

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 5. AVGUSTA 1976

ŠTEVILKA: 31. LETO: XXV

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SZ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

PETER KUNC PONOVO IZBRAN ZA GLAVNEGA DIREKTORJA ŽELEZARNE

Na 18. seji delavskega sveta Železarne, 30. julija je bil na predlog razpisne komisije in ob soglasju koordinacijskega odbora družbenopolitičnih organizacij Železarne, ponovno imenovan za glavnega direktorja Železarne mag. dipl. inž. PETER KUNC. To zaupano dolžnost je doslej opravljal že dve mandatni dobi, to je osem let. Peter Kunc je bil rojen 1. januarja 1934 v Sinjih gorah pri Vrhniku. V naši železarni pa se je zaposlil 16. novembra 1959, prvič pa je bil imenovan za glavnega direktorja leta 1968. Skladno z razpisom, je kandidat predložil delovni program za naslednje štiriletno mandatno obdobje, ki ga v nadaljevanju v celoti objavljamo:

PROGRAM DELA ZA OBDOBJE DO LETA 1980

NOTRANJA UREDITEV

Pred nami je obdobje intenzivnih gospodarskih sprememb. Zaradi stalnih deviznobilančnih težav, je v resoluciji o razvoju celotnega gospodarstva dan zelo velik poudarek na izvozno sposobnost posameznih delov gospodarstva. Izvozno pa bodo uspešne le visoko produktivne delovne organizacije. Takih pa je pri nas iz različnih razlogov zelo malo. Za doseganje z resolucijo predvidenih ciljev bo potrebno še kaj več kot dogovor, potrebno bo bistveno okrepiti naše vsakodnevno delo na učinkovitosti.

V OBČINI JESENICE 5 ODSOTKOV PREKO DOGO- VORJENE VSOTE ZA CESTE

Po zadnjih podatkih z dne 3. avgusta, je v občini Jesenice vpisalo posojilo za ceste 13.369 delavcev in občanov, v skupnem znesku 20.003.849 din, kar pomeni 104,87 % moralno prevzete obveze v občini. V A skupini – delovni ljudje v organizacijah združenega dela, je do tega dne vpisalo posojilo 11.179 oseb v skupnem znesku 19.647.549 din. V B skupini – svobodni poklici, obrtniki, upokojenci idr. je 191 vpisnikov vpisalo 270.300 dinarjev. V C skupini – delovne organizacije, interesne skupnosti, društva in drugi, sta doslej vplačala le avto-moto društvo Jesenice in Gorenjska oblačila 86.000 din.

Kljub temu, da se je pričakovalo, da bo po sprejemu polletnih bilanc oziroma poslovnih rezultatov večji odziv vpisnikov iz C skupine, je doslej odziv slab. Obračunavanje po plačani realizaciji, je v mnogih delovnih organizacijah pokazal negativne rezultate in v tem je verjetno osnovni vzrok, da je v tej skupini odziv tako slab. Tudi vpisovanje v B skupini poteka dosti počasi, saj je v tednu dni zabeleženih le šest novih vplačnikov. Skupaj pa je bilo v zadnjem tednu 124 novih vpisnikov posojila.

V Železarni pa je v času od 26. do 31. julija vpisalo posojilo 39 novih vpisnikov, tako da je doslej skupaj vpisalo posojilo 5.164 delavcev ali 82,4 % v odnosu na delovni staž. Skupaj je doslej v Železarni vpisanega posojila 8.743.900 din ali 64,9 % moralne obveze, to je v poprečju polovica aprilskih osebnih dohodkov.

Specifično mesto zavzemajo pri teh naporih surovinske gospodarske veje, med katere nedvomno sodi tudi železarstvo. Zaradi visokih obreme-

SLAVNOSTNA SEJA OB OBČINSKEM PRAZNIKU

V petek, 30. julija so se na slavnostni seji ob letošnjem občinskem prazniku sestali vsi trije zbori skupščine občine Jesenice. Seji pa so prisostvovali tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti in drugi gostje ter predstavniki gorenjskih občin, med njimi tudi častni občan jeseniške občine Franc Leskošek-Luka.

Po izvolitvi delegacije, ki je odnesla venca na Obranco in k osrednjemu spomeniku padlih borcev NOB na Jesenicah, je imel slavnostni govor predsednik skupščine občine

nitev z infrastrukturnimi podatki in zelo širokim proizvodnim asortimentom, so železarne, razen v visoki konjunkturi nizko konkurenčne. Ob tem pa je potrebno upoštevati veliko odvisnost naše proizvodnje od uvoza nekaterih surovin in reprodukcijskega materiala. Samo ozko povezanost železarne z ostalim delom gospodarstva in ob širši družbeni podpori, bodo v naslednjem obdobju zadržale možnost normalne proizvodnje in normalne rasti.

Nova ustava in osnutek zakona o združenem delu postavljata pred delovne organizacije nekatere spremenjene naloge. Ob temeljnih organizacijah združenega dela, ki so osnovni subjekt gospodarjenja je

(Nadaljevanje na 3. strani)

REALIZACIJA PROJEKTA TRAKTORJEV V ŽELEZARNI ŠTORE

Na enajsti seji delavskega sveta sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarne, ki je bila 29. julija na Teharjih pri Štorah, so obravnavali tudi informacijo o realizaciji projekta traktorjev v železarni Štore. V zvezi s to informacijo, ki jo v nadaljevanju v celoti objavljamo, je bil na seji sprejet naslednji sklep: »DS SZ je obravnaval in sprejel poročilo ter prikaže, da bo v skladu s sklepi 4. seje DS SZ redno obveščen o nadaljnjem poteku izgradnje ter o izvrševanju sklepov DS SZ. DS SZ zadolžuje železarno Štore in skupne službe SZ, da pospešita realizacijo tega projekta tako, da bi začela nova tovarna obratovati v prvem četrtletju leta 1977.

Samoupravni organi železarne Štore so obravnavali in potrjevali projekt in pogodbe s FIAT, ki se nanašajo na izgradnjo tovarne traktorjev v Štorah. Prav tako je projekt in program obravnaval in potrdil delavski svet Slovenskih železarn na četrti seji 26. junija 1974 s predračunsko vrednostjo 151.910.000 dinarjev.

Na osnovi teh sklepov je železarna Štore od maja do konca leta 1974 urejala kritje predračunske vrednosti. Za kredit Ljubljanske banke podružnice Celje, ki je bil odobren 31. 5. 1976 je bila pogodba podpisana šele 25. 12. 1974, prav tako je bil podpisan sporazum o sovlaganju z Agrotehniko koncem decembra 1974.

Z zagotovitvijo kritja predračunskih vrednosti je bila investicija prijavljena službi družbenega knjigovodstva in z izvajanjem investicijskih del se je pričelo v januarju 1975. Kljub zagotovljenim sredstvom so se v teku gradnje, zlasti v drugem polletju 1975 po izidu zakona o zagotovitvi plačil in izdaji garancij od strani bank pojavljale težave, ker Ljubljanska banka praktično od oktobra 1975 ni izdajala bančnih garancij izvajalcem investicijskih del. Posledica tega je bila kasnitev posameznih del, predvsem inštalacijskih, kar ni bilo mogoče sklepati pogodb za navedena dela.

DANAŠNJE STANJE PROJEKTA JE NASLEDNJE:

Kljub navedenim težavam so gradbena dela proizvodne in montažne hale v izmeri 12.300 kv. metrov zaključena. Prav tako je v celoti dograjen tehnološki in sanitarni aneks

Jesenice Slavko Osredkar, ki ga v nadaljevanju v celoti objavljamo. Po govoru so podelili letošnje Čufarjeve plakete, ki so jih prejeli: Stanko

(Nadaljevanje na 10. strani)

ČESTITKA OB PONOVNEM IMENOVANJU

Ob priznanju, ki ti je izraženo s ponovnim zaupanjem dolžnosti glavnega direktorja železarne Jesenice ti pošiljam iskrene čestitke. Čestitkam se pridružuje tudi celotni izvršni odbor ZJŽ s predsednikom Luko Bročilom na čelu.

Čut gospodarstvenika, ki si ga z dosedanjim učenjem in delom pridobil ter tvoja sposobnost so porok, da boš tudi v naslednjih štirih letih uspešno vodil proizvodnjo in poslovanje naše največje železarne ter povečeval svoj delež v razvoju SOZD Slovenske železarne in pri usklajanju proizvodnje jugoslovanske črne metalurgije.

Petletno obdobje do leta 1980 je odločilno za uspešnost slovenskega železarstva v prihodnosti in pri tem si ponovno dobil pomembno vlogo.

za Slovenske
železarne –
Gregor Klančnik

ŽELEZARJU ČUFARJEVA PLAKETA

Na slavnostni seji vseh treh zborov skupščine občine Jesenice, 30. julija, ob letošnjem občinskem prazniku, so podelili tudi letošnje Čufarjeve plakete, kot najvišje občinsko priznanje za kulturno ustvarjalno in animatorsko dejavnost. Med letošnjimi prejemniki je tudi ŽELEZAR – glasilo delovnega kolektiva železarne Jesenice, ki je priznanje dobil ob 25-letnici izhajanja in za njegovo izredno pomembno vlogo pri spodbujanju kulturnih potreb in interesov med delovnimi ljudmi in občani ter kritičnost pri uveljavljanju kulture v socialistični samoupravni družbi.

V JULIJU DOBRE TRI ODSTOTKE POD OPERATIVNIM PROGRAMOM

V mesecu juliju je bilo v Železarni doseženega le 96,7 odstotka operativnega programa skupne proizvodnje. Znatno boljše je bila odprema, ki je bila dosežena s 105 odstotki ali okroglo 29.400 ton. Po posameznih temeljnih organizacijah združenega dela pa so dosegli naslednje rezultate:

TOZD TALILNICE je presegla svoj operativni program za 2,3 % Vsi obrati, razen plavža, ki je nekaj desetink pod operativnim planom, so plan bolj ali manj presegli. V obratu šamotarna so kar za dobrih devetnajst odstotkov presegli operativni mesečni program, v martinarni za štiri odstotke, v livarni za dober odstotek, v elektro jeklarni so dosegli dobrih 100 odstotkov, na plavžu pa so zaostali za 0,2 odstotka.

TOZD VALJARNE je za mesečnim operativnim programom zaostala za 8,4 odstotka, čeprav so v valjarni žice presegli program za 12,1 %, v valjarni debele pločevine pa za 4,4 odstotka. Mnogo slabše rezultate so namreč dosegli v ostalih obratih: v valjarni bluming so dosegli le 85,5 % mesečnega operativnega programa, v valjarni štekel 81,9 %, termična obdelava 101,6 % in valjarna profilov 88,3 odstotka.

TOZD HLADNA PREDELAVA je za odstotek in pol presegla mesečni operativni program skupne proizvodnje predvsem po zaslugi profilarne, ki je operativni program presegla za 18,8 %, elektrodnega obrata, ki je za 5,5 % nad planom in žičarne, ki je za 0,5 % nad mesečnim operativnim programom. V vseh ostalih obratih so zaostali za mesečnim operativnim programom skupne proizvodnje in sicer: v obratu vratni podboji za 7,2 %, v jeklovleku za 6,2 %, v žebjarni za 3,2 % in v hladni valjarni za 1,4 odstotka.

Posredovane rezultate smo dobili pri pristojni službi na sektorju za ekonomiko in organizacijo takoj po zaključku meseca in bodo morda po dokončni obdelavi v centru za obdelavo podatkov rahlo odstopali navzgor ali navzdol. Dokončne rezultate s komentarji direktorjev temeljnih organizacij združenega dela pa bomo posredovali v prihodnji številki glasila.

KAKO JE ZASNOVANO NOVO SAMOUPRAVNO ORGANIZIRANJE V ŽELEZARNI

II. OBLIKE URESNIČEVANJA SAMOUPRAVLJANJA DELAVCEV V TEMELJNIH ORGANIZACIJAH, DELOVNIH SKUPNOSTIH IN V DELOVNI ORGANIZACIJI ŽELEZARNE JESENICE

Pri oblikah uresničevanja samoupravljanja delavcev v Železarni moramo izhajati iz ustavne opredelitve temeljne organizacije kot osnovne oblike združevanja dela in sredstev, v kateri delavci neposredno in enakopravno odločajo o vseh vprašanjih njihovega družbeno ekonomskega položaja.

Temeljne organizacije ne morejo samostojno obstajati, ampak se obvezno združujejo v delovno organizacijo železarno Jesenice, ker jih povezujejo skupni interesi in skupno delo. Zato je razumljivo, da delavci tudi za to raven izvolijo samoupravne organe, ker za uresničevanje skupnih ciljev združujejo ne samo

delo, ampak tudi sredstva. Kot sestavni del delovne organizacije pa imamo tudi delovne skupnosti, ki so jim delavci v temeljnih organizacijah poverili opravljanje administrativnih, strokovnih in pomožnih del.

(Nadaljevanje na 6. strani)

OB PRAZNIKU
OBČINE
RADOVLJICA
ISKRENE
ČESTITKE
VSEM DELOVNIM
LJUDM
IN OBČANOM

Kakorkoli človek obrača probleme, negativne pojave v naši družbi, negospodarno ravnanje, neodgovornost in podobno, vedno pride do istega zaključka, namreč, da je edino možna uspešna borba proti vsem tem pojavom z učinkovitim samoupravljanjem oziroma razvitim delegatskim sistemom. Resnica je namreč, da se danes lahko ponašamo z veliko večino delavcev v materialni proizvodnji, kakor tudi v družbenih dejavnostih, ki izredno pošteno delajo, mislijo in razsojajo. Pri tem pa imajo množico pobud, idej, zamišljajo pa tudi kritičnih mnenj, ki bi jih lahko koristno uporabili v prizadevanjih za večjo produktivnost, boljše proizvode in sploh poslovne rezultate, krepitvi delovne in tehnološke discipline, kar vse bi lahko dali na skupni imenovalec — stabilizacijska prizadevanja. Vendar največkrat vse te prikriti sile in sposobnosti ostajajo neizkoriščene, ker jim ne dajemo dovolj možnosti za njihovo sprostitve v okviru organiziranega samoupravljanja in upravljanja ter razvitega delegatskega sistema in delegatskih razmerij.

Koliko imenitnih pobud, predlogov, zamisli in sklepov je izrečenih, sprejetih in zapisanih v zapisnikih sestankov samoupravnih delovnih skupin, ki ne dobijo ustrezne odmevnosti. Večina delovnih skupin je na primer v zadnjem obdobju, ko so obravnavale akcijske programe, sprejemala sklepe in dogovore o poostritvi delovne in tehnološke discipline, odgovornosti do dela, naprav in materiala ter podobno. Poudarjam večina zategadelj, ker praviloma to pomeni zbor delavcev določene temeljne organizacije združenega dela, kar v bistvu pomeni tudi na tem nivoju sprejet sklep, ki zavezuje vse v temeljni organizaciji in iz katerega je možno izvajati tudi sankcije. Vendar v dosedanjih samoupravnih praksi doslej še nismo nikoli podobnih sklepov delovnih skupin kot oblik sestajanja zborov delavcev verificirali in se z močjo večine za njihovo uresničevanje tudi dosledno borili.

Te kvalitete dosežene v dosedanjem razvoju, bo še kako potrebno vgrajevati v našo bodočo prakso samoupravljanja in upravljanja, ki jo oblikujemo že v smislu osnutka novega zakona o združenem delu. Večinsko sprejeti sklepi na sestankih delovnih skupin, ki bodo verificirani v delavskem svetu temeljne organizacije kot sklep večine zbora delavcev, bodo dobili zakonsko osnovo v zakonu o združenem delu, ki v poglavju Odgovornosti za izpolnjevanje delovnih obveznosti med drugim pravi:

»Delavci so medsebojno in osebno odgovorni za vestno izpolnjevanje delovnih in drugih obveznosti v združenem delu.

Delavec odgovarja za nespoštovanje sklepov organizacije v kateri dela, za kršitev delovnih obveznosti in za druge kršitve delovne discipline, če delovne obveznosti in delovno disciplino krši po svoji krivdi.

Delavec odgovarja v temeljni organizaciji disciplinsko in materialno.

Z UTRJEVANJEM DELEGATSKEGA SISTEMA BOMO SPROŠČALI POBUDE DELAVCEV IN KREPILI STABILIZACIJSKA PRIZADEVANJA

V bistvu to pomeni, če na primer po sprejetem sklepu na zboru združenega dela, po sestankih samoupravnih delovnih skupin, posamezniki ne bodo uresničevali sprejetega sklepa, pa tudi tisti, ki proti temu ne bodo nastopili s sankcijami, kršijo zakon. Za uveljavljanje vsega tega pa bo potrebna krčevita borba, saj nas že sedanja praksa opozarja, da se vzroki za neuresničevanje sklepov, ki se nanašajo na večjo delovno disciplino, red, odgovornost, varčevanje in podobno, začenejo v bistvu pri mnogih delovodjih in dalje do obratovodij in tako dalje, predvsem zaradi njihove lastne neodgovornosti in tolerantnega odnosa do napak in slabosti posameznega delavca. Mnogokrat bi vzporedno z delavcem moral biti kaznovan tudi delovodja, ki ni nič manj kriv, kot na primer njegov delavec, ki je predčasno zapustil svoje delovno mesto.

Vse to je potrebno poudariti zato, ker se bomo z vsemi temi slabostmi morali spoprijeti bolj učinkovito, če bomo hoteli, da se uspešno prebijemo iz nič kaj rožnate situacije v Železarni in če bomo hoteli, da bomo z novo samoupravno organiziranostjo, ki jo gradimo že v duhu novega zakona o združenem delu, dosegli tudi kvaliteten premik v pogledu našega ravnanja in obnašanja. In končno je to treba poudariti tudi zategadelj, ker bo potrebno v interesu velike večine dobrih in vestnih delavcev v Železarni oziroma v posameznih temeljnih organizacijah in delovni skupnosti Skupne službe, bolj učinkovito nastopati proti vsem tistim, ki ne izvršujejo sprejetih sklepov in obveznosti.

Seveda pa se vse to tesno povezuje z uresničevanjem in krepitvijo delegatskega sistema in delegatskih razmerij v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti Skupne službe oziroma Železarni kot celoti. Delegatskega sistema tako znotraj temeljnih organizacij oziroma bodočih delovnih skupnosti in v Železarni ter Slovenskih železarnah, kakor tudi v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti in interesnih skupnostih. Doslej smo le prevečkrat imeli v mislih samo delegatski sistem v izventovarniških skupnostih, medtem ko se o delovanju delegatskega sistema znotraj Železarne, v TOZD in Slovenskih železarnah bolj poredko pogovarjamo, čeprav v vseh delavskih svetih delujejo delegati, ki so jih v svojih sredinah izvolili delavci. Ali le-ti delajo v skladu s smernicami delavcev, ki so jih izvolili, ali obveščajo delavce, ki so jih izvolili o sprejetih sklepih in stališčih in se zanje tudi borijo, to so vprašanja, ki zahtevajo prav zdaj posebno pozornost. V odgovorih nanje bomo našli tudi dosedanje slabosti v delegatskem sistemu pa tudi odgovore na uvodne trditve, da bi ob razvitem samoupravljanju oziroma delegatskem sistemu prišlo do veljave mnoge še prikriti pobude, iniciative in predlogi delavcev, kar vse bi v bistvu utrjevalo delegatski sistem in razširjalo prizadevanja za stabilizacijo našega gospodarstva in učinkovito uresničevanje srednjeročnega družbenega plana.

REALIZACIJA PROJEKTA TRAKTORJEV V ŽELEZARNI ŠTORE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Instalacijska dela so pretežno zaključena tako, da se že vrši montaža domače in uvozne opreme, ki je že delno dobavljena na osnovi pogodb v okviru italijanskega državnega kredita.

Po zadnjem terminknem planu izgradnje bi morala biti do začetka maja dobavljena celotna uvozna oprema, katero vlaga firma Fiat in je sestavni del proizvodne in montažne linije, montaža celotne opreme pa zaključena v septembru, tako da bi bilo možno v IV. kvartalu prirediti s poizkusno proizvodnjo.

Zaradi sprememb v zvezi z uvozom opreme v letu 1976 so nastale težave pri uvozu opreme Fiat zaradi nelogičnega stališča Narodne banke, katere od februarja do danes še ni potrdila prijave o zaključenem poslu, tako da ni bilo mogoče uvoziti te opreme.

Kasnitev pri dobavi opreme Fiat pa bo povzročila zamudo pri dokončanju izgradnje in s tem začetkom proizvodnje.

V mesecu marcu 1976 so bile skupaj s firmo Fiat ugotovljene podražitve, katere so v glavnem posledica kasnitve pri izgradnji. Ugotovili so novo predračunsko vrednost, ki znaša brez dodatnih potrebnih obrtnih sredstev 164 milijonov 478.000 dinarjev, z naslednjimi viri kriterija:

Železarna Štore	62.943.000 din
Kredit	
Ljubljanske banke	51.717.000 din
Inozemski finančni kredit	11.766.000 din
Sovlaganje Fiat	28.052.000 din
Sovlaganje Agrotehnike	10.000.000 din
Skupaj	164.478.000 din

Do konca junija 1976 je bilo angažiranih 118.642 tisoč din, kar predstavlja 91 % predračunske vrednosti osnovnih sredstev (pri tem je upoštevano sovlaganje Fiat kot angažirano).

Istočasno z izgradnjo objekta so pričeli usposabljanje kadre za novo proizvodnjo. Strokovnjakom posameznih grup je bila omogočena ustrezna praksa pri Fiat in sicer za naslednje profile kadrov: livarske tehnologe, tehnološko službo, službo nabave, službo programiranja, službo EOP in organizacije, obdelava ulitkov, kader za lakiranje. Predvidena je še nadaljna praksa za kader potrebnih profilov za proizvodnjo. Praksa bo realizirana po programu

do konca leta. Trenutno je zaposlenih v strokovnih službah tovarne traktorjev 36 oseb, ki delajo predvsem za pripravo proizvodnje, programiranje in v nabavni službi.

V januarju in februarju 1976 je posebna grupa strokovnjakov Fiat z ustrežno službo železarne Štore delala na projektu prodajne službe, marketingu in razvoja servisne dejavnosti ter oskrbe z rezervnimi deli.

Za ostalo potrebno delovno silo imajo precej ponudb, vendar jih z ozirom na preložitve roka proizvodnje še ne morejo zaposliti.

Po prejemu tehnično-tehnološke dokumentacije za sestavne dele traktorja v letih 1974, 1975 in delo še 1976 so takoj stopili v stik z različnimi kooperanti za posamezne dele. Tako razpolagajo danes praktično s ponudbami kooperantov za vse dele. Za pomembnejša dela pa so sklenili že ustrezne pogodbe. Do danes so uspostavili stike s 112 kooperanti, od katerih bo 67 dejanskih dobaviteljev. Pri stikih s kooperanti so stalno sodelovale tudi strokovne službe Fiat.

Zaradi objektivnih vzrokov kasnitve pri izgradnji tovarne traktorjev in dobavi opreme so bili primorani pričetek obratovanja ponovno preložiti in sicer na prvo tromesečje 1977. Program predvideva naslednjo rast letne proizvodnje:

1977	4.000 enot
1978	8.000 enot
1979	10.500 enot
1980	10.500 enot

V skladu z zakonskimi določili (Uradni list SFRJ 22/73) je delavski svet delovne organizacije železarne Štore sprejel sklep o ustanovitvi posebne delovne organizacije Tovarne traktorjev v izgradnji katere ustanovitelj je železarna Štore. Ta delovna organizacija ima svoje samoupravne in družbenopolitične organe.

PROBLEMATIKA:

Izgradnjo tovarne traktorjev so vseskozi spremljale objektivne zunanje težave, katerih posledica je kasnitev pričetka proizvodnje za več kot eno leto. Kot prvo so se pojavile težave pri Ljubljanski banki, ker so od odobritve kredita do možnosti koriščenja čakali sedem mesecev, prav tako da niso mogli niti pričeti z izgradnjo. V času izgradnje pa so se pojavljale težave pri izdajanju garancij izvajalcem, prav tako banka

pet mesecev ni pristala na odobritev delne garancije za uvozno opremo v okviru italijansko-jugoslovanskega kredita. Precejšnjo zamudo je povzročilo tudi pridobivanje raznih soglasij in odobritev od zveznih in republiških upravnih organov in gospodarske zbornice Jugoslavije.

Trenutno imajo problem z uvozom opreme, ki jo vlaga Fiat, ker jim Narodna banka ne dovoli uvoza sklicujoč se ne navodila zveznih organov. Po večkratnih intervencijah pri pristojnih republiških in zveznih organih imajo danes zagotovilo, da bo ta problem rešen do konca julija, tako da bo možno vso opremo uvoziti v avgustu v Štore. Zunanji partner Fiat je zaradi take situacije zelo nezadovoljen, ker je vsa oprema pri njem že od januarja pripravljena za transport v Štore in je pričakoval, da bo možno že v letošnjem letu pričeti s proizvodnjo.

Nadaljnji problem pri uvozu opreme je bil, ker niso dobili za del opreme, ki bi se nabavila v okviru italijanskega državnega kredita, potrebnega DK dovoljenja zveznega sekretariata za zunanjo trgovino. Ta sekretariat je predlagal naj to opremo dodatno vloži Fiat kot sovlaganje. Po pristanku Fiat so za vrednost 11 strojev Lit 144 milijonov sklenili dodatno pogodbo in jo v marcu 1976 predložili zveznim organom v potrditev. Ta pogodba še do danes ni registrirana in tako še ni možen uvoz teh strojev. Pričakujejo, da bo to rešeno še ta ali naslednji mesec.

Določene težave nastopajo tudi pri nekaterih kooperantih, ki imajo relativno dolge roke osvajanja posameznih delov proizvodnje. Spremenjene razmere na jugoslovanskem tržišču v zadnjih dveh letih povzročajo pri nekaterih dobaviteljih — kooperantih tudi težave zaradi nesorazmerno visokih ponudbenih cen.

Vsi navedeni problemi imajo logično posledico tudi v podražitvah investicijskih del in povišanju potrebnih obratnih sredstev, katere bodo morali rešiti do pričetka proizvodnje.

Delavski svet Slovenskih železarn je na svoji 4. seji dne 26. 6. 1974 ob obravnavi projekta traktorji Štore — Fiat sprejel določene sklepe, ki jih je do pričetka proizvodnje traktorjev potrebno realizirati.

Del sklepov je bil do dosedanjega trenutka že izvršen, dočim so preostali sklepi vezani na zaključek investicijskih del in dokončen podpis vseh pogodb s kooperanti in pričetek proizvodnje.

Izdelan je sporazum med tovarno traktorjev v izgradnji in železarno Štore, ki ureja medsebojne ekonomske in druge odnose v času izgradnje do pričetka proizvodnje. Pred pričetkom proizvodnje pa bo sprejet nov samoupravni sporazum med TOZD železarno Štore in novo ustanovljeno TOZD tovarno traktorjev v smislu določil zakona o združenem delu.

Glede na kasneje izgradnje objekta in porast cen v zadnjem času predvidevajo da bo potrebno več obratnih sredstev za proizvodnjo traktorjev kot je bilo izračunano v investicijskem programu. To problematiko proučuje železarna Štore skupaj z Ljubljansko banko — podružnica Celje, kjer je vključeno tudi vprašanje kreditiranja prodaje traktorjev.

Izračun potrebnih obratnih sredstev železarne Štore za srednjeročno obdobje 1976—1980 kaže, da bo železarna potrebovala določena zunanja obratna sredstva le v predhodnem času, dočim bo v zadnjih letih tega obdobja imelo dovolj lastnih obratnih sredstev.

Železarski globus

BRAZILIJA

Brazilske železarske družbe in japonska železarska družba Nippon Steel Co., bodo skupno gradile v mestu Itaquí integralno železarno. V prvi fazi bo njena letna proizvodna zmogljivost znašala dva milij. ton surovega jekla, ki jo bodo nato v drugi fazi povečali na sedem milij. ton surovega jekla letno.

INDIJA

Indija se vedno bolj uveljavlja v svetu kot izvoznica železove rude. V kraju Chiria v državi Bihar so začeli s prvim izkoriščanjem novega nahajališča te rude. Strokovnjaki smatrajo, da je to prav gotovo največje nahajališče železove rude v državi. Njegove rezerve cenijo na 1.500 milij. ton. Ruda iz tega nahajališča je tudi precej kvalitetna saj vsebuje 62 % železa.

VIKTORJU ŽANU POVIŠANA AKONTACIJA OD 3.000 NA 5.000 DIN

Predsednik komisije za novatorstvo in racionalizacije pri DS TOZD Valjarne Mirko Zupan je sklical drugi dopolnilni del enajste seje, katere prvi del je bil, 20. julija, v četrtek 29. julija. Na seji so člani dokončno obravnavali in ocenjevali sedem v zadnjem času v proizvodnjo uvedenih tehničnih izboljšav.

Za letni prihranek v višini 2.181.649,00 din so na seji uspešnim novatorjem in racionalizatorjem priznali tri tretje, to je zadnje rente in eno drugo prav tako zadnjo rento. Za tehnično izboljšavo št. 2236 pa je bila priznana in odobrena prva letna renta. Avtorjem dveh tehničnih izboljšav pa sta bili odobreni in priznani akontaciji, ker računovodske in ekonomske službe še niso izračunale natančnih prihrankov in koristi, ki izvirajo iz teh dveh tehničnih izboljšav.

Za ta drugi del enajste seje za novatorstvo in racionalizacije pri DS TOZD Valjarne je moral oddelek za zaščito industrijske lastnine pri SEO izdelati natančnejšo razlago in ana-

lizo koristi in prihrankov, ki izvirajo iz odlične tehnične izboljšave št. 2117, to je nova izvedba navijalnih bobnov za potrebe valjarne štekel v valjarni Bela, ki so odlično nadomestili dosedaj izključno uvožene navijalne bobne Blaw Knox iz Amerike. Prvotni izračun oddelka za zaščito industrijske lastnine za tretje leto uporabe doma izdelanih navijalnih bobnov za valjarno štekel na Beli, je popolnoma pravilen in izkazuje za leto 1975 949.930,00 din prihrankov in koristi, zato so člani komisije avtorjem Jožetu Osvaidu, Stankotu Podobniku in Matevžu Klinarju priznali tretjo, zadnjo rento v višini 16.378,00 din, katero si avtorji delijo v razmerju kakor so sodelovali pri realizaciji inovacije.

Na prvi seji so avtorju sedemnajstih zelo uspešnih tehničnih izboljšav od št. 2259 do 2275 Viktorju Žanu priznali in odobrili enkratno akontacijo v višini 3.000,00 din za izdelana kakovostna tesnila iz vulkolana za potrebe TOZD Valjarne. Na osnovi dodatnih ugotovitev, analiz in ocen so bili člani komisije enotnega mnenja, da se akontacija poviša od 3.000,00 na 5.000,00 din, kar strugar specialist za svoje dosežke tudi zasluži.

Na prvi seji 20. julija in dopolnilni seji 29. julija je komisija za novatorstvo in racionalizacije pri DS TOZD Valjarne pozitivno ocenila sedem tehničnih in tehnoloških inovacij in za prikazane prihranke in koristi, ki so jih potrdile in overile knjigovodske in računovodske službe v višini 2.181.649,00 din, priznala in izplačala dvajsetim prizadevnim in uspešnim avtorjem za njihove dosežke pet rent in dve akontaciji v skupni višini 56.825,00 din.

PETER KUNC PONOVO IZBRAN ZA GLAVNEGA DIREKTORJA ŽELEZARNE

(Nadaljevanje s 1. strani)

pomembno določilo, da le med seboj dohodkovno trdno povezana temeljna organizacija v delovno organizacijo in ta nato v širše oblike povezovanja, daje neko trajnejšo varnost za vse zaposlene. Ob delitvi dela je torej potrebno smotrno in učinkovito združenje dela in sredstev.

Ustvarjen dohodek ni samo stvar neposredno zaposlenih v temeljnih organizacijah združenega dela, temveč tudi interes in pravica ostalih udeležencev v celotnem reprodukcijskem ciklusu. Vse spremembe v gospodarjenju z družbenimi sredstvi že same po sebi narekujejo, da v naslednjem obdobju posvetimo več skrbi, časa in energije prav izvrševanju tega znotraj same delovne organizacije. Znatna dodatna družbena sredstva v nekatere nove naprave in obrate nam še dodatno nalagajo skrb za njihovo smotrno izkoriščanje, pravilno razporeditev kadrov, izdelavo posebne strategije prodaje in ustvarjanje pogojev za redno vračanje posojil. Za skladen razvoj vseh delov naše delovne organizacije moramo delovati predvsem v naslednjih smereh:

POGLABLJANJE SAMOUPRAVLJANJA

Temeljna organizacija združenega dela

Uskladitev naše organizacije z zakonom o združenem delu pomeni konstituiranje temeljnih organizacij združenega dela povsod tam, kjer za to obstojajo pogoji. Predlog reorganizacije to že v veliki meri upošteva in prve razprave so pokazale, da se železarji, čeprav ne v celoti, s predlogom strinjajo. Na področju proizvodnje in storitev bomo imeli naslednje temeljne organizacije združenega dela:

TOZD plavž z aglomeracijo
TOZD martinarna in elektro jeklar na
TOZD livarna
TOZD valjarna bluming in štekel
TOZD valjarna žice in valjarna profilov
TOZD valjarna debele pločevine
TOZD hladna valjarna na Beli
TOZD hladna valjarna v Hrenovci
TOZD žičarna
TOZD jeklovlek
TOZD žebeljarna
TOZD elektrode
TOZD profilarna
TOZD vratni podboji
TOZD Kovinoservis Jesenice
TOZD Monter Dravograd

Odgovori na vprašanje, kateri deli sedanjih skupnih služb izpolnjujejo pogoje za temeljno organizacijo združenega dela so sedaj v intenzivnem proučevanju, očitno pa je, da bomo v Železarni imeli tudi več delovnih skupnosti skupnih služb. Z deli na samoupravnih aktih moramo pohiteti, da bi jih mogli uskladiti z zakonskimi roki in v čim krajšem času konstituirati. Pri tem nam bodo določila osnutka zakona o združenem delu osnovno vodilo.

Delovna organizacija

Temeljne organizacije združenega dela so nosilec vseh materialnih obveznosti in iz minulega in tekočega dela izhajajočih pravic. Za svojo večjo učinkovitost bodo del nalog opravljale skupno preko delovnih

skupnosti ali pa specializiranih temeljnih organizacij. Tako si bodo z združenim nastopom zagotovile večjo učinkovitost dela in sredstev.

Medsebojni dohodkovni odnosi, ki jih študijsko že dlje časa proučujemo, bodo v obliki samoupravnih sporazumov predloženi preko odbora za uveljavljanje ustave še v letošnjem poletju v dokončno razpravo in sprejem. Položaj posamezne temeljne organizacije združenega dela znotraj železarne bo s tem na startu dogovorjen, pozneje pa se bo spreminjal skladno z uspehi in doprinosom posamezne temeljne organizacije združenega dela. Zaradi zapletenih tehnoloških poti in prepletene dohodkovne soodvisnosti posameznih delov moramo pri tem računati tudi z nekaterimi dopolnili k že sprejetim samoupravnim sporazumom v obdobju nadaljnjega poglobljanja samoupravljanja in prilagajanja novim zakonskim določilom.

Delovna organizacija kot prva reprodukcijska celota bo svojo nalogo opravljala skladno s pooblastili temeljnih organizacij združenega dela samostojno ali pa preko sestavljene organizacije Slovenskih železarn, ali celo poslovne skupnosti za proizvodnjo in predelavo jekla ter Združenjem jugoslovanskih železarn.

Kolegijski poslovodni organ

Koordinaciji med posameznimi organizacijsko in samoupravno močno decentraliziranimi deli delovne organizacije bo potrebno dati poseben poudarek. Kolegijski poslovodni

organ bo taki nalogi brez dvoma najlažje kos. Pri tem pa osebna odgovornost vodstva ne more in ne sme biti zmanjšana.

POSLOVNI CILJI Produktivnost

Rast produktivnosti mora biti naš temeljni cilj v naslednjem obdobju. Le visoko produktivna proizvodnja bo vzdržala izvozne pritiske in doprinesla tisti najlahtnejši doprinos k naši stabilizaciji. Sedanjih 63 ton na zaposlenega in leto v blagovni proizvodnji moramo kljub prehodu na hladno predelavo dvigniti vsaj na 75 ton na zaposlenega na leto. Produktivnost izražena v proizvedeni tonaži surovega jekla se bo ob realizaciji srednjeročnega razvojnega programa dvignila od sedanjih 80 ton na 90 ton na zaposlenega na leto.

Produktivnost po agregatih mora rasti brez subjektivnih omejitev. Tehnične, ekonomske in tržne omejitve so edine, ki jih smemo priznati. Pomembno je, da bo rastla produktivnost na večjih agregatih, vendar to ne pomeni, da naši napori za rast produktivnosti druge lahko usihajo.

Rast produktivnosti vloženih sredstev je zaradi kapitalne intenzivnosti železarne izredno pomembna. Vrednostno bomo ob stalnih cenah povečali produktivnost od 550.000 din na preko 800.000 din na zaposlenega na leto. Drage naprave morajo zato uživati našo večjo skrb in paznjo, sicer bodo samo obremenjevale naše poslovne sklade, ne bodo pa doprinesle ustreznega deleža k večji reprodukcijski moči.

Produktivnost pa bo rastla ob boljši organizaciji in večji osebni disciplini. Prav dvigu rasti osebne zavzetosti do družbenih sredstev in naprav bomo morali dati večji poudarek. Prepogosto slišimo očitke, da naš odnos do družbenega premoženja ni dovolj odgovoren.

Proizvodnja

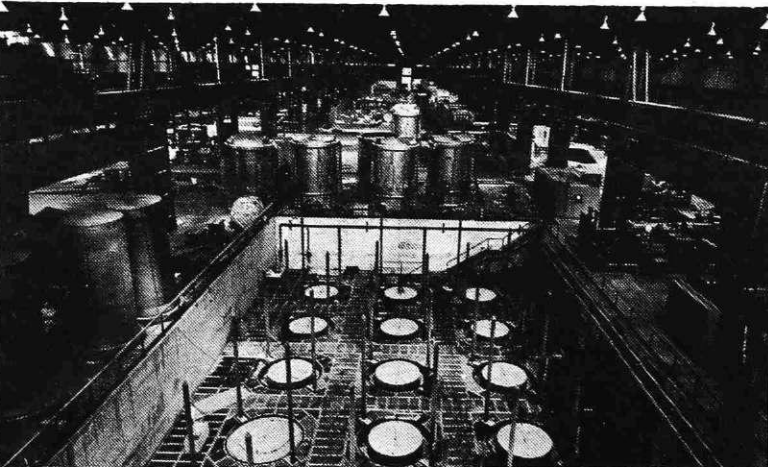
Pomemben cilj je začetek gradnje nove elektro jeklarne, ki bo povečala proizvodnjo surovega jekla. Ob tem pa bomo istočasno povečali delež elektrojekla od sedanjih 36 % na 47 %. To prestrukturiranje bomo morali uskladiti s slovenskim elektro gospodarstvom zaradi dobave elektroenergije in jugoslovanskimi železarnami zaradi nabave jeklenega odpadka. Predvidenih 600.000 ton surovega jekla bomo proizvedli le, če bomo v usklajevalnem postopku naš načrt tudi odbrali.

Za tržišče in izravnavo devizno bilanco izredno pomemben cilj je pol milijona ton blagovne proizvodnje v vrednosti 5,5 milijarde din. Tega pa ne bomo dosegli, če asortiment ne bo usklajen z možnostjo nabave polproizvodov iz Smedereva. Pri tem pa moramo še preje razbremeniti bluming valjarno od valjanja gredic za žično valjarno, kar bo možno z izgradnjo naprave za kontinuirno vliivanje gredic.

Daleč najpomembnejša naloga pa bo osvojitve proizvodnje v vseh fazah izdelave in predelave jekla za novo hladno valjarno. Hitro in dosledno osvajanje tehnologije v hladni valjarni bo najtežja preizkušnja našega tehnološkega znanja. Ostali manjši razvojni projekti pa imajo namen oplenitvenosti proizvodnega asortimenta. Hladno predelanega materiala bomo proizvedli skoraj tri četrtine, kar pomeni, da bomo velik del naših proizvodov metalurško finalizirali.

Tržišče

Z delitvijo dela med jugoslovanskimi železarnami nismo medsebojne konkurence odstranili, zato je pomembno, da z rednimi dobavami pridobimo zaupanje naših kupcev, čeprav veliko število različnih kvalitet omogoča lažjo prodajo naših proizvodov. Realne zahteve kupcev morajo prodreti do vseh delavcev znotraj železarne, da bi tako uspeli tem zahtevam tudi najuspešnejše zadostiti.

Zvonaste peči v novi hladni valjarni

Velik del naših proizvodov bomo prodali na tuja tržišča. Pri tem moramo usmerjati prodajo predvsem na stabilna tržišča, saj ni dopustno delati pri tem večjih nihanj. Ob skrbno izbranih kupcih bo možno po vrednosti izvoziti med 10 % in 15 % naših proizvodov po še sprejemljivih cenah.

Financiranje

Sredstva za zadrževanje normalne proizvodnje ob naših stopnjah inflacije bomo morali pridobiti s kratkoročnimi krediti in povečanjem lastnega poslovnega sklada.

Za novo proizvodnjo je nujno pridobiti dodatna kvalitetna bančna obratna sredstva. Pri zagotavljanju nujnih obratnih sredstev bo važno vlogo tudi v bodoče igrala interna banka Slovenskih železarn.

Financiranje razvojnih projektov bo možno izvesti le ob skupnem dogovoru z ostalimi družbenimi in gospodarskimi subjekti, skladno z novim zakonom o družbenem planiranju. Koliko ustvarjene amortizacije in ostanka dohodka bomo lahko uporabili za razširjeno reprodukcijo, bomo določili okvirno že s planom SR Slovenije, vendar bomo natančneje to lahko opredelili na osnovi posameznih projektov in vsakoletni resoluciji o našem nadaljnjem razvoju.

Predvidevamo pa, da bomo skupno v osnovna sredstva vložili samo na področju talilnic 800 milijonov din, v valjarne 200 milijonov din in še znatna sredstva za dokončanje hladne valjarne na Beli.

Tehnologija

Stabilizacija tehnologije je osnovna naloga zlasti pri proizvodih v novih obratih. Pri kupcih bomo zaupanje v naše proizvode povečali najučinkovitejše takrat, ko jim bomo odpremljali stalno enako dobre proizvode.

Nekoliko več naporov bomo morali storiti tudi na iskanju novih asortimentov, da bi tako lahko zadržali konkurenčnost v inovacijah novih vrst jekel. Značilnost naših proizvodov mora biti nenehno posodabljanje in prilagajanje proizvodnje novim tehnološkim dosežkom.

Kadri

Bogata tradicija nam daje zaupanje, da bomo z obstoječimi kadri lahko proizvedli planirano količino jekla. Za hitrejši prehod na metalurško in kovinsko predelovalno finalizacijo pa moramo pridobiti nekaj na novo izšolanih ljudi. Izboljšanje strukture zaposlenih bo omogočalo obvladovanje zahtevnejše proizvodnje in vseh spremenjajočih del, ki postajajo z našo rastjo vse bolj zapleteni. Novi kadri bodo omogočali hitrejšo izkoristiti organizacijske rezerve.

Pri zaposlovanju pa moramo biti dosledni, saj ni možno v nedogled reševati rasti proizvodnje in družbenega proizvoda predvsem z zaposlovanjem novih kadrov. Število zaposlenih sme rasti bistveno počasneje kot raste proizvodnja.

DRUŽBENI STANDARD Varstvo okolja

Politika investiranja v nove tehnološke procese in naprave mora zagotoviti varstvo okolja tako, da se bodo močno omejili izvori onesnaževanja okolja. Za zniževanje onesnaženja okolja bomo samo za odpravo obstoječih virov investirali preko 100 milijonov din. Pri tem pa ne smemo pozabiti na izboljšanje delovnih pogojev na neposrednih delovnih mestih.

Gradnja stanovanj

Pospešena gradnja stanovanj in pripadajočih objektov naj v skladu z občinsko politiko zagotovi vsem železarjem in občanom ustrezno stanovanjsko okolje v njihovih krajevnih skupnostih. Z usmerjeno družbeno, individualno in solidar-

nostno gradnjo bomo pridobili v tem obdobju 700 novih stanovanj. Pri tem mora usmerjena družbena gradnja imeti prednost.

Razvoj družbenih dejavnosti

Z aktivno udeležbo bomo železarji skladno s sklepi ob sprejemanju samoupravnih sporazumov sodelovali preko samoupravnih interesnih skupnosti pri posodabljanju šolske

ga pouka, širitvi telesne kulture, utrjevanju otroškega varstva, izboljševanju zdravstvene službe in vseh drugih dejavnosti širšega družbenega pomena. Že takoj na začetku tega obdobja bomo dogradili rekreacijsko dvorano. Ob zadovoljivih poslovnih rezultatih pa bi v naslednjih letih lahko v celoti izpolnili naše obveze do razvoja širših družbenih dejavnosti.

Nova hladna valjarna z glavnim vhodom

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KO

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 9. 8.	NOČ BRANKO	MARKEŽ VALENTIN
TOREK – 10. 8.	STARE BRANKO	KOVAČ JANEZ
SREDA – 11. 8.	ULČAR MARJAN	MOLAN IVAN
ČETRTEK – 12. 8.	GASSER FRANC	POGAČAR KAREL
PETEK – 13. 8.	FALETIČ JANEZ	MENCINGER STANE
SOBOTA – 14. 8.	RAVNIHAR PETER	CUZAR ALOJZ
NEDELJA – 15. 8.	TRONTELJ MARJAN	SVETINA BOGOMIR

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 9. do 14. avgusta bosta delali naslednji obratni ambulant:
dopoldan: IV. obratna ambulanta
popoldan: II. obratna ambulanta
V soboto, 14. avgusta samo dopoldan II. obratna ambulanta.

V zobni ambulant bo delala I. zobna ambulanta samo dopoldan. V soboto, 14. avgusta samo dopoldan I. zobna ambulanta.
Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Pripis: V juliju in avgustu bosta delali po ena obratna ambulanta in naj zato sodelavci iščejo zdravstveno pomoč v nujnih primerih. Prav tako ne bo v dneh od 2. do 13. avgusta delala II. zobna ambulanta.

ZAČASNO ZAPRTA MALA PRODAJA

Obveščamo aktivne člane kolektiva in upokojece Železarne, da bo zaradi letnega dopusta mala prodaja zaprta od 16. avgusta do 1. septembra.

LETOŠNJE SREČANJE BORCEV NOV SLOVENSkih ŽELEZARN BO V BEGUNJAH

Skladno s sklepom koordinacijskega odbora ZB NOV SOZD Slovenske železarne, aktiv ZB NOV železarne Jesenice obvešča vse aktivne delavce, borce NOV, aktiviste, internirance in izseljence, ki jim je to svojstvo priznано, da bo v soboto, 11. septembra 1976 v Begunjah na Gorenjskem

SREČANJE BORCEV NOV SLOVENSkih ŽELEZARN

Letošnje srečanje borcev NOV SOZD Slovenske železarne organizirajo OZD Veriga Lesce, Plamen Kropa, Žična Celje, Tovil Ljubljana in Metalurški inštitut Ljubljana.

Organiziran bo prevoz z avtobusi, o čemer pa bodo udeleženci srečanja pravčasno obveščeni.

Vse udeležence srečanja borcev NOV Slovenskih železarn v Begunjah prosimo, da izpolnijo prijavnico in jo oddajo najkasneje do 28. avgusta 1976 sekretariatu Železarne.

Vsak upravičenec-udeleženec srečanja borcev NOV lahko vzame s seboj enega ožjega svojca, ki ga prav tako vpiše v prijavnico.

..... odreži

PRIJAVNICA za udeležence srečanja borcev NOV v Begunjah

Ime in priimek _____
leto rojstva _____ stanovanje _____
obrat _____ TOZD _____
DS Skupne službe _____ sektor _____
svojec _____ ime in priimek _____
leto rojstva _____ stanovanje _____

Koordinacijski odbor ZB NOV
SOZD Slovenske železarne
Aktiv ZB NOV železarne Jesenice

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Hladna predelava

32. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V torek, 27. julija je bila 32. redna seja odbora za gospodarstvo v TOZD Hladna predelava. Člani odbora so na tej seji obravnavali: pregled sklepov prejšnje seje; polletno poslovno poročilo in operativni program za mesec avgust.

Pri pregledovanju sklepov prejšnje seje je odbor ugotovil, da so bili le-ti v celoti izvršeni. Sledila je obravnavo o polletnem poslovnem poročilu. Iz obrazložitve, ki sta jo podala direktor TOZD in knjigovodja Mesarič je odbor ugotovil naslednje:

Zaradi spremenjenega asortimenta v hladni valjarni trakovih, vlečnih palicah in žičnikih, je planirana proizvodnja enaka kot je bila dosežena v prvem polletju leta 1976. Proizvodnja pa je v vseh obratih, razen v elektroodnem obratu, manjša od planirane in manjša od dosežene v lanskem letu. Osnovni vzroki za manjšo proizvodnjo so sprememba v vložku, pomanjkanje naročil in sprememba programa proizvodnje.

Analiza stroškov v I. polletju 1976 pa kaže naslednje:

Hladna valjarna je v prvih šestih mesecih poslovala z nižjimi stroški. Skupno znižanje znaša 7.543.720 din, ki je nastalo predvsem pri vložku in znaša 7.739.840 din in to predvsem zaradi boljšega izplena ter nižje planske cene nabavljenih TVT. Pri predelavi pa je zabeleženo malenkostno zvišanje stroškov in sicer za 196.120 din, ki je nastalo predvsem pri pomožnem materialu, energiji in transportu. Zvišanje pri transportu je največ zaradi daljše vožnje po obvoznici.

Žičarna prav tako izkazuje v prvih šestih mesecih letošnjega leta poslovanje z nižjimi stroški in sicer za 6.259.417 din. To znižanje je predvsem pri vložku, ki znaša skupno 6.764.990 din zaradi boljšega izplena in nižjih planskih cen valjane žice. Pri predelavi pa je povišanje stroškov za 505.573 din, ki je nastalo pri elektro energiji, vzdrževanju in fiksnih stroških. Stroški so višji predvsem zaradi manjše proizvodnje, znižanje pa gre na račun manjše porabe.

Profilarna izkazuje skupno zvišanje stroškov za 3.525.897 din. Pri vložku je sicer malenkostno znižanje in sicer za 165.480 din, ki je nastalo zaradi boljšega izplena, medtem, ko je pri predelavi zabeleženo precejšnje zvišanje stroškov in sicer za 3.691.377 din. Pri predelavi so stroški zvišani največ pri osebnem dohodku, vzdrževanju in ostalih stroških. Vzrok za tolikšno povišanje stroškov pa je nizka proizvodnja.

Tudi v obratu vratni podboji izkazujejo skupno zvišanje stroškov za 5.523.708 din, ki se deli na vložek v višini 90.240 din in to zaradi slabšega izplena ter na predelavo, pri kateri je skupno zvišanje 4.333.468 din. Vzrok za tolikšno zvišanje stroškov je nizka proizvodnja.

Jeklovlek ima malenkostno znižanje v prvih šestih mesecih letošnjega leta. Skupno znižanje znaša 547.757 din. Pri vložku je sicer znižanje nekoliko večje in sicer 732.328 din zaradi boljšega izplena, medtem ko je pri predelavi zabeleženo zvišanje stroškov za 184.771 din. Zvišanje stroškov je doseženo v glavnem zaradi nedoseganja plana in tudi zaradi večje porabe.

Elektrodni obrat je v I. polletju 1976 obratoval z nižjimi stroški. Skupno znižanje znaša 613.468 din, ki se deli na vložek v višini 496.690 din in na predelavo v višini 116.778 din. Pri vložku je znižanje

zaradi boljšega izplena, pri predelavi pa delno zaradi večje proizvodnje in delno zaradi manjše porabe.

Željarna ima zvišanje stroškov tako pri vložku, kakor pri predelavi in sicer za 2.334.390 din, ki pa se deli na vložek v višini 190.020 din in na predelavo v višini 2.144.370 din. Zvišanje je pri vseh vrstah stroškov, največ pa pri embalaži, energiji in vzdrževanju. Zvišanje stroškov pri embalaži je zaradi večjih količin embalaranih v škatlice, zvišanje pri ostali energiji in fiksnih stroških pa je zaradi manjše proizvodnje. Zvišanje stroškov je tudi zaradi popravil, ki so bila potrebna zaradi požara. Stroški tvega popravila znašajo do sedaj 932.720 din.

Za gibanje zaposlenih in odsotnost z dela je v prvem polletju značilno naslednje:

Povprečni stalež je nižji za 0,9 % v primerjavi s prvo polovico leta 1975 zaradi manjšega sprejema, fluktuacija delavcev pa je bila večja v odnosu na sprejem. Zmanjšanje povprečnega staleža je povzročilo tudi prenehanje delovnega razmerja delavcev, ki so bili zaposleni za določen čas.

Normativ na dan 30. 6. 1976 je večji za 0,2 %, v primerjavi s prvo polovico preteklega leta. Zvišanje je v obratu profilarna in sicer novo delovno mesto žerjavovodja in administrator odpreme.

Zaposlenih na dan 30. 6. 1976 je za 2,4 % manj kot na isti dan preteklega leta.

Zaradi novih delavcev je bil omejen zaradi pomanjkanja naročil. Ta omejitev znaša za prvih šest mesecev letošnjega leta kar 62,1 % v odnosu na leto 1975.

Zaradi poostrenih kriterijev pri sprejemanju delavcev glede na situacijo, se je tudi prenehanje delovnega razmerja zmanjšalo za 20,7 %.

Odsotnost z dela je kljub zmanjšani obsegu dela nižja za 6,2 %. Bolovanje do 30 dni je glede na lanske letošnji problem nižje za 24,7 %. Pri bolovanju je uveden boljši nadzor in skrb za ljudi z namenom, da bi jih v najkrajšem času usposobili za delo. Visoka odsotnost z dela v tem času je pri koriščenju rednega letnega dopusta 15 % na planirano. Porast je tudi pri neplačanem dopustu in orožnih vajah.

Število poškodb je v odnosu na preteklo leto manjše za 27, v odstotku pa za 2,3. Izpad delovnih dni na eno poškodbo je nespremenjen. V prvem polletju je bila ena hujša poškodba v profilarni, na splošno pa je število poškodb v upadanju.

TOZD Valjarne

37. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik Roman Jakopič je 28. julija sklical 37. redno sejo odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarne z naslednjim dnevnim redom: obravnavo poslovnega poročila za prvo polletje 1976 za ŽJ in TOZD Valjarne; proizvodnja, izplen, asortiment in stroški za mesec junij 1976; izpolnitev ciljev za uresničitev družbenega plana v obratih TOZD Valjarne v mesecu juniju 1976 in operativni program obratov TOZD Valjarne za mesec avgust 1976.

Direktor Karba je članom odbora posredoval polletno poslovno poročilo za Železarno in TOZD Valjarne. Vsi obrati, razen žična in profilna valjarna, niso izpolnili planirane skupne in gotove proizvodnje. V na-

Na osnovi teh obrazložitve predlaga odbor za gospodarstvo poslovno poročilo delavskemu svetu v potrditev z upoštevanjem naslednjih ukrepov:

V drugi polovici letošnjega leta se morajo obrati v največji možni meri približati količinam in vrednostim, ki so planirane.

Sprejeti akcijski program morajo vsi obrati temeljne organizacije brezpogojno izvajati.

Sprejeti je treba ukrepe za znižanje stroškov oziroma povečanje dohodka. Treba je iskati ustrezen način obveščanja vseh zaposlenih o gibanju stroškov.

Pregledane so bile tudi prodajne cene, ki v mesecu juniju znašajo:

hl. valjarna	družbeni	operativni
10.200 din	2.500 ton	2.380 ton
žičarna	5.450 ton	5.200 ton
profilarna	2.280 ton	1.340 ton
jeklovlek	210 ton	60 ton
elektrodni obrat	1.780 ton	1.500 ton
željarna	1.410 ton	1.410 ton
vratni podboji	1.100 ton	900 ton

Odbor je potrdil predlog operativnega programa za mesec avgust s pripombo, da naj obrati skušajo v okviru možnosti dosegati proizvodnjo predvideno z družbenim planom.

Operativni oziroma družbeni program za avgust je:

hl. valjarna	družbeni	operativni
2.500 ton	2.380 ton	
žičarna	5.450 ton	5.200 ton
profilarna	2.280 ton	1.340 ton
vratni podb.	210 ton	60 ton
jeklovlek	1.780 ton	1.500 ton
el. obrat	1.410 ton	1.410 ton
željarna	1.100 ton	900 ton

Vzroki za znižanje operativnega programa so naslednji:

Hladna valjarna ima znižanje operativnega programa za 120 ton zaradi manjše teže kolobarjev z Bele, s čimer se zmanjša tudi žarilna kapaciteta in zaradi menjave delovne sile.

Žičarna ima znižan operativni program za 250 ton zaradi novega vlečnega stroja, ki je še vedno v poskusnem obratovanju.

Profilarna ima znižan operativni program za 940 ton zaradi pomanjkanja in razdrobljenosti naročil.

Obrat vratni podboji ima znižan operativni program za 150 ton zaradi pomanjkanja naročil.

Jeklovlek ima znižan operativni program za 280 ton in sicer 100 ton pri luščenem jeklu, ker so naročila zelo razdrobljena in 200 ton pri vlečenem jeklu zaradi predvidenega remonta in drobnega asortimenta. Pri poboljšanjem jeklu pa je predvidenih 20 ton več.

Željarna ima znižan operativni program za 200 ton in sicer 100 ton pri žičnikih, zaradi drobnega asortimenta in dopustniške odsotnosti željnarjev in 100 ton pri bodoči žici, za katero sploh ni naročil. J. S.

Direktor Karba je nadaljeval, da je potrebno z ozirom na negativen poslovni rezultat, ki ga izkazuje v prvem polletju, napeti vse sile od vodstvenih do delavcev v obratih in oddelkih, da se ta situacija do konca leta izboljša. Prodajni sektor zagotavlja, da bodo obrati TOZD Valjarne v drugem polletju imeli dovolj naročil, treba pa bo le-te v zahtevnih rokih izpolnjevati, paziti na predpisane kvalitete naročenega materiala, izboljšati izplen, predvsem pa poskrbeti za znižanje proizvodnih stroškov.

V razpravi je Hadžija Grvala iz valjarne 2400 predlagal, da je potrebno ob primeru, ko se zaradi pomanjkanja delovne sile ali ozke grla v kakšnem oddelku, premešča delavce na druga delovna mesta oziroma oddelke, le-tam konkretno povedati vzroke takšnega premeščenja. Le na ta način bodo spremembo delovnega mesta z razumevanjem sprejeli, in s tem pripomogli k izboljšanju nastale situacije. Prav tako je bil mišljenja, da je treba delavcem na sestankih SDS obširno povedati o rezultatih poslovnega poročila za prvo polletje, ker bodo le tako vedeli, da je stanje v Železarni dosti resno.

Jože Vilman, vodja proizvodnje v valjarni 2400, je opozoril na pomanjkanje prostora v obratu, ki je nastalo zaradi velikih količin medfazne pločevine in kopičenjem materiala na zalogi, ki že dalj časa ne gre v prodajo, obratu pa povzroča težave pri normalnem obratovanju. Pridružuje se tudi mnenju, da bi morale prav vse SDS TOZD Valjarne podrobno obravnavati polletno poslovno poročilo, vendar ne s skupnimi številkami v 20 minutah.

Narediti je treba kratko analizo dosežanj dela, predvsem pa predlagati delavcem že konkretne predloge, kako bi nastalo situacijo do konca leta izboljšali. Slehernemu članu našega kolektiva je treba predložiti, da bo moral vsak svoje delo vestno opravljati, spremeniti dosedanje miselnost, češ bo že kako, spremeniti sistem dela in izboljšati tehnološko in delovno disciplino.

Direktor Karba je posredoval podatke o doseženi proizvodnji in izplenu v mesecu juniju 1976. V obratih TOZD Valjarne je bila skupna proizvodnja dosežena z 98 %, gotova pa z 98,1 %. Izplen v valjarni bluming in štekel je še vedno prenizek. Računovodja Martin Lah pa je posredoval analizo stroškov vložka in predelave za junij 1976, kjer TOZD Valjarne zopet izkazuje izredno povišanje le-teh.

V nadaljevanju je direktor poročal o izpolnitvi ciljev za doseganje družbenega plana TOZD Valjarne v juniju 1976:

Valjarna bluming: zastoji – cilj 22 %, doseženo 27,95 %, poraba mazuta na globinskih pečeh – cilj 22,5 kg/t vložka, doseženo 23,9 kg/t; izplen v valjarni bluming – cilj planiran, dosežen 1,5 % pod planiranim; izplen v valjarni štekel – cilj planiran, dosežen 8,8 % pod planiranim; zastoji žerjavov v adjustaži valjarne bluming – cilj 4,5 %, dosežen 2,30 %.

Valjarna žice: zastoji – cilj 34 %, doseženo 38,15 %; izplen – cilj 90,3 %, dosežen 90,3 %; žica na petem navijalcu in preklasificirana – cilj 4,8 %, doseženo 3,1 %.

Valjarna 2400: zastoji – cilj – valjavski 3,8 %, doseženo 3,97 %; cilj – mehanski 3,9 %, doseženo 1,53 %; izplen – cilj 79,9 %, dosežen 78,8 %; pločevina na zalogi – cilj 4,5 %, doseženo 3,7 %.

Janez Rozman vodja priprave dela je predložil operativni program za mesec avgust 1976. Po družbenem planu je predvidena skupna proizvodnja 70.180 ton, programirane pa 68.340 ton. Blagovne proizvodnje je planirane po družbenem planu 20.220 ton, programirane pa 18.360 ton.

Ob zaključku seje je odbor sprejel naslednje sklepe in ugotovitve:

1. Sprejme se poslovno poročilo za prvo polletje 1976 iz katerega je razvidno, da so po načrtni realizaciji imeli v tem obdobju v TOZD Valjarne 40.191 milij. din in v Železarni 151.844 milij. din izgube. Osnovni vzroki za takšen poslovni zaključek so pre nizka prodaja, oziroma pre nizka realizacija, pre nizka prodajna cena oziroma preslabo izpolnjevanje kvalitetnejšega proizvodnega asortimenta in previsoki proizvodni stroški. Če se želimo izogniti neprijetnim posledicam, ki bi jih imel za celoten kolektiv TOZD Valjarne in Železarne negativen poslovni rezultat ob koncu leta, je treba ukreniti vse, kar je v naši moči, da bomo v prihodnjih mesecih delali boljše. Prodajni sektor predvideva, da bomo imeli v drugem polletju dovolj naročil za normalno delo v posameznih obratih. Zato obstajajo realni izgledi, da bomo lahko do konca leta dosegli pozitivni poslovni rezultat. To pa bo možno samo, če bomo povečali prodajo, oziroma realizacijo, izboljšali prodajno ceno, oziroma proizvodni asortiment in znižali proizvodne stroške.

Da bi te cilje tudi dosegli, se bo moral celoten kolektiv še bolj zavzeti pri svojem delu kot v prvem polletju. Vodstveni delavci bodo morali dobro organizirati in voditi delo v posameznih obratih, oddelkih in službah. Vsi skupaj pa bomo morali posvetiti več pozornosti spoštovanju tehnološke in delovne discipline, upoštevanju s kupci dogovorjenih dobavnih rokov, izpolnjevanju naročenega kvalitetnega asortimenta, doseganju, oziroma izboljšanju planirane skupne in gotove proizvodnje. Pri teh naših naporih pričakujemo ustrezno pomoč in tesno sodelovanje tudi s strani ostalih TOZD ter služb (vzdrževanja, TKR, prodaja, itd.). Vse to pa je tudi ozko povezano z izpolnjevanjem, na odboru za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarne že sprejetega akcijskega programa. Vodstveni delavci v posameznih obratih pa imajo v okviru tega programa tudi osebne zadolžitve za reševanje preostalih problemov na posameznih področjih.

Kako poteka izpolnjevanje teh zadolžitve, bo vsak mesec informiran na svoji seji odbor za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarne. O situaciji in predvidenih ukrepih je treba preko SDS informirati vse člane kolektiva TOZD Valjarne.

2. Ugotavlja se, da so proizvodni rezultati v juniju 1976, z izjemo valjarne žice in profilov slabši kot v maju. Slaba je tudi finančna realizacija zaradi povišanih proizvodnih stroškov. Odbor ponovno opozarja vse delavce TOZD Valjarne, naj usmerijo vse napore v delo za izboljšanje teh rezultatov.

3. Po pregledu izpolnitve ciljev za uresničitev družbenega plana v obratih TOZD Valjarne v juniju 1976 je odbor ugotovil, da uspehi ni zadovoljiv in naroča vsem obratom in oddelkom, da je treba postavljene cilje čim bolj dosegati.

4. Potrdi se operativni program obratov TOZD Valjarne za mesec avgust 1976. HZ

Železarski globus

BRAZILIJA

Po ocenah odgovornih brazilskih strokovnih institucij bodo v tej južnoameriški državi potrebovali leta 1986 preko 40 milijonov ton surovega jekla. Da bodo takšno proizvodnjo tudi dosegli, bodo morali razširiti obstoječe in zgraditi nove železarnice. Računajo, da bi morali v ta namen zagotoviti v tem obdobju okoli 20 milijard dolarjev investicijskih sredstev in to delno iz domačih in delno iz tujih virov.

PREGLED SESTANKOV SDS

Pozna se, da smo v obdobju poletnih dopustniških dni, saj so se v zadnjih dveh tednih za sestanek samoupravne delovne skupine odločili le v nekaterih obratih. Od 16. do 23. julija smo prejeli zapisnike le šestih skupin (vse skupine iz gradbenega vzdrževanja). Pretekli teden se je položaj že začel normalizirati, saj se je sestalo že kar dvanajst samoupravnih delovnih skupin. Vse skupine iz gradbenega vzdrževanja, obe iz strugarne valjev ter adjustaža valjarne 2400/3 so predvsem obravnavale akcijski program, skupine iz hladne valjarne pa so se seznanile s planom in proizvodnjo obrata ter polletnim poslovnim poročilom.

Vse samoupravne delovne skupine v gradbenem vzdrževanju: zidarji, tesarji, kleparji, plastika, mizarji ter gradbena skupina Javornik so obravnavale akcijski program za ublažitev tržnih gibanj v Železarni in še posebej v gradbenem vzdrževanju. S predloženim akcijskim programom so se delavci strinjali, vendar so poudarili, da je treba bolj smotno izkoriščati delovni čas. Vsak mora zjutraj začeti delati čimprej, ne sme porabiti več časa za malico kot je določeno ter ne zapuščati prezgodaj delovnega mesta.

Samoupravna delovna skupina plastika meni, da morajo biti sestanki bolj organizirani in da je zato treba gradiva posredovati v krajši obliki. Govorili so tudi o varnosti pri delu ter o tistem orodju, ki ni dostopno na tržišču.

Zidarji so pregledali tudi plan dopustov ter sklepe samoupravnih organov.

Gradbena skupina Javornik v zvezi z akcijskim programom tudi predlaga, da se na Javorniku, kjer obratuje le ena kantina, organizira hitrejša razdelitev malic. Delavce te skupine pa zanima še, kdaj se bo začela gradnja otroškega vrtna na Koroški Beli in zakaj se dela leseni most na cesti Poljane-Gorje, glede na to, da bo ta cesta po srednjeročnem načrtu modernizirana.

Pri obravnavi akcijskega programa je samoupravna delovna skupina adjustaža valjarne 2400/3 opozorila na delavce, ki med delovnim časom niso na svojem delovnem mestu ter predlagala, da se take razporedi tja, kjer primanjkuje delavcev. Delovna skupina se je tudi seznanila s sklepi samoupravnih organov TOZD Valjarne, ponovno pa je opozorila na nezadostno higieno ter neustrezno delitev malic v kantinah. Delavci v samoupravnih delovnih skupinah strugarne valjev Javornik in strugarne valjev Bela so ocenili izvajanje akcijskega programa. Na Beli so menili, da se dobro izvaja, težave so le pri primopredaji na delovnem mestu glede na to, da je polovica članov delovne skupine vezana na prevoz z vlakom ali avtobusom.

Tudi na Javorniku so ugotovili, da se primopredaja na delovnem mestu izvaja le deloma. Ugotovili pa so tudi, da so po sprejetju akcijskega programa število neplačanih ur zmanjšali na minimum.

V hladni valjarni se je sestalo devet samoupravnih delovnih skupin: obratovodstvo hladne valjarne, hladna valjarna 1, 2 in 3, žarilnica hladne valjarne 1 in 4, lužilnica, karisti ter odprema hladne valjarne. Obravnavale so plan in proizvodnjo obrata ter polletno poslovno poročilo. Delavci so večinoma ugotavljali, da bo za boljši poslovni rezultat treba izboljšati delovno disciplino ter kvaliteto vložka in dela. Nekatere delovne skupine (hladna valjarna 3, žarilnica hladne valjarne 4) so predlagale, da je treba strogo kaznovati vse tiste, ki kršijo delovno disciplino. V lužilnici hladne valjarne pa so v zvezi s polletnim poslovnim poročilom predlagali, da naj se najprej formirajo in dopolnijo skladi, šele ostala sredstva pa naj se razporejo za obveznosti, ki smo jih sprejeli s samoupravnimi sporazumi.

Delovne skupine v obratu hladna valjarna 6 pa so razpravljale še o raznih drugih zadevah. Član samoupravne delovne skupine hladna valjarna 1 je opozoril, da bo treba nabrskati gume pri krožnih nožih. V hladni valjarni 2 delavci sprašujejo, kaj je s pranjem delovnih oblek, posebej se zato, ker je bilo to že rešeno. Na nered in nezadovoljivo higieno ter slabo dostavo materiala iz žarilnice so opozorili v hladni valjarni 3. V samoupravni delovni skupini odprema hladne valjarne pa so razpravljali še o posojilu za ceste ter poskušali ugotoviti vzroke za vedno pogostejše reklamacije.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje
Nada Dejak

KRATKE VESTI

Člani sveta Zveze socialistične mladine Slovenskih železarn so na zadnji seji zelo pozitivno ocenili nedavno srečanje mladih slovenskih železarjev in predelovalcev, ki je bilo na Ravnah na Koroškem. Med drugim so na seji govorili tudi o pripravah na volitve novih članov sveta ZSMS Slovenskih železarn ter o izvedbi seminarja za mlade slovenske železarje in predelovalce, ki je predvsem za drugo polovico septembra. Kot so se dogovorili na seji, se bo iz železarne Jesenice tega seminarja udeležilo petnajst mladih iz posameznih osnovnih organizacij ZSMS.

Pri koordinacijskem svetu ZSMS v Železnari ugotavljajo, da mladi železarji niso povsod dovolj aktivno sodelovali v javni razpravi o osnutku zakona o združenem delu. V večini so se člani Zveze socialistične mladine seznanili s pomembnim dokumentom na zborih delavcev, posebnih razprav v osnovnih organizacijah ZSMS pa niso pripravili. V koordinacijskih odborih za spremljanje razprave je bilo vključenih sicer precej mladih, v razprave o osnutku zakona pa se niso vključevali dovolj aktivno. Koordinacijski svet ZSMS bo o sodelovanju svojih članov v javni razpravi izdelal posebno analizo.

Na zadnjem sestanku OO ZSMS šamotarna so člani govorili o aktualnih nalogah Zveze socialistične mladine v poletnih mesecih. Tako so sklenili, da se bodo udeležili akcije čiščenja cevododa v Železnari, pripravljali se bodo za jesenske volitve novih organov ZSMS, prizadevali pa se bodo tudi, da bo čimveč članov ZSMS v šamotarni vpisalo posojilo za ceste.

Koordinacijski svet ZSMS Železarne je nakazal občinski konferenci ZSMS 17.000,00 dinarjev kot prispevek mladih železarjev za odpravo posledic potresa v Posočju. Z zbranim denarjem v tej solidarnostni akciji bo gorenjska mladina postavila montažni vrtec v Tolminu.

ČESTITAMO

Na večernem oddelku tehnične srednje šole na železarskem izobraževalnem centru Jesenice so diplomirali:

Anton ČOP iz vodstva valjarne, Franc DIVJAK iz strojnega vzdrževanja, Janez JURGELE iz nove hladne valjarne, Stane OBLAK iz raziskovalnega oddelka, Franc POLAK iz raziskovalnega oddelka, Antonija ŠORLI iz strojne delavnice, Ibrahim TUBIC iz nove hladne valjarne, Hamzaliya TURKEZ iz elektro jeklarne in Angel ŽNIDARŠČI iz raziskovalnega oddelka.

Vsem sodelavcem za njihov uspeh in vztrajnost naše čestitke.

V KOVINOSERVISU USTANOVILI NOVO ZSMS

V delovnem kolektivu Kovinoservis, ki je temeljna organizacija združenega dela Železarne, je sredi julija spet zazvela mladinska organizacija. Na ustanovnem sestanku se je zbralo osemnajst mladincev, prisostvovali pa so tudi predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij Kovinoservisa in organov ZSMS občine in Železarne.

Uvodoma je sekretar OK ZSMS Franjo Kragolnik mlade seznanil z vlogo in nalogami Zveze socialistične mladine, s poudarkom na vključevanju mladih delavcev v samoupravno življenje kolektiva. V nadaljevanju je bilo poudarjeno, da so predstavniki samoupravnih orga-

nov in družbenopolitičnih organizacij novi osnovni organizaciji ZSMS nudili vso pomoč pri ustanavljanju ter da se mora medsebojno sodelovanje v prihodnje še okrepiti.

Zatem so izvedli volitve in sicer so za predsednika OO ZSMS Kovinoservis izvolili Miroslava Razmana, za sekretarja Vojka Makoriča, za ostale člane pa: Dragoljuba Jekiča (blagajnik), Goroljuba Redžiča (šport), Ešefa Mešiča (kultura), Vojka Makoriča (idejno politično delo), Rajka Koselja (informiranje) in Zvoneta Lango. Na seji so se tudi dogovorili, da bo osnovna organizacija ZSMS vključila dva člana v koordinacijski svet ZSMS Železarne.

DEJAVNOST SE NE SME DELITI

Pravzaprav je težko razumeti, da na mnogih sejah in takih je zadnje čase še vedno dovolj razpravljamo o tem, kako družbene organizacije in društva bolj povežati z mladinsko organizacijo. Kako uresničiti eno temeljnih načel devetega kongresa ZSMS o kolektivnem članstvu organizacij, ki združujejo mlade po njihovem interesnem delu.

Mnogokrat ob takih pogovorih in dogovorih nastopajo kot dve organizaciji, od takih je ena mladinska, druga pa za mlade. Čeprav so to večinoma isti mladinci, ki se povezujejo v ZSMS kot njeni, individualni člani, hkrati pa so člani družbenih organizacij in društev, kjer se združujejo zato, ker jih posamezna interesna področja bolj zanimajo. Kljub temu pa je treba priznati, da so bili pri premagovanju »stare« miselnosti glede družbenih organizacij po kongresu storjeni koraki naprej, v smeri, kot jo je začrtal mladinski kongres.

Vse manj se na skupnih sestankih obnašamo kot partnerji in hkrati vse bolj kot del enotne organizacije. Pa naj gre tu za vprašanje, ki je bilo nedavno »zgolj v domeni« mladinske organizacije, kot je organiziranje mladinskih delovnih brigad, pripravljanje različnih oblik idejnopolitičnega usposabljanja in podobno.

Vzemimo na primer planinsko, počitniško ali morda še katero drugo organizacijo. Gotovo je, da njune dejavnosti ne moremo enostavno stlačiti v en okvir. Tu gre za vzgojo mladega človeka, za njegovo vsebinsko oblikovanje, hkrati pa za rekreacijo, ki je neposredno povezana tudi s pripravo in usposabljanjem za splošni ljudski odpor. Gre za organizirano preživljanje prostega časa, letovanje in podobno. Skratka vsaka, ali vsaj večina družbenih organizacij, predstavlja splet elementov v verigi najširšega družbenega usposabljanja.

Dejavnosti torej ne gre razbijati na posamezne sestavne dele in za vsakega posebej odmerjati sredstva. Kaj lahko se namreč zgodi, da bi na primer taborniki za nek orientacijski pohod dobili sredstva za rekreativni del, za vzgojo in morda še kateri del te iste akcije pa jih ne bi dobili. To bi seveda pomenilo, da akcija kot taka ne bi mogla biti v celoti izvedena. Ravno zato je toliko bolj spodbudno, pa tudi ustrezno, da so se družbene organizacije znotraj ZSMS dogovorile za enotna stališča glede nadaljnje financiranja.

Pripravili naj bi enoten predlog, predvsem pa uskladili programe med posameznimi družbenimi organizacijami in društvi. Še posebno družbenimi ko gre za podobne ali celo enake akcije in naloge v okviru rednih programov teh organizacij. Še več. Ti koordinirani programi bodo družbeno verificirani, hkrati pa bodo s samoupravnimi sporazumi zagotovljena sredstva za njihovo uresničevanje.

Vse to seveda zahteva večjo povezanost med družbenimi organizacijami in društvi, ne le na republiški ravni, kjer že skoraj leto dni deluje koordinacijski odbor družbenih organizacij in društev, ampak tudi na nivoju OK ZSMS, kakor tudi na ravni sleherne OO ZSMS, kjer se snujejo programi dela.

Jože Žerdin

ŠE ENKRAT O: V.KS PLAVŽ ŠE VEDNO MALO AKTIVNIH MLADINCEV

V Železaruštvu šte. 30, z dne 29. julija ste objavili članek v mladinski rubriki, v katerem je med ostalimi govora tudi o prostoru za OO ZSMS KS Plavž.

V tem odgovoru bi rad navedel objektivne podatke in dejstva. Taborniki smo imeli svoje prostore v Kosovi graščini, ki je sedaj izpraznjena, ker bo v njej muzej delavskega gibanja. V pripravah za ureditev muzeja smo morali taborniki, tako kot ostali izprazniti prejšnje prostore. V zamenjavo smo dobili prostor v zgornjem delu stavbe nasproti gasilskega doma na Jesenicah. Takrat, ko smo se selili taborniki v nove prostore je bilo predvideno, da bo imela mladina KS Plavž prostore v isti stavbi in sicer v pritličju, tam kjer je sedaj sejna soba in avto šola.

Taborniki smo dobili v roke ključne prostore, ki ga zasedamo. Pozneje pa smo izvedeli, da so za isti prostor, za katerega smo taborniki prejeli ključ, dobili odločbo mladinci. Mislim, da je sedaj trditve predsednika OO ZSMS Janija Uršiča malo drugačna in se glasi: dobili smo odločbo za prostor, ki je bil že zaseden in prej dodeljen tabornikom.

Neprijetno je slišati, da smo se taborniki nasilno vselili v tuje prostore.

Starešina OJ Jesenice
Božo Pančur

Priznanje našemu sodelavcu – čestitamo

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

NENEHNA KREPITEV VARNOSTNE KULTURE IN SAMOZAŠČITE

Sodobne armade, opremljene s številno in najrazličnejšo tehniko, potrebujejo velike količine goriva, streliva, tehnični proizvodov za dopolnjevanje in vzdrževanje bojne tehnike, pa tudi velike količine hrane in osebne opreme za moštvo. Vse to mor proizvajati in dobavljati zaledje, le-to pa mora proizvajati tudi še vse tisto, kar je potrebno za življenje ljudi in za obnavljanje proizvodnje.

Onesposobiti zaledje za normalno delovanje in preskrbo armad pomeni torej hkrati oslabilo tudi borbeno moč te armade. Odto tudi skrb dežel, zlasti tistih, ki računajo z napadalno vojno in bojem na tujem ozemlju, da vzporedno z bojno tehniko, ki jo potrebuje za neposredno bojno dejstvo, v stiku s sovražnikovim oboroženimi enotami, razvijajo in izpopolnjujejo tudi tehniko za napade na naselja, industrijska središča in objekte, komunikacija in prometna vozlišča, bodisi na manjših ali večjih razdaljah za bojno črto.

Sodobna letalska in raketna bojna tehnika, zlasti velikih dežel pa tudi drugih, omogoča izvajanje zračnih napadov na izredno velike razdalje in z veliko količino projektilov. Tako torej pre zračnimi napadi niso več varni nobena naselja, nobena tovarna nobena komunikacija, ne glede na to, kako daleč so za bojno črto.

Tako letala kot tudi rakete so lahko opremljene z raznim projektili in bojnimi konicami raznih vrst: klasičnimi, rušilnimi, raz pršilnimi in zažigalnimi, kemičnimi, biološkimi in jedrskimi.

Rušilne bombe in drugi projektili, ki jih uporabljajo za napad na naselja, tovarne in druge objekte, tehtajo od nekaj deset kilogramov do deset in več ton. Eksplozirajo takoj pri udaru v cil ali zemljo, ali šele potem, ko so prebili več nadstropij stavb ali prodrli globoko v zemljo, kar je odvisno od vrste vžigalnika.

Med zažigalnimi sredstvi uporabljajo v zadnjem času zlat napalmbombe, ki so napolnjene z mešanico bencina ali nafte in raznih smol, in ki tam, kamor so padle, povzročajo požare in hude opekline pri ljudeh.

Za napade na naselja, gozdove in zoreča žitna polja uporabljajo tudi fosforne bombe in ploščice, termitne bombe in še nekatere druga zažigalna sredstva.

Zračni napadi, kombinirani z rušilnim in zažigalnim orožjem povzročajo v naseljih izredno huda razdejanja za posledicam napadov z jedrskim orožjem, zlasti, če pri napadu uporabljajo veliko količino navedenih vrst orožja. To nam zelo prepričljivo potrjujejo napadi na Hamburg, Dresden in Tokio v drugi svetovni vojni.

Kar zadeva bojne strupe, so v zadnjih desetletjih najbolj izpolnili živčne in psihične bojne strupe. Amerikanci so, na prime nekaj časa zelo intenzivno uporabljali psihične bojne strupe vietnamski vojni.

Tudi biološko orožje so doslej uporabili že v raznih vojnat zatorej je treba računati na njegovo uporabo tudi v prihodnje.

Uporaba jedrskega orožja je prav tako možna bodisi v lokalni kot tudi v splošni svetovni vojni.

Znano pa je, da jedrsko orožje povzroča močna razdejanja velike požare in kontaminacijo ozračja in ozemlja, vse to pa številne žrtve med prebivalstvom in veliko gmotno škodo.

(SE NADALJUJE)

Vojnik RAŽEN Janeza JANEZ ... član vašeg kolektiva, dobio je značko »PRIMERAN VOJNIK« kao znak priznanja za izuzetne zasluge u JNA i kao takav služi za primer jedinci. To je ponos i za njegov kolektiv – radnu organizaciju.

Datum: 12. jula 1976. god.

KOMANDANT:

pešački pukovnik
Momčilo Marjanac

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

UTEKOČINJENI PLIN IN NJEGOV PREVOZ

Ze nekaj let nazaj zelo hitro narašča svetovna poraba utekočinjenega zemeljskega plina in butan-propan plina (ki ga proizvajajo iz nafte). Posebno še, ker ga je mogoče prevažati v tekočem stanju v velikih količinah in na velike razdalje. Oba plina sta postala važen predmet trgovske menjave med deželami proizvajalkami Srednjega vzhoda, Afrike, Indonezije ter Aljasko in industrijskimi državami.

Na Japonsko pripeljejo vsako leto milijone ton utekočinjenega zemeljskega plina iz nahajališč na Aljaski v Bruneju in Abu Dhabiju. V zadnjem času sta ZDA in Alžirija podpisali sporazum o dobavi utekočinjenega zemeljskega plina iz Alžirije v ZDA. Tudi Iran postaja vse večji dobavitelj zemeljskega plina za ZDA in nekatere evropske države.

Zdi se, da je nastopilo obdobje, v katerem bosta postala utekočinjeni zemeljski in butan-propan plin vse bolj pomembna energetska medija.

Utekočinjeni zemeljski in butan-propan plin spadata skupaj z nafto in premogom v ogljikovodikovo skupino energetskih virov. Imata veliko kalorično vrednost in ne vsebujeta žvepla in sta znana kot »čista« vira energije. Zaradi tega so tudi industrijske države, ki kot energetski vir uporabljajo nafto, vedno bolj zainteresirane zanj kot virom energije pa tudi kot kemični surovini.

Trije faktorji so odločilno vplivali na pomembnost utekočinjenega zemeljskega in butan-propan plina. Prvič: razlika v ceni med nafto in utekočinjenim zemeljskim plinom, ki je nastala v času energetske krize leta 1973, je opazna še danes. Drugič: kot rezultat energetske krize leta 1973 so mnoge indu-

strijske države občutile odvisnost svoje industrije od nafte in so zato začele iskati druge možne energetske vire. Tretjič: uporaba nuklearne energije zaenkrat ne more tako zelo narasti, zaradi različnih problemov varnosti, zaščite okolja in visokih investicijskih stroškov.

Energetski strokovnjaki pričakujejo, da bodo ZDA, kot največji porabnik, v bližnji prihodnosti uvozile velike količine utekočinjenega zemeljskega plina iz Bližnjega vzhoda in afriških držav, čeprav si prizadevajo, da bi znižale porabo tega energetskega vira. Vendar bodo že kmalu postale ZDA drugi največji uvoznik utekočinjenega zemeljskega plina, takoj za Japonsko.

Tudi evropske države, ki iščejo nove zaloge zemeljskega plina v Severnem morju, ga vedno več uporabljajo v utekočinjenem stanju. Te države ga tudi uvažajo predvsem iz Bližnjega vzhoda in Afrike. Povečana poraba utekočinjenega zemeljskega plina pa je imela za posledico znižanje porabe nafte. Zato bodo nove zaloge zemeljskega plina v Severnem morju, povečale proizvodnjo utekočinjenega zemeljskega plina v rafinerijah držav ob Severnem morju. To bo imelo posledico tudi v mednarodni trgovini z utekočinjenim zemeljskim plinom.

Tudi na Japonskem je zelo narasla poraba utekočinjenega zemeljskega in butan-propan plina ter povzročila določene spremembe v preskrbi z energetskimi viri. Leta 1975 so z utekočinjenim zemeljskim in butan-propan plinom krili štiri odstotke celotnih energetskih potreb. Predvidevajo pa, da bo do leta 1985 ta številka narasla na 12 odstotkov.

S transportom utekočinjenega zemeljskega plina po morju so pričeli v prejšnjem desetletju in iz leta v leto narašča.

V začetku letošnjega leta je bilo v svetu 420 ladij za prevoz utekočinjenega zemeljskega plina s skupno zmogljivostjo 3.250.000 kub. metrov. Od tega je 50 prekoceanskih ladij.

Za prevoz butan-propan plina je bilo na razpolago v začetku leta 1976 38 ladij. Skupaj lahko prepeljejo 1.750.000 kub.

metrov butan-propan plina. Večina teh ladij je bila zgrajena v Franciji, na Norveškem ali drugih evropskih državah.

Ladje za prevoz butan-propan plina so navadno manjše. Za to obstaja več razlogov. Prvič: ladje so zgrajene za prevoz nizkih globlinah evropskih morskih obal. Drugič: v času njihove gradnje so šele proučevali možnosti prevoza velikih količin butan-propan plina. Istočasno pa so razvijali proizvodnjo materialov za gradnjo teh tankerjev. Danes pa že gradijo večje ladje za prevoz tega plina.

Ladje morajo biti zgrajene tako, da omogočajo varen prevoz utekočinjenega zemeljskega in butan-propan plina, ki ju transportirajo pri zelo nizkih temperaturah. To pa ni preprosto, posebno pri utekočinjenem zemeljskem plinu, kjer je razlika med temperaturo v tanku in zunanjo temperaturo med 190 in 200 stopinjami Celzija. Japonske ladjedelnice so znane kot najboljše graditelji teh ladij.

Zdaj imajo največje ladje za prevoz utekočinjenega zemeljskega in butan-propan plina nosnost od 90.000 do 130.000 kub. metrov. Toda zaradi vedno večjih razdalj med nahajališči zemeljskega plina in porabniki, bodo kmalu začeli graditi ladje, ki bodo lahko transportirale od 200.000 do 300.000 kub. metrov utekočinjenega plina naenkrat. Take ladje bodo uporabljali za prevoze med Bližnjim vzhodom in ZDA ter Bližnjim vzhodom in Japonsko. Seveda pa bo pri gradnji in uporabi teh velikih ladij imela velik vpliv tudi njihova ekonomska upravičenost.

V neki japonski ladjedelnici so že pripravili načrte za gradnjo ladij z nosilnostjo 160.000 kub. metrov utekočinjenega zemeljskega plina. Vendar pa bodo pri gradnji takih in večjih ladij nastopile določene težave zaradi visoke cene in potrebnih posebnih lastnosti uporabljenega jekla. Zato računajo ladjedelnice na večje sodelovanje z železarnami pri reševanju teh problemov.

N. K.

KAKO JE ZASNOVANO NOVO SAMOUPRAVNO...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Železarna se najprej združuje še sestavljeno organizacijo združene dela — slovenske železarne, kar se delavci temeljnih organizacij uresničevanje samoupravnih pravic vključujejo na osnovi delegatskega sistema.

1. Odločanje v temeljnih organizacijah

Delavci v temeljnih organizacijah uresničujejo svoje samoupravne pravice z referendumom, z odločanjem na zborih, ki se sestajajo po samoupravnih delovnih skupinah, ter s podpisovanjem izjav, prek delegatov v delavskem svetu, v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti in družbenopolitičnih skupnosti.

1.1. Osebo izjavljanje

1.1.1. Referendum

Predlagana področja, o katerih delavci odločajo z referendumom, so usklajena z osnutkom zakona o združenem delu, čeprav menimo, da so preštevilna in bo te določbe v praksi težko realizirati. Če bo prišlo v zakonu do sprememb, se jim bomo prilagodili. Z referendumom odločajo delavci v temeljni organizaciji o:

- samoupravnem sporazumu o združevanju dela,
- samoupravnem sporazumu o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo železarno in drugih oblikah združevanja,
- statutu temeljne organizacije, železarne in drugih oblikah združevanja,
- smernicah za plan temeljne organizacije, železarne in elementih o temeljnih planov za druge organizacije in skupnosti,
- spremembah samoupravnega organiziranja temeljne organizacije, — osnovah in merilih za dodelitev sredstev za osebni dohodek in skupno porabo,
- vseh sklepih, ki se nanašajo na odrekanje pravic iz minulega dela,
- o združevanju dela in sredstev z drugimi organizacijami združenega dela.

1.1.2. Zbor delavcev v temeljni organizaciji

Sestaja se po delih — to je po samoupravnih delovnih skupinah, vendar pa se delavci na ta način samo izjavljajo, medtem ko je sklep sprejet, če je zanj glasovala večina vseh delavcev v temeljni organizaciji. Razumljivo pa je, da je v teh primerih treba izvesti usklajevalni postopek, če pride do pripomb na predlog, o katerem delavci na zborih odločajo. V ta namen izvoli vsaka samoupravna delovna skupina po enega delegata, usklajevalni sestanek delegatov pa skliče in vodi predsednik delavskega sveta temeljne organizacije. V statutu je potrebno čim bolj detajlno določiti, kdaj so pripombe tudi manjšega števila delovnih skupin tako pomembne, da so lahko upoštevane v vsej temeljni organizaciji in kakšen je postopek v primeru, če se delegati brez delovne skupine ne morejo sami odločiti za določene spremembe oziroma odstopiti od njenih stališč.

Na sesedajih delovnih skupin delavci obveščajo:

- iz 10 razpravljajo o vseh vprašanjih, ki se sprejemajo z referendumom,
- odločajo o samoupravnih sporazumih in aktih, ki se ne sprejemajo z referendumom (npr. akt o medsebojnih razmerjih, o družbeni samozasčitvi itd.),
- sprejemajo zaključne račune,
- razpravljajo o večjih investicijah za razširitev materialne osnove dela oziroma o sklenitvi kreditnih pogodb,
- tako pa lahko odločajo tudi o drugih vprašanjih, za katere se sami odločajo ali pa sprejme tak sklep delavski svet.

1.2. Delavski svet

je organ, ki upravlja delo in poslovanje temeljne organizacije. Sestavljajo ga neposredno izvoljeni delegati vseh samoupravnih delovnih skupin (število je odvisno od števila zaposlenih oziroma od števila samoupravnih delovnih skupin) — vsaka pa mora imeti najmanj enega delegata. Celoten kandidacijski postopek izvede sindikalna organizacija v temeljni organizaciji. Volitve v delavski svet se izvedejo z enotno kandidatsko listo za vso temeljno organizacijo, vendar morajo biti na njej zastopane s svojimi delegati vse samoupravne delovne skupine. Tako je zagotovljena nepretrgana povezava med delegati in njihovo bazo, ki doslej ni bila sistematično urejena.

Delegati v delavskem svetu morajo delati po smernicah in navodilih tistih delavcev, ki so jih izvolili in so

jim za svoje delo tudi odgovorni.

Med sprejemanjem skupnega sklepa v delavskem svetu imajo delegati ene samoupravne delovne skupine pravico in dolžnost usklajevati stališča z delegati drugih samoupravnih delovnih skupin.

Če delegati ne delajo po smernicah delavcev, ki so jih izvolili, če ne izpolnjujejo svojih obveznosti glede obveščanja, če se ne udeležujejo sej delavskega sveta in če tudi sicer ne izpolnjujejo svojih dolžnosti delegatov, jih delavci lahko odpokličejo.

V delavski svet ne morejo biti izvoljeni vsi tisti delavci, ki so za svoje delo odgovorni neposredno njemu.

Delavski svet:

- oblikuje predloge za vse tiste samoupravne akte, ki se sprejemajo z referendumom,
- sprejema druge samoupravne splošne akte,
- oblikuje smernice za plan temeljne organizacije (usklajuje elemente vseh delov delovnega procesa) in ga sprejema,
- oblikuje elemente za sklepanje samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov o temeljnih planov (vseh organizacij in skupnosti) — letne, srednjeročne in dolgoročne,
- oblikuje cilje in poslovno politiko ter ukrepe za njeno izvajanje,
- oblikuje periodične in zaključne račune,
- sprejema sklepe o pogodbah za večje investicije,
- imenuje poslovodni organ, mu daje smernice za delo, ki ga tudi nadzoruje,
- voli kolektivne izvršilne organe, jim daje smernice za delo in jih nadzoruje,
- imenuje vodilne delavce,
- določa program dejavnosti na področju družbene samozasčite in nadzoruje njegovo izvajanje,
- skrbi za obveščanje delavcev,
- razpisuje referendume,
- odloča o drugih oblikah združevanja dela in sredstev,
- razpisuje volitve v druge samoupravne organe.

1.3. Izvršilni organi

Kot pomoč pri svojem delu voli delavski svet izvršilne organe, vendar jim ne more poveriti v odločanje zadev, ki so v njegovi pristojnosti.

Izvršilni organi o posameznih konkretnih zadevah odločajo le toliko, kolikor se to smatra kot izvrševanje na zborih oziroma delavskem svetu sprejetih smernic, planov in programov. Člane voli delavski svet na predlog sindikalne organizacije izmed svojih delegatov in tudi drugih delavcev (predvsem strokovnih), omejitve za članstvo veljajo enake kot za delavski svet, člani pa so za svoje delo odgovorni delavskemu svetu.

Poleg tekočih operativnih zadev s svojih področij dajejo izvršilni organi smernice poslovodnemu organu in drugim vodilnim delavcem za izvrševanje sklepov delavskega sveta in izvajajo kontrolo nad tem. Da lahko izvršujejo sklepe delavskega sveta in zbora delavcev, sprejemajo pomožne predpise in akte. Delavskemu svetu predlagajo osnutke plana in splošnih aktov, ki jih sprejema.

Na zahtevo pripravljajo izvršilni organi v sodelovanju s strokovnimi službami tudi mnenja o vseh tistih zadevah, o katerih sklepa delavski svet. Če izvršilni organi prekoračuje svoje pristojnosti, ima delavski svet pravico ukrepati oziroma zaustaviti realizacijo takih odločitev.

Pri odločanju, katere izvršilne organe bomo volili v novih temeljnih organizacijah, moramo upoštevati predvsem to, da se bo v novih pogojih zmanjšalo področje delovanja in da zato lahko startamo z manjšim številom izvršilnih organov ter da tudi odbor za medsebojna razmerja nima drugačnih pravic odločanja (pravice s področja medsebojnih razmerij so neodtujljive) kot drugi izvršilni organi. Glede na to predlagamo, da imajo delavski sveti v temeljnih organizacijah naslednje izvršilne organe:

- 1.3.1. odbor za gospodarstvo,
- 1.3.2. odbor za medsebojna razmerja,
- 1.3.3. odbor za družbeno samozasčito in ljudski odpor.

ad 1.3.1. Odbor za gospodarstvo bi po tem predlogu prevzel vse pristojnosti sedanjih odborov za gospodarstvo, sistemska vprašanja s področja dohodka in nagajevanja, področje delovne varnosti, vendar na manjšem organizacijskem področju. Odbor bi deloval tudi na področju inventivne dejavnosti. Če pa se bo v posameznih temeljnih organizacijah pojavljalo večje število inovacij, lahko odbor oblikuje poseben strokovni organ, ki mu bo v pomoč in bo odboru za gospodarstvo za svoje delo tudi odgovarjal.

ad 1.3.2. Pristojnosti je treba opredeliti v skladu z osnutkom zakona o združenem delu s posebnim poudarkom na to, katera vprašanja so neodtujljiva (torej osebno izjavljanje), kakšno je področje delovanja odbora in, o čem, lahko odloča

vsaka samoupravna delovna skupina samostojno. Vsekakor sodi v njegovo področje napredovanje na delovnem mestu.

2. Odločanje v delovnih skupnostih

Vsaka delovna skupnost se šteje kot samostojna organizacijska enota, v kateri delavci neposredno uresničujejo svoje družbenoekonomske pravice prek vseh oblik osebnega izjavljanja (referendum, zbori delavcev oziroma samoupravne delovne skupine, podpisovanje izjav) in delegatsko sestavljenega delavskega sveta. Zato vsi predlogi o teh dveh oblikah odločanja v temeljnih organizacijah veljajo tudi za delovne skupnosti.

3. Delavski svet Železarne

Delavski svet Železarne upravlja delo in poslovanje v delovni organizaciji. Vsaka temeljna organizacija neposredno voli vanj svoje delegate v skladu s številom zaposlenih (na vsakih 200 zaposlenih enega delegata). Kandidatno listo predlaga sindikalna organizacija.

Delegati v delavskem svetu Železarne odločajo v skladu s stališči delavcev (če so bila vprašanja na zboru delavcev) oziroma delavskega sveta temeljne organizacije o vprašanih materialnih obveznostih temeljne organizacije, o statutu Železarne, o samoupravnem sporazumu, o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo železarno in o drugih pomembnejših vprašanjih.

Pri odločanju o vseh drugih vprašanjih (za katere se delavci ne izjavljajo osebno), morajo delegati ravnati v skladu s smernicami in navodili delavcev oziroma delavskega sveta temeljne organizacije. Za svoje delo so odgovorni delavcem in delavskemu svetu temeljne organizacije.

O vseh omenjenih vprašanjih skupnega pomena za vse temeljne organizacije in delovne skupnosti morajo zato predhodno sklopiti delavski sveti temeljnih organizacij. Delegati delovnih skupnosti imajo v delavskem svetu delovne organizacije enake pravice, dolžnosti in odgovornosti, kot delegati temeljnih organizacij. Edina razlika je pri delegiranju za delavski svet. Vsaka delovna skupnost ima namreč samo po enega delegata.

Delavski svet Železarne odloča s soglasjem vseh temeljnih organizacij o tistih skupnih vprašanjih, ki so jih delavci sprejeli z osebnim izjavljanjem (seveda v skladu z njihovimi sklepi). V sporazumu o združitvi pa bo treba predvideti, v katerih primerih zadošča kot soglasje sklep delavskega sveta temeljne organizacije (npr. ukrepi za izpolnitev plana ipd.).

O ostalih vprašanjih odloča delavski svet z večino glasov delegatov vseh temeljnih organizacij.

Nekatera najpomembnejša vprašanja v pristojnosti delavskega sveta Železarne:

- oblikuje predlog statuta Železarne,
- določa cilje in poslovno politiko ter ukrepe za njeno izvajanje,
- oblikuje samoupravni sporazum o temeljnih plana Železarne, sprejema plan Železarne ter ukrepe za izvajanje plana in programa,
- sprejema druge skupne samoupravne splošne akte,
- voli oziroma imenuje kolektivne izvršilne organe Železarne in kolegijski poslovodni organ ter usmerja in nadzoruje njihovo delo.

3.1. Izvršilni organi delavskega sveta Železarne

Vsi predlogi, ki se nanašajo na izvršilne organe na ravni temeljne organizacije glede sestave ter pravic in obveznosti odločanja veljajo tudi za Železarno. Pri določanju področij, ki naj bi jih pokrivali, je treba upoštevati predvsem dve dejstvi:

- na ravni Železarne naj bodo v pristojnosti izvršilnih organov res samo tista vprašanja skupnega pomena za vse temeljne organizacije in

Nov dom za delavce Železarne

delovno skupnost, ki ne sodijo med neodtujljive pravice delavcev temeljnih organizacij,

- na drugi strani pa heterogenost področij preprečuje, da bi njihovo število zmanjšali na minimum (ker bi bili preobremenjeni).

Glede na to predlagamo, da bi pri delavskem svetu Železarne delovali naslednji organi:

- odbor za gospodarstvo,
- odbor za kadrovske politiko in družbeni standard,
- odbor za splošne zadeve, informiranje in družbeno samozasčito.

Njihove pristojnosti so opredeljene že v osnutku samoupravnega sporazuma o združitvi (iz leta 1975), zato tega na tem mestu ne bomo ponavljali. Posebno pozorno pa bo treba določiti področje delovanja odbora za gospodarstvo, ki se vse bolj spreminja v organ zelo širokih pristojnosti. Zaradi pogostih sej z obširnimi dnevnimi redom nujno pada kvaliteta dela.

V Železarni pa deluje tudi odbor za splošni ljudski odpor, ki ima poseben sestav in naloge ter predvsem skrbi za koordinacijo med odbori za družbeno samozasčito in ljudski odpor v temeljnih organizacijah in občinskimi štabom.

Poleg predlaganih izvršilnih odborov lahko delavski svet imenuje še druge, če je to v prid njegovega učinkovitejšega in racionalnejšega delovanja.

4. Samoupravna delavska kontrola

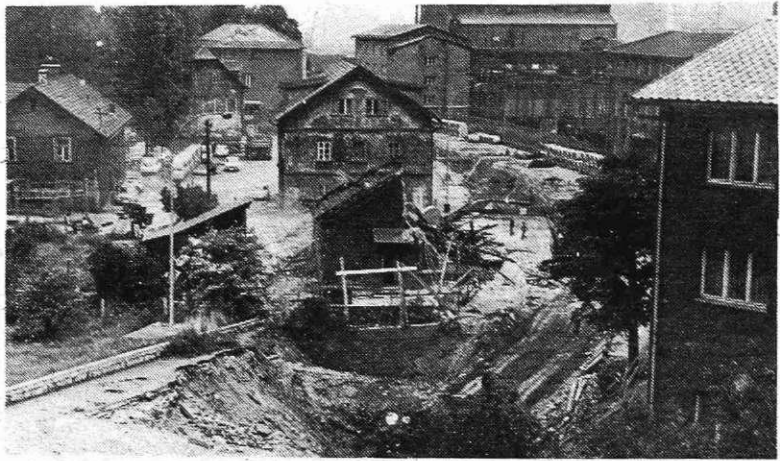
Samoupravno delavsko kontrolo delavci uveljavljajo neposredno, prek delavskega sveta in prek posebnega organa. To je njihova pravica in dolžnost. Iz te zakonske opredelitve samoupravne delavske kontrole izhajajo vsa nadaljnja določila, ki pa v ničemer ne nasprotujejo opredelitvi samoupravne delavske kontrole v naših internih aktih in določilom v zvezi s tem. Delno pa bo potrebno naše interne akte dopolniti in jih nato uskladiti z zakonom o združenem delu.

Delavci v temeljnih organizacijah neposredno uveljavljajo samoupravno delavsko kontrolo prek sestankov samoupravnih delovnih skupin tako, kot določajo naši statuti TOZD.

Delavski svet (izvoljen po delegatskem sistemu) opravlja funkcije samoupravne delavske kontrole s tem, da nadzira delo izvršilnih organov, poslovodnega organa in strokovnih služb, kar bo potrebno podrobno opredeliti v internih aktih.

Organi samoupravne delavske kontrole imajo posebne naloge in pristojnosti. Izvoljeni so po delegatskem principu. Obvezno se ti organi ustanavljajo v temeljnih, delovnih in sestavljenih organizacijah. V delovnih skupnostih niso obvezni, lahko pa se ustanovijo.

Predlagamo, da delavci v vseh temeljnih organizacijah izvolijo v odbore samoupravne delavske kontrole od 7–9 delavcev (po možnosti iz vsakega dela po enega) in enega delegata za odbor samoupravne delavske kontrole Železarne.

Da bo dovolj prostora za novo cesto in kanalizacijo, so delavci SGP Sava Jesenice koncem prejšnjega tedna odstranili staro hišo ob mostu čez Ukovo pri Železarni. Pod težko »roko« motornega nakladača je hiša hitro padla.

6.1. Delegacija za zbor združenega dela

Vsaka temeljna organizacija in delovna skupnost ima svojo delegacijo za zbor združenega dela občinske skupščine. Socialna struktura delegacije mora ustrezati socialni strukturi temeljne organizacije oziroma delovne. Delegacijo sestavljajo neposredno izvoljeni delegati. Stevilo članov delegacije je odvisno od števila zaposlenih v temeljni organizaciji oziroma od števila samoupravnih delovnih skupin — kjer je možno, naj ima vsaka samoupravna delovna skupina enega delegata.

Direktno delegiranje v zbor združenega dela skupščine občine Jesenice iz vsake temeljne organizacije oziroma delovne skupnosti bo možno le, če ne bo več kot 22 delov. V nasprotnem primeru bodo lahko imele svoje delegatsko mesto le večje temeljne organizacije in delovne skupnosti (orientacijsko: nad 150 zaposlenih), ostale pa se bodo povezovala tako, da bodo dve ali več temeljnih organizacij oziroma delovne skupnosti imele skupno delegatsko mesto.

TOZD Monter Dravograd se delegatsko povezuje v občini Dravograd, za Kovinoservis pa velja isto kot za ostale dele.

6.2. Delegacije za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti

Kljub nekaterim slabostim splošnih delegacij (nesistematičnost in neusklajeno prihajanje gradiva in posledica je nesestajanje) predlagamo, da tudi nove temeljne organizacije ne bi imele posebnih delegacij za vsako samoupravno interesno skupnost, ker bi to pomenilo blizu 1300 delegatov.

Splošno delegacijo

sestavljajo neposredno izvoljeni delegati, biti pa mora najmanj deset-članska. Kriteriji za sestav so enaki kot za delegacijo zbora združenega dela. Tako se bo sistem neposrednega odločanja izpopolnil, ostale pomanjkljivosti delovanja splošnih delegacij pa bo treba izboljšati z bolj usklajenim delovanjem samoupravnih interesnih skupnosti (naloge skupnih služb samoupravnih interesnih skupnosti, INDOK centra občine Jesenice). Tako bi se lahko delegacije sestajale redno mesečno ali dvomesečno, obravnavale pa bi selekcionirano gradivo sej skupščin več samoupravnih interesnih skupnosti hkrati. S statutom bo treba natanko opredeliti pravice in dolžnosti delegacij pri odločanju in njihovo povezavo s samoupravnimi organi.

V zboru uporabnikov skupščine vsake samoupravne interesne skupnosti pripada delavcem Železarne deset delegatskih mest, razen v telesnokulturni skupnosti (5 delegatskih mest) in konferenci delegacij za skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja (13 delegatskih mest). Zato bodo imele svoje delegatsko mesto le številčno velike temeljne organizacije ali delovne skupnosti (okrog 600 zaposlenih), ostale pa se bodo povezovala tako, da bodo tri ali štiri sestavljale konferenco delegacij z enim delegatskim mestom. Kriteriji za povezovanje v konference bi morali temeljiti na tehnološki povezanosti delov, pri delegiranju na seje pa bi se delegati iz posameznih delov menjavali.

7. Obveščanje delavcev

S samoupravnim sporazumom o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo Železarno Jesenice, je treba poleg splošnih določb, da bodo delavci redno, pravočasno, resnično, popolnoma ter vsebinsko in oblikovno na dostopen način obveščeni o celotnem poslovanju organizacije združenega dela, natančno opredeliti:

1. odgovornost za: vodjo temeljne organizacije oziroma predsednika poslovnega sveta Železarne;

delavski svet temeljne organizacije in Železarne;

delovne skupnosti za opravljanje del skupnega pomena;

center za proučevanje samoupravljanja in informiranje v Železarni;

delegat v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti in delegat v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti.

2. način obveščanja — na zahtevo tudi ustrezno skrajšana informacija;

3. konkretno o čem mora biti delavec obveščen;

4. oblike obveščanja (prek zborov delavcev oziroma sestankov samoupravnih delovnih skupin, samoupravnih organov, delegacij, družbenopolitičnih organizacij, oglasnih desk, panojev, občasnih biltenov, okrožnic);

5. center za proučevanje samoupravljanja in informiranje, njegove naloge in vlogo v sistemu informiranja in komuniciranja;

6. glasilo ŽELEZAR kot skupno glasilo vseh organizacij: temeljnih organizacij, delovnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in društev, ki delujejo v okviru Železarne;

7. Družbeni organ glasila Železar.

BORISU KUHARIČU V SPOMIN

delal najprej v jeklarni, od 1. februarja 1940 dalje pa kot asistent na plavžih. Po osvoboditvi je postal obratovodja na plavžih, kar je uspešno opravljal vse do upokojitve.

Boris Kuharič je že julija 1941 začel sodelovati z Osvobodilno fronto, leta 1944 pa ga je pokrajinski odbor Osvobodilne fronte imenoval za zaupnika v železarni. Bil je tudi član odbora, ki je ob osvoboditvi prevzel v upravljanje Železarno. Po osvoboditvi je aktivno deloval tudi v takratnem okrajnem odboru Osvobodilne fronte Jesenice.

Z vestnim in marljivim delom se je usposobil za dobrega plavžarja in bedel nad plavži, kakor so zapisali v njegovi oceni, noč in dan. Skupaj z inž. Bevcem in Dragom Cerarjem so napisali teoretično-praktični priročnik z naslovom Plavž in njegovo obratovanje. Opravljal je tudi različne poskuse z različnimi kvaliteta rude, običajno pa je bil tudi vodja remonta plavža.

Za svoje vestno in odgovorno delo je bil tudi odlikovan z ordenom dela III. stopnje.

Kot uglednega strokovnjaka in vestnega delavca ga imajo v lepem spominu vsi takratni plavžarji pa tudi drugi delavci Železarne. Saj je v najtežjih letih po osvoboditvi vlagal maksimalne napore, da je bilo izdelanega čimveč surovega železa za martinaro.

CVETKU PRAPROTNIKU V SLOVO

Po prihodu iz JLA je nadaljeval z aktivnim delom tako v obratu Javornik I, kjer je bil delovodja težke proge in v rojstni vasi na Potokih, kjer je bil tudi predsednik takratnega krajevnega odbora OF. V Zvezo komunistov je bil Cvetko Praprotnik sprejet 1. 1948 in v letih 1953–1955 in 1962–1964 izvoljen tudi v delavski svet Železarne. V mandatni dobi 1962–1963 pa je bil tudi član upravnega odbora Železarne. Aktiven in prizadeven je bil tudi v ZK in sindikalni organizaciji.

Po ukinutvi težke proge je dobil zaposlitev v elektrod-nem obratu, kjer je bil do upokojitve vodja proizvodnje varilnega praška. Med sodelavci v obratu Javornik I in pozneje v elektrod-nem obratu je bil zelo priljubljen in spoštovan.

Za svoje požrtvovalno delo je prejel več odlikovanj: medaljo zasluge za narod, medaljo dela, medaljo za hrabrost in v letošnjem aprilu tudi red dela s srebrnim vencem. Cvetko Praprotnik ni bil delaven le v Železarni, ampak je bil vesten tudi v krajevni skupnosti Javornik — Koroška Bela, ko je bil leta 1974 izvoljen v skupščino delegatov, sicer pa je bil kot dober poznavalec razmer aktiven član komisije za gospodarska in komunalna vprašanja pri svetu krajevnih skupnosti na Javorniku.

France Treven, predsednik krajevnega odbora ZB NOV Javornik — Koroška Bela se je od pokojnega Cvetka Praprotnika poslovil ob odprtem grobu v imenu družbenopolitičnih organizacij in krajevnih skupnosti Javornik — Koroška Bela. Z njegovo smrtjo so na Javorniku izgubili prizadevnega in požrtvovalnega tovariša, ki je sodeloval na vseh področjih družbene dejavnosti.

OSNUTEK ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU

DRUŽBENI DOGOVORI, SAMOUPRAVNI SPORAZUMI IN DRUGI SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI

O samoupravnih sporazumih, družbenih dogovorih in drugih splošnih aktih v osnutku zakona o združenem delu smo doslej pisali le toliko, kolikor so se pojavljali v povezanosti z ostalimi poglavji. Tokrat pa povejmo nekaj več samo o teh vprašanjih.

Določbe temelje na izhodišču, da so vsi udeleženci samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja enakopravni in da te akte sklepajo popolnoma samostojno. Hkrati pa se samoupravni sporazumi in družbeni dogovori pojavljajo kot najpomembnejša oblika urejanja medsebojnih odnosov in usklajevanja interesov v združenem delu in na vseh drugih področjih. To je posebna metoda, značilna samo za naš samoupravni socialistični sistem, v kateri se odraža odmiranje države in pomeni zoževanje vpliva družbenopolitičnih skupnosti.

DRUŽBENI DOGOVORI so opredeljeni kot najsplošnejši samoupravni akti, ki jih sklepajo zainteresirane organizacije združenega dela, zbornice, samoupravne interesne skupnosti, druge organizacije in skupnosti, družbenopolitične organizacije in organi družbeno političnih skupnosti. To pomeni, da so udeleženci zelo raznovrstni in ne do kraja konkretizirani, ampak so odvisni od vsebine dogovora, njegovih ciljev in smotrov ter interesov posameznih organizacij in skupnosti. Če družbeni dogovor zadeva vprašanja, ki sodijo med neodtujljive pravice delavcev, ga pooblaščen organ lahko podpiše samo v primeru, če se je zanj izrekla večina delavcev v temeljni organizaciji. Družbeni dogovor pa potem zavezuje vse udeležence, da ga izvajajo in da sklepajo samoupravne sporazume, za nadaljnje izvajanje dogovora.

SAMOUPRAVNI SPORAZUMI so opredeljeni kot akti za urejanje družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov, ki so v osnutku zakona o združenem delu tudi konkretizirani kot npr.: združevanje dela delavcev v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, združevanje dela in sredstev v vseh oblikah združevanja, določanje temeljev plana, osnov in meril za delitev dohodka itd.

Prav tako so v osnutku predvideni tudi subjekti sporazumevanja. To so predvsem delavci in delovni ljudje, samoupravne organizacije in skupnosti, sindikat, ostale družbenopolitične organizacije in družbenopolitične skupnosti pa le v omejenih in natanko določenih primerih. Poseben velik pomen je dan sindikalni organizaciji, ki se pojavlja kot pobudnik za sklepanje samoupravnih sporazumov, lahko pa sproži tudi spor, če ugotovi, da so s sporazumom kršene samoupravne pravice delavcev.

Osnutek zakona o združenem delu izhaja iz stališča, da ima temeljna organizacija en sam samoupravni sporazum — o ZDRUŽEVANJU DELA DELAVCEV V TEMELJNI ORGANIZACIJI. Vsi ostali sporazumi so širši in skupni za delavce več organizacij združenega dela. To je temeljni samoupravni splošni akt, s katerim delavci določajo medsebojne pravice, dolžnosti in odgovornosti in se organizirajo v temeljno organizacijo. Vsebinska tega sporazuma o osnutku ni konkretizirana, ampak določa predvsem to, da je osnova in okvir za vse ostale samoupravne akte, predvsem statut in samoupravni sporazum o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo.

Kako pa je s sankcijami za neizvajanje samoupravnih sporazumov? Osnutek navaja, da ukrepe določijo udeleženci sami, edino materialna škoda, ki je nastala zaradi kršitve, bremeni tistega udeleženca, ki ni izpolnil obveznosti.

DRUGI SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI

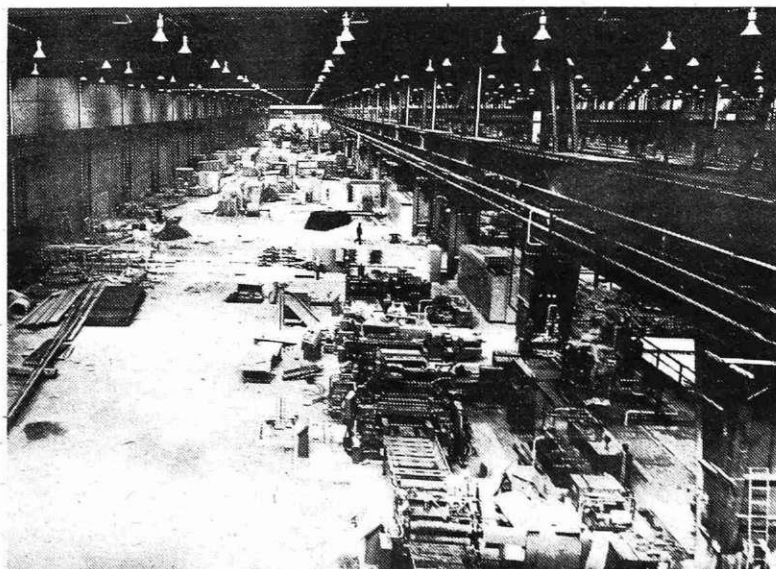
V to skupino sodijo akti, ki na splošno urejajo samoupravne odnose med delavci: statut, pravilniki, poslovnik in celo sklepi, ki nekatera vprašanja splošno urejajo. V statutu so določeni postopki za sprejem in izvajanje posamičnih aktov, statut sam pa na predlog delavskega sveta sprejmejo delavci temeljne organizacije z večino glasov. Statut mora biti usklajen s samoupravnim sporazumom o združevanju dela, ostali akti pa s statutom.

Zanimivo je določilo, da mora delovna organizacija vsakemu delavcu priskrbeti samoupravni sporazum o združevanju dela, statut in druge splošne akte, ki urejajo področje medsebojnih razmerij, ostali akti pa jim morajo biti vsaj dostopni.

Pomembno pa je tudi določilo osnutka, po katerem mora vsaka organizacija združenega dela svoje samoupravne akte usklajevati z obveznostmi, ki jih je prevzela kasneje s samoupravnim sporazumom.

Določila v tem poglavju bodo na področju samoupravnega prava zagotovila večji red, še pomembnejše pa je dejstvo, da vloga delavcev pri oblikovanju in sprejemanju normativnih odločitev ne bo samo formalnost, ampak jim zagotavljajo resničen vpliv.

Albina TUŠAR

Pogled na eno izmed linij nove hladne valjarne

Ne, ustretil se bo. Njega ne bodo razkazovali v Mirjavi, ne mučili v zaporih. Živega ne bodo dobili!

Iskal je skrivališče. Upanje, da bi se morda le lahko skrili, ga je pognalo naprej. Z očmi je divje krožil. Iskal je grm, nekakšno skrivališče. Mešan gozd z visokimi drevesi, pa je bil pri tleh skoraj gol. Le redko grmičje, večinoma mlado bukovoje je pognalo iz zemlje.

Vse bolj zbežan je hitel. Ko je začutil, da mu kri polzi iz rokava, je zastal. Slekli si je suknjič, strgal rokav srajce in si zelo nesporno obvezal rano. Platno se je natopilo s krujo, postalo zamolklo rdeče, kri pa ni več silila izpod obveze.

Pognal se je naprej. Nenadno ga je zgrabil strah, da gredo za njim, da je grm neumnost, če imajo policijskega psa. Ob robu gozda je videl, kako se kolona policistov pomika proti kraju, kjer ga je presenetilo streljanje. Slušal je brezskrbne klice, ki jih ni razumel. Počakal je le toliko, da so bili mimo, potem pa je stekel.

Neugnano je hitel, stran. Moral je iz teh krajev, drugam.

Ko je v velikem gozdu predahnil, je obupan ugotovil, da ima neverjetno malo možnosti. K Markovcu, ampak ne ve, kje stanuje. V taborišče je prišel s Hinkom, obiskal ga je Brkač, on pa ni povprašal kje stanuje. Poskusil bi lahko okrog Mirjave. Če bi našel Mirjana? A kaj, če je kje skrit, na posvetu? Kdo naj Mirjana poišče. Če začne spraševati, ga bodo gestapovci kmalu odkrili. Stric Janez stanuje skoraj v vasi. Tam bodo najbrž poizvedovali.

Kmet – Zalaznik? Bili so neverjetno prijazni. Na samem so. Saj nima druge možnosti. Vse njegovo upanje, rešitev je odvisna od kmeta, ki ga pozna iz enega samega srečanja. Pa vseeno mora prav to preizkusiti. Če se bo kmet zbal, prestrašil, potem bo z njim konec. Kot je najbrž konec s četo.

Spet si je ogledal obvezo. Ne krvavi. To je dobro. Vsaj nekaj časa. A kaj potem, ko se bo začela rana gnajiti? Bo zaradi tega umrl?

Ne premišljuje, pojdi, poišči Zalaznika. Kmet je tvoje upanje.

IV.

Pri Laščanovih je Miran občutil, kot bi prihajal v svoj drugi dom. Jera je bila njegova skrbnica, najboljša, kar bi jih lahko našel, ni pa znala ustvariti topline doma. Samo skrbela je zanj, kot bi mu hotela brati misli in izpolniti slednjo mogočo željo. Pri Laščanovih pa ga je sprejela toplota, prisrčnost, sproščenost. Tudi vdova Laščanka je bila drugačnega kot njegova mačeha. Ker je morala dekletoma nadomestiti tudi očeta, se je navzela ostrejšega obnašanja, tako da je bila včasih rezka, prikra, nikoli pa groba. Opazil je, kako srečna je v trenutkih, ko se on pogovarja s Stanko, ne bi pa mogel tega trdit za Ljubo, ki ni skrivala žalosti. Slutil je, kaj čutijo vse tri ženske. Bilo mu je hudo. Zanj je bila Majda še zme-

rom dekle, s katero bi se najraje oženil. Druge je lahko spoštoval, lahko bi z njimi navezal trajno prijateljstvo, ni pa želel vzbujati lažnih upov, še manj pa ljubinkati. V tem je bil strog.

»Misliš, da bi bilo nevarno, če bi ti pri nas pripravili skrivališče,« je upraskala Laščanka in ga pričakovalje pogledala. Njen izraz je bil trd, kot da gre za težko, moško odločitev. »Podnevi ti ne bi bilo najbolj udobno. Zato pa toliko bolj ob večerih. Tudi spal bi lahko v hiši. Če imaš dovolj zvez, bi lahko poskrbel za radio in bi skrivaj poslušali poročila.«

»Rad, a ne upam tvegati,« je zavzdihnil, kajti misel ga je vznemirila. »Stanujete na robu zaselka. Ena sama malenkost je dovolj, da kdo posumi. Moram paziti nase. Edini partizan v okraju sem.«

»Ni se smel predati ugodju, čeprav je bilo mikavno.«

»Vi le pripravite skrivališče, oglašil se bom, a ostati moram v svojem bivališču, kjer sem povsem varen.«

»Pa je to zelo daleč,« je zaskrbelo Ljubo.

Miran je premišljal, koliko jim lahko pove. Saj so bile zanesljive. »Ni predaleč, a pri takšni osebi, na katero niti prvi sosed ne more posumiti, da bi skrivala partizana.«

Bral je užaljenost na obrazih, a temu ni bilo pomoči. Na Jero res ni mogel nihče posumiti. Ni ga skrivala zaradi političnega prepričanja, ker bi tako močno sovražila Nemce. Obiskal jo je kot daljno sorodnico, mamino mrzlo sestrično, ki jo je obiskal vsega petkrat v življenju. Imela je v dobrem spominu njegovo mamo, najbrž je bila pod vtišom pripovedi o mačehah, pa je menila, da mu mora nadomestiti mamo. Pri Jeri je lahko spal v hiši, bral, pisal, tukaj pa moral dan preždeti v luknji na seniku ali celo v podzemnem bunkerju.

»No, se boš oglašil, kolikor bo največ mogoče,« je popuščajoče rekla Laščanka, da bi pomirila dekle, ki sta slabo prikrivali razočaranje.

»To pa bom: kolikor bo največ mogoče. Samo računajte, prihaja pomlad, postaviti moram odbore po vaseh, zaselkih. Veliko bom na poti.«

»Pa bo do jeseni konec vojne?« je upraskala Ljubo.

»Bo, brez skrbi. Nemci so odbiti od Moskve, ranjeni. Zdaj jih bodo Rusi potiskali nazaj. Toliko lažje, ker v nemškem zaledju deluje na sto tisoče partizanov.«

Kakšna sreča na obrazih. To, o partizanih je najraje ponavljal, čeprav je slisal le enkrat. Zdelo se mu je, da že misel, kako Nemcem ne gre po načrtih, veseli vse, ki jim nasprotujejo. In tudi velikost ozemlja je dajala upe, da je v Rusiji partizane nemogoče uničiti.

»Po vojni se bodo lahko vsi šolali. Tudi rečni,« je zanimalo Ljubo, ki je najpogostejše upraševala.

»Vsi, ki so nadarjeni in bodo to želeli. Prva naša skrb bo veljala revnim. Gospodo bomo za zmerom

odpravili. Vsak bo veljal toliko, kolikor bo napravil. Po delu ga bomo cenili.«

Pred hišo, na sami poti je zaslišal korake. Pogledal je ženske, ki so prav tako slisale hrup. Zdaj so strmele vanj.

»Pogledat grem,« je rekel in se pognal iz sobe v vežo.

Previdno je odprl vrata. Nikogar ni videl. Ozrl se je še v drugo stran. Tudi nikogar. Vseeno ne bo tvegati. Pognal se je proti seniku. V tem je zaslišal nemške klice, videl je postav. Pograbil je pištolo, odrinil zaklop in ustrelil. Tekel je in streljal. Vse krogle je porabil, na srečo je bil pred njim gozd. Koliko policistov je bilo v gozdu? Hotel se je pognati nazaj, a je videl, da so sklenili obroč. Pognal se je navzdol, da bo lažje tekel. Iskal je najredkejšo ožino, nekaj metrov, da bo smuknil med njo. V obroču ne morejo streljati, potlej, saj je vseeno. Če ubeži ali pade, samo teči mora. Slušal je krike, opozorila, tekel je, upal, da bo ušel med dvema policistoma, ki sta stegovala roke, ko je čutil, da pada. Potem telesa na sebi, krike, zvižanje rok, lišice. Konec!

Ko so ga dvignili in je stal sredi kroga, je ugotovil, da ga je obkrožilo skoraj petdeset policistov. Veliko na enega. A ni bila priložnost za veselje. Njegovo partizanovanje je bilo končano. Pričenal se je zadnji, najhujši del.

Slabo je razločil oblike, a ni mogel preslišati smeha, veselje, zbadljivk, ki jih je razumel. Banditski poglavar, ki se ni dolgo upiral. Zabolet ga je. Ni trepetal, kaj bo z njim. Ampak dobili so ga, edinega, ki je budil upanje. Zdaj bodo nekaj časa v okraju le skupine, ki bi rade pomagale, a ne bodo imele komu. Zakaj ni bil previdnejši? Zakaj se je zanašal na srečo?

Ukazali so mu, naj stopi po kolo-vozu. Zaslišal je krik. Ozrl se je proti hiši. Tudi Laščanove tri so peljali. »Miran, drži se,« je zavpila Stanka. Pogumno dekle. Kaj jo čaka. Njegova usoda. No, njega bodo huje pritisnili. Želeli bodo zvedeti imena. Naj izda organizacijo, sodelavce, svoje prepričanje? Ne bo! Tudi če bo tako hudo, saj ne bo dolgo trajalo. Nekaj dni, tudi nekaj tednov bo držal. Spomnil se je Brkača, ki je bil v rokah jugoslovanske žandarmerije. »Pokazati jim moraš sovraštvo, prepričanje, da ne boš klonil. Potem niso tako hudi. Prej se vdajo.« Saj bo poskusil. Bo. Mora!

Le zakaj je tako rad hodil na obiske? Zaradi udobja, veselja? Bil je prepričan, da ga ne bodo dobili. Ta njegova domišljija, vera, ko je verjel v vse, kar je hotel in želel, je bila kriva neuprednosti.

Na glavni cesti je zagledal dva osebna avtomobila. Zaslutil je gestapo. Policisti pred njim so vstopili na stran. Precej je spoznal Reichmanna, ki je stal sredi ceste in kadil. Čakal je, da se mu bo posmešnil, potlej mu bo upričo vseh policistov zbruhal v obraz psovke, mu napovedal poraz in kazen. Čudno, Reichmann se je zadovoljil s tem, da ga je le gledal. Potem je kimal z glavo. Dva gestapovca sta ga trdo prišla in odpeljala proti večjemu avtomobilu. Posadila sta ga na zadnji sedež, sedla vsak na eno stran in ga potlej, med vožnjo suvala s komolci v ledvice. Sprva bolečina ni bila tako huda, potlej pa jo je čutil kot strah. Gestapovca sta suvala skoraj v enakih presledkih in tako je vedel že unaprej, kdaj bo zabolet.

Aleš je vzkipele:

– Kaj se to pravi vsega! Preveč gledaš nase. Tega, kar si naredila, nisem pričakoval!

Martina je bila užaljena in ni mogla razumeti Aleševih ihte.

– Za življenje gre! Kaj to ne opravičuje vsakega koraka?

– To vidiš: za življenje! Lahko bi vedela, da me takole ne boš rešila, da me boš le grdo umazala. Bi bila zadovoljna z umazancem, slabice, prodancem...

– Bolj kakor s spomini na nekoga, ki ga ne bo več!

– Martina! Je siknil vanjo, in udaril bi jo, ko bi jo mogel. Sklonil je glavo, kakor bi ga kdo mahnil s kolom.

Dekle je pogledalo k stražarju, kajti njun pogovor je bil dolg in razburljiv. Vendar se policist ni menil zanj. Vedel se je, kot da potrpežljivo čaka, kdaj bo tega konec, zato je včasih z dolgočasno pogledal na uro in se spet zastrmel skozi okno. Ona pa je vedela, da je šla predaleč. Zato je rekla obžalujoče in pomirjevalno:

– Saj nisem mislila tako hudo. Izzval si me, razjezil si me, ker me nočeš razumeti.

Aleš je spet vzdignil glavo in ostal pri svojem:

– Razumeti? Saj to je tisto. Daj, strezni se!

Martina ni mogla biti zadovoljna. Vsega tega vendar ne sme, ne more tvegati zastop.

– Poslušaj me in ne trmoglavi! Z glavo skozi zid ne moreš. Bodi pametnejši od drugih in te nazadnje ne bo treba biti sram.

Aleš je uvidel, da je bolje, če se res prenehata trpinčiti, sicer se ne bosta mogla pogovoriti nič drugega. Kot da sta na svetu samo onadva. Pa je bilo treba poskrbeti še za druge. Vendar ga je še kar naprej pestilo vprašanje, na katerega mu še ni odgovorila: kako je prišla sem? Za kakšno ceno? Zato je naglo vprašal:

– Prav. Toda povej, kako si prišla sem! Kdo ti je pomagal?

Martina zdaj ni hotela več biti skrivnostna, preveč bi mučila Aleša, in to po nepotrebnem. Zato je mirno pojasnila:

– Nič ni bilo slabega. Pomagal je Filip, in še bo, je rekel!

Martinine zadnje besede so bile že čisto tihe, kajti Aleš jo je pogledal tako zmeden, tako začuden, kot bi se mu zmešalo, iz grla pa se mu je iztrgal hripav krik:

– Filip? On! Hudič!

Martina ga ni razumela.

– Kaj ti je? Kaj je narobe? Aleš...

Aleš pa je lovil sapo in mislil.

– Ne bodi krivičen. Razložil je prosila zaprepatenega Aleša. Takega še ni videla nikoli.

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

61

Stražar je spet pogledal na uro. Obisk se je bližal koncu. Aleš se je skušal zbrati. Zdaj je našel odgovor.

– Kdaj si videla Filipa? jo je vprašal kar mogoče tiho.

– Še včeraj. Zakaj?

– Čakaj. Je morda obvezan, ranjen?

– Kaj naj bi mu bilo? Le aretacije se boji. Kaj je z njim?

– Si ga dan po tistem, ko so zgrabili mene, kaj videla? je hitel vpraševati Aleš, da se mu ne bi pretrgala nit, ki jo je zgrabil.

– Sem. Prišel je k meni. Govorila sva o vsem mogočem.

– Kaj sta govorila?

– Saj moraš vedeti... Ali čakati ali izginiti! In kako pomagati tebi!

Aleš se je ozrl proti stražarju in zdaj je razumel, zakaj jima nihče ne brani govoriti.

– In kaj ti je svetloval? To, kar si storila?

Martina je pritrdila in iz Aleševih trdih potez je hotela zvedeti, zakaj taka sprememba v govorjenju.

Zdaj je bil še ostrejši. Moral je dekleta pretresti, zdramiti.

– Poslušaj me. Ne tveži mi takih neumnosti. Filip je zaprt!

Morda tudi že ubit!

– Aleš, kaj govoriš? Ali ti je slabo? je zaskrbelo Martino.

– Si hotela reči, če se mi je zmešalo? Ne, ne, a preden bo tega konec, ni mogoče trditi ničesar. Filip je bil zaprt z menoj. V isti celici in obvezan kakor mumija. Pa še ves krvav. Me poslušaj –

– Šele zdaj se ji je posvetilo. Kri ji je izginila z obraza in kakor papir bela je izdavila:

– Kdaj, kdaj?

– Prvo jutro po zajetju! Takoj nato je izginil neznano kam!

– Filip! Nemogoče! je zastokala Martina.

Alešu so pohajale moči, kajti zdaj zanj ni bilo nobenega dvoma več, kdo je bil Filip.

– Jaz slepec neumni! je zavpil in se udaril po glavi. Zgrabil ga je obup in ga potegnul v vrtnice, kamor je vleklo tudi Martino. Hotel mu je uiti in rešiti vsaj njo, a vse prizadevanje se je končalo tako, kot bi v hudem vetru skušal prižgati vžigalico. S silo se je krotil ter predirljivo in usmiljeno hkrati gledal Martino. V njenem pogledu je bral začudenje, ljubezen, željo po življenju, pripravljenost in strah. In vendar jo je še skušal:

– Praviš, da je pomagal Filip? Zakaj je moral ravno on?

OKTOBER V TUNIZIJI

PEŠČENIM OBALAM NAPROTI

V svežem dopoldnevu lanskega oktobra, ko je bilo vsem jasno, da je nepreklicno konec toplih dni, smo se podali na pot v Tunizijo. Atlas – turistična agencija je obljubljala vroče peščene obale, kjer bi nadoknadili poletne počitnice vsi tisti, ki so jim iz kakršnih koli vzrokov propadle sredi leta doma.

Natanko ob 10. uri smo s srebrnim Tupoljevim 124 vzleteli z Brnika. Namesto v obljubljeni DC-9 so nas naložili na rusko letalo beograjskega Geneka, kar je marsikoga motilo, češ da TU-124 ni tako varen kot DC-9. Kdo ve, kaj, saj odstotek katastrof ni nič večji z ruskimi letali kot drugimi, pa naj nosijo še tako znane oznake. Skrbni in dvomi o sposobnosti našega TU-124 so hitro minile, ko smo se povzpeli visoko nad oblake in mirno zaplaval proti Istri.

Zivordeče oblačene stevardese, simpatične beograjske študentke, so nam nasmejane ponujale kavo in čaj. Postreči sto potnikov ni tako enostavno, posebno, če so takšni sitneži kot so bili med nami. Precej izletnikov iz drugih republik je namreč potovalo proti svoji volji, kajti pri Atlasu so vplačali počitnice v Španiji. Ker pa je diktator Franko prav takrat, takorekoč že na smrtni postelji, dal postreliti baskovske domoljube, so vsa potovanja na Pirenejski polotok takoj odpovedali. Namesto v Španijo so preusmerili svoje ponudbe v Tunizijo.

»Bolje išta, nego ništa,« so se potolajili naši »Španci« iz Beograda, Zagreba in drugih krajev bratskih republik. In ni jim bilo žal.

VESELA BANJALUŠKA DRUŠČINA

Izkazalo se je kmalu, da je bilo med nami precej takšnih, ki so bili prvič v življenju v zraku. Med temi je bilo članstvo celotne sindikalne organizacije neke poklicne šole iz Banjaluke. Mladi učitelji in učiteljice so si na ta račun kar krepko sponožali drug drugega. Zračni krt so proslavili s steklenico viskija, ki so jo podajali drug drugemu, kar je očitno pripomoglo, da so postali živahni tudi tisti, ki so še vedno molče, kot neobgleni osnovnošolčki, ždeli v svojih sedežih.

»Kako izte? Je tvoj tur (hlače) še suh, ali pa je morda že poln?« je jel drezati v svojega poklicnega kolega postaven črnobradi učitelj. Ta je zamišljeno tiščal glavo k oknu in zrl v megleno globino in držal za roke lepo plavalosko.

»Ti skrb za svoj tur, a Izeta pusti na miru,« je namesto njega zavrnila izzivala plavaloska, iz česar se je dalo zanesljivo sklepati, da je pod njeno zaščito in da ima ona glavno besedo. Črnobradec s steklenico v roki je pri prvi odnehal, sindikalna tovarišja pa se mu je škodoželjno krohotala. Zdaj je bil on tarča pristnih bosanskih zbadljivk. Najprej se ga je lotil visoki očalar Adem, za njim debelušasta zgodovinarica Mara in tako ni bilo ne konca ne kraja zafrkavanja. Ventil se se odprli. Nihče ni mislil, da jadrano deset kilometrov visoko nad kopastimi oblaki. S prijetnimi Bosanci smo se zabavali tudi ostali.

»Poglej, poglej! Vezuv, kako visoko meče lavo!« je v visoko gobasto kopo oblake pokazal skozi okno pod nami eden, ki se ga je viski že kar krepko prijel.

»Ej, brate, kakšen geograf pa si, da ne vidiš, da je Etna, ne pa Vezuv. Saj smo vendar nad Sicilijo,« mu je odvrnil drugi, nič manj zgoren.

»Kakšen Vezuv, kakšna Etna, mar ne vidite, da je pod nami atomska goba. To je brate mili, manevrska atomska bomba atlantskega pakta,« je bil duhovit mladi dolgočas, najmlajši član sindikalne podružnice. »Potem zahtevam pri prici steklenico, da si bom dekamentaminiral (razkužil) grlo od radioaktivnega žarčenja,« je terjal črnobradec svojo steklenico, ki so jo medtem že izpraznili.

Naš TU-124 je okrutno hitro letel nad neskončno belo planjavo, kot bi drveli zgubljeni nad arktičnim prostranstvom. Redko kdaj je tako prijetno v zraku. Prav rad bi še dolgo užival zgoraj v vati belih gmot in se zabaval v sproščeni družbi mladih Bosancev. Ti so spravili v dobro voljo tudi najbolj resne potnike in celo dostojanstvene stevardese, ki so nas stregle z mrzlo zakusko v plastičnih škatlah. Nekje južno od Sicilije so se oblaki raztrgali, pod seboj pa smo zagledali brezkončno lesketajoče Sredozemsko morje. Sonce je na njegovi sinjini prižigalo nešteto svetlečih luči, ki so nas spremljale vse do obale severne Afrike.

Nad vrati pilotske kabine sta se zasvetila napisa »ne kaditi« in »privežite pasove«. Ljubek glas glavne stevardese v zvočniku je naznanil, da v nekaj minutah pristanemo na letališču v Tunisu.

Ubogljivo smo se privežali in zrlji navzdol. Letalo je spreminilo enakomerno brnjenje v piskajoči šum motorjev in spušilo v nižje plasti zraka. Razočarani smo namesto sinjega morja in belih peščenih skal s palmovi nasadi ugledali kot belo kavo zamazano vodo, ki se je komajda razlikovala od prav tako umazanorjave obale. V velikem loku smo obkrožili tuniški zaliv nad zapuščenno ožgano puščavo usahljelih olivnjakov, ki jo je presekal široki ravni kanal. Voda iz tega kanala je plavila umazano v široki pahljači kilometre daleč v morje.

(se nadaljuje)

POČASNO, KOMPLICIRANO IN PO VSEJ VERJETNOSTI TUDI DRAGO

S temi besedami se na Javorniku, kakor verjetno tudi drugje komentira gradnja oziroma rekonstrukcija magistralne ceste skozi Jesenice. Da delo poteka res počasi, nam potrjuje že podatek, da se ta odsek gradi že od meseca aprila. Zelo hudomušno je pripomba, ki so jo nekateri povedali ob vpisovanju posojila za ceste, češ, če bodo s takim tempom delali pri ureničevanju srednjeročnega programa, ki je bil predložen ob vpisovanju posojila, ta ne bo uresničen do leta 1999.

Brez dvoma je to tudi vplivalo na razpoloženje pri vpisovanju posojila za ceste. Zelo kritično je bilo postavljeno vprašanje, zakaj se na tako prometnem odseku dela samo po osem ur na dan, ob prosti soboti in nedelji. Ljudje so se spraševali, ali niso to preveliki stroški, da toliko težkih strojev stoji. Brez posebnega znanja in poznavanja tehnologije gradnje sodobnih cest je vsakomur jasno, da je gradnja od križišča na Beli do trgovine Elita na Javorniku potekala po polzevo. Posebno, če pri tem vemo, da bi z boljše prometno razporeditvijo in koriščenjem možnosti, lahko uredili enosmerni promet po cesti pod Mežakljo in po Tomšičevi ter s tem precej prispevali k zmanjšanju kolon, ki so bile in so včasih dolge tudi po nekaj kilometrov. Da ob tem ne omenjamo na primer povečanih stroškov pri prevozu surovin iz valjarn Bela v hladno valjarno, žičarno, ogromne izgube časa in drugo. Seštevek stroškov rekonstrukcije in vsega tega, bi nam pokazal kako zelo draga bo rekonstrukcija.

Tudi samo traso ceste so projektanti znali zelo zakomplicirati. Na primer pri Hafnerju na Javorniku so najprej predstavljali drogove, kopali v živo skalo in porušili eno hišo, na kraju pa so na tem mestu naredili ožjo cesto kot je bila stara. Tudi nasproti Železarne menijo ljudje ne bi bilo potrebno porušiti toliko opornih zidov. Tako prevladuje mnenje, da je projektant na mestih, kjer je dovolj prostora hotel napraviti »stezico«, na mestih kjer pa prostora ni pa magistralo. To nazorno kaže tudi slika. Namesto lepe ravne ceste in tudi dovolj široke za kar je prostor, je projektant predvidel ozko in ovinkasto cesto. Na tem odseku je napravljen kar mali S. Ne vemo čemu bo služil prostor med cesto in opornim zidom pod nasipom Železarne? Verjetno je vsakemu laiku jasno, da je tak način gradnje, ki je počasen in kompliciran tudi zelo drag. Najbrž se o tem ne vodi dovolj računa, ker gre pač za družbeno sredstvo, ki pa, po sedanji logiki, zanje nihče ne odgovarja. V nasprotnem primeru bi verjetno bolj načrtno pristopili k rekonstrukciji sicer prepotrebne dela magistralne ceste na tem odseku. O nepravilnosti dela nam potrjuje tudi to, da nekatere sporne točke še danes niso rešene, kot na primer: bližina trase železnice nasproti pošte na Javorniku, oporni zid pri prodajalni mesa škofjeloške zadruge.

Vse to in še več je bilo izrečeno na račun počasne gradnje, trasiranja in končno tudi neodgovornega trošenja družbenih sredstev. Postavljeno je bilo tudi delegatsko vprašanje. Brez dvoma pa je primer gradnje tega odseka medvedja usluga vsem tistim, ki so bili odgovorni na Jesenicah za politično akcijo pri vpisu posojila za ceste.

Vsakodnevni opazovalec gradnje

AKCIJA »LEPE ROŽE« IN TRIM STEZA

Na seji turističnega društva Jesenice, 29. julija so se dogovorili za kriterije v akciji »lepe rože«. Sklenili so, da bodo kot prejšnja leta tudi letos za posebna prizadevanja pri gojitvi rož in okrasnega zelenja na oknih, balkonih in vrtovih, najpriaznevnejšim podelili posebna priznanja. Tistim, ki jih bodo letos prejel petič ali večkrat, bo to priznanje posebne vrste.

Kar zadeva Trim steze, so dela med počitnicami nekoliko zastala. Delavci SGP Sava gradijo glavni objekt, kjer bodo orodja za telovadbo, dograditi pa bo potrebno še dve manjši brvi čez Jesenico, izdelati vstopno tablo z navodili, smerokaze in urediti del steze. Predvidevajo, da bo to nared jeseni, v kolikor ne bo zmanjkalo sredstev.

Na seji je zastopnik TD Jesenice, ki se je udeležil seje upravnega odbora gorenjske turistične zveze poročal o poteku te seje. Navzoče je seznanil, da v Kranjski gori, na Bledu, v Bohinju, Kranju in Škofji Loki ustanavljajo poslovne skupnosti na področju turističnega gospo-

darstva. GTZ podpira to ustanavljanje s pripombo, da se skupnosti obvežejo z družbenim dogovorom, da bodo financirale delo turističnih društev, v kolikor bodo skupnosti prevzele vso komercialno dejavnost. Navzoči so bili obveščeni, da bo v jeseni skupščina GTZ, na kateri bodo volili nov upravni odbor za prihodnje mandatno obdobje. Za delegata TD Jesenice so izbrali Stanka Ravnika in Branka Blenkuš.

Navzoči so bili tudi seznanjeni, da bo letošnje srečanje turističnih delavcev Gorenjske koncem septembra na Bledu. Z Jesenic se ga bo udeležilo predvidoma pet delegatov.

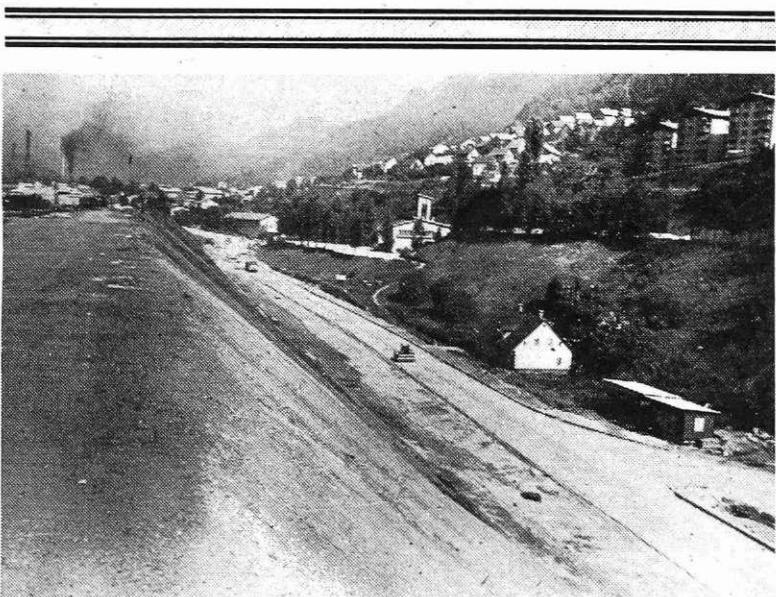
B.

ORIENTACIJSKI POHOD OB OBČINSKEM PRAZNIKU

V počastitev občinskega praznika je krajevni odbor ZB NOV Plavž Jesenice pripravil v nedeljo, 1. avgusta za mlade orientacijski pohod ob spominskih obeležjih NOB.

Udeleženci so s pohodom pričeli v spominskem parku na Plavžu, nato pa so šli ob obeležjih Mirka Roglja, Staneta Bokala, partizanske bolnišnice pri Erlahu, padlih borcih NOV pri Belcjanu, pri Zakošiču, mimo obeležja Črtomiru Grbotku, Jaku Klinarju ter Rupertu Kiršnerju. Starejši borci NOV so mladim pripovedovali o dogodkih in bojih z okupatorjem, mlajši pa so odgovarjali na postavljena vprašanja, kar je sodilo v sam program pohoda. Cilj je bil pri Žvagnu, kjer jih je pozdravil Ciril Brejc, predsednik KO ZB NOV Plavž. Od tu so odnesli venec k obeležju na Obranci.

Pohod je bil zaradi dežja nekoliko skrčen. Zaradi dežja pa je odpadlo tudi tovariško srečanje pri Žvagnu, ki je bilo načrtovano na nedeljo, 8. avgusta z začetkom ob 10. uri. Tu bodo razdeljene tudi nagrade prvim trem, ki so nabrali največ točk z odgovori na vprašanja med pohodom.

Kako neodgovorno je izpeljana trasa rekonstruirane ceste nam nazorno kaže slika

O MEDOBČINSKIH INŠPEKCIJSKIH SLUŽBAH

Že dalj časa tečejo prizadevanja za ustanavljanje medobčinskih inšpekcijskih služb. Vendar je zaenkrat na Gorenjskem ostalo še vse pri starem, medtem, ko so v nekaterih drugih regijah že ustanovili skupne medobčinske inšpekcijske organe. Oddelek za inšpekcijske službe občinske skupščine Kranj opravlja zaenkrat tiste regionalne inšpekcijske službe, ki so jih gorenjske občine združile že pred leti. V okviru tega oddelka je združenih največ inšpekcijskih dejavnosti za občino Trzin in najmanj za občino Škofja Loka. Občina Jesenice ima združeni v okviru tega oddelka gozdarsko in delovno inšpekcijsko službo. Naloge elektroenergetske inšpekcije za občino Škofja Loka, Radovljica in Jesenice pa opravlja republiški elektroenergetski inšpektorat.

Mnenja o ustanovitvi medobčinskih inšpekcijskih služb za Gorenjsko so zaenkrat še deljena. Občina Trzin, ki je zadovoljna z dosedanjim delom tistih inšpekcijskih služb, ki jih je združila z občino Kranj, predlaga, naj bi čim prej združili vse inšpekcijske službe na Gorenjskem, občina Škofja Loka, ki doslej nima združene nobene inšpekcijske službe v okviru Gorenjske, pa predlaga, naj bi se takoj organizirale tiste medobčinske inšpekcije, ki niso sporne, organizacija medobčinskih služb pa naj bi se potem postopoma dopolnjevala.

Z.

GLAS
je vaš
najcenejši
poltednik

BOLNI IN PONESREČENI OTROCI POTREBUJEJO VAŠO KRI

V dneh 31. avgusta, 1., 2., 3., 7. in 8. septembra bo na Jesenicah letošnja krvodajalska akcija, ki jo v sodelovanju z zavodom za transfuzijo krvi organizira občinski odbor Rdečega križa Jesenice. Prijavljanje prostovoljnih krvodajalcev bo potekalo v Železarini tako kot običajno.

Kri je najdragocenejše, nenadomestljivo in včasih za bolne otroke sploh edino zdravilo. Ko ne pomaga nobena druga stvar, dostikrat lahko samo s krvjo otroku vrnemo zdravje ali tudi življenje.

Poškodbe v nezgodah otrok so tudi pri nas med vzroki njihove smrti na prvem mestu. Poškodbe pri padcih, udarci, z opeklinami, z vrenzinami, pri prometnih nesrečah in pri raznih zastrupitvah zahtevajo dandanes zdravljenje, ki si ga kar ne moremo misliti brez sveže krvi in krvne plazme.

NOVOROJENČKA, ki zbolí za hudo zlatenico, moremo ozdraviti le, če mu zamenjamo vso kri. Zato potrebujejo otroške bolnišnice mnogo sveže krvi.

Marsikateri DOJENČEK je ves slaboten, bled in se slabo razvija. To ima razne motnje in tegobe pri prebavi, ali se bori s kako nalezljivo boleznijo organov in kože ali pa je prebolel to ali ono hudo bolezen. Takim dojenčkom lahko uspešno pomagamo le s krvjo in krvno plazmo.

Slabotnim in malokrvnim MAJHNIM OTROKOM lahko pomagamo le če imamo na razpolago dovolj sveže krvi.

Sveža kri pa je potrebna tudi pri zdravljenju šolskih otrok, ki imajo revmatično vnetje sklepov ali so bolni na ledvicah, srcu, jetrih ali vranici. Mimo krvi in krvne plazme ga ni zdravila, s katerim bi uspešneje zdravili te bolezni in ozdravljali šolsko mladino.

V današnji medicini je kri zdravilo, ki ga mora vedno in zadosti imeti na zalogi vsaka otroška bolnišnica. Starši! Ali ste že kdaj pomislili, da utegne morda že jutri biti kri potrebna tudi vašemu otroku?

Dobili jo boste iz zaloge, ki jo ustvarjajo prostovoljni krvodajalci, vaš otrok pa se bo vrnil iz bolnišnice zdrav in vesel.

JUGOSLOVANSKI RDEČI KRIŽ

V sredo, 4. avgusta je bila v avli radovljiške osnovne šole svečana seja občinske skupščine Radovljica v počastitev občinskega praznika. Slavnostni govor je imel sekretar zvezne konference SZDL Jugoslavije Marjan Rožič, v kulturnem programu pa je nastopil mladinski mešani zbor KUD Ljubno. Predsednik skupščine Leopold Pernuš je podelil na seji občinska priznanja Francu Cvenklu iz Begunj, Jožu Koncu iz Podnarta, Stanku Megliču z Brezij, Egonu Miheliču iz Boh. Bistrice ter alpskemu letalskemu centru Lesce, Iskri Otoče in TD Lesce.

Na 20. seji sveta za ljudsko obrambo pri OS v sredo, 28. julija so ugodno ocenili izvedbo junijske vaje »Triglav 76« nato pa obravnavali sklepe republiškega posveta o SLO, ki je bil junija v Ljubljani. Na dnevnem redu je bila tudi obravnavo kadrovske in finančne vprašanja s področja obrambe v občini.

Do 28. julija je v radovljiški občini 8.229 občanov vpisalo posojilo za ceste in s tem doseglo 91,8 % predvidene vsote. Občinski štab vlaga veliko truda, da v občini čimprej presegli plan pri vpisu, vendar bo zaradi kolektivnih dopustov številnih podjetij najbrž potrebno še počakati.

Iniciativni odbor OK SZDL za ustanovitev INDOK centra je razposlal vsem družbenopolitičnim organizacijam, SIS in ostalim podpisnikom predlog popravljenega dogovora o ustanovitvi centra, osnutke programa in finančnega načrta ter poslovnika, ki bo v razpravi do 25. avgusta. V 1976. letu je načrtovano 556.000 din za poslovanje centra, ki bodo krita letos še iz občinskega proračuna, naslednje leto pa iz sredstev skupne porabe.

V četrtek, 29. julija je bila 5. seja skupščine izobraževalne skupnosti Radovljica, ki je zaradi nesklepnosti 30. junija morala biti preložena. Delegati so obravnavali poročilo o delu skupnosti med obema skupščinama in dogovor o temeljnih srednjeročnega načrta razvoja vzgoje in izobraževanja v občini. Sprejeli so statut skupnosti, popravljeni program dela in financiranje skupnosti za 1976. leto, merila za določanje cene pedagoških storitev in vrednosti točke za oblikovanje cen ter potrdili več kadrovske predloge za reorganizacijo strokovne službe.

V sredo, 28. julija je bila v počastitev krajevnega praznika svečana seja skupščine KS Lesce. Na ta dan 1941. leta je odšla v partizane prva skupina 14 fantov, pet pa so jih Nemci zaradi izdaje zaprli. O takratnih dogodkih je na seji spregovoril organizator vstaje Janez Strgovšek. Delegacije KS so ta dan položile vence k spomenikom padlih borcev in talcev. S seje so poslali avstrijskemu konzulu v Ljubljano protestno pismo zoper preštevanje naših manjšin v Avstriji.

Posvetu udeležencev mladinske delovne akcije »Brkini 76«, ki ga je za 27. julij sklical predsedstvo OK ZSMS Radovljica so se od 24 vabljenih brigadirjev odzvali le štirje. Na posvetu bi se pogovorili o zdravniških pregledih in nekaterih organizacijskih vprašanjih ter o udeležbi na konferenci brigadirjev na Jesenicah. Posvet bodo sklicali še enkrat.

Za omilitve posledic suše je izvršni svet OS imenoval sedemčlanski delovni štab, ki bo poskrbel za najnujnejše ukrepe. Predvsem bo poskrbel za takojšnjo košnjo nepokošenih travniških površin, za porabo žitne slame pri živinski krmi, za zasejavanje strniščnih krmnih dosevkov, za zalogo dušičnih gnojil, za izkoriščanje jesenske paše ter za preprečevanje klanja telet.

Po sklepu 15. seje predsedstva OK ZSMS bodo končno ponovno ustanovili v drugi polovici avgusta občinsko specializirano konferenco mladih delavcev, ki je poleg konference mladih v KS najpomembnejša v organiziranju mladih. Kadrovska komisija je že pripravila predlog za 15 člansko predsedstvo in za predsednika predlagala Branka Lacka iz OO ZSMS Iskra Otoče.

V radovljiški občini je bilo 1975. leta 2.080 kršitev cestno prometnih predpisov. Posledice so bile zelo hude, saj je izgubilo življenje 6, težje poškodovanih je bilo 33 in lažje 57 oseb. Kljub temu pa je bilo za 50 % manj smrtnih izidov, 16 % manj nesreč s hudimi poškodbami in 10 % manj z lažjimi poškodbami.

Izvršni svet OS je na 56. seji med drugim sklenil, da se iz sredstev tekoče rezerve odobri sedmim gasilskim društvom v občini dotacije v skupnem znesku 120.000 din.

Občinska konferenca ZSMS Radovljica je v prvem polletju od planiranih 380.000 din že porabila 190.000 din za svojo dejavnost, pri tem pa je morala poravnati še 60.000 din lanskoletnih računov. Dotacije iz proračuna, ki jih deli izvršni svet OS pritekajo zelo počasi, zaradi česar je OK ZSMS v nenehni stiski pri izvajanju svojega programa.

Delovni kolektiv Iskra Otoče slavi avgusta 15-letnico ustanovitve tovarne instrumentov, ki se je 1961. leta preselila iz Kranja v prostore nekdanje tekstilne tovarne v Otočah. Takrat je kolektiv štel le 137, zdaj pa zaposluje že 510 delavcev. Največ zaposlenih je iz radovljiške občine 416, iz kranjske 54, jeseniške 28 in iz trziške 5. Tovarniške prostore so v 15 letih povečali za dvakrat, že več let pa izvozijo na tuje nad 40 % svojih izdelkov kjer veljajo za izredno kakovostne.

Na 6. seji samoupravne enote za gospodarjenje s stanovanjskim skladom v družbeni lastnini pri stanovanjski skupnosti Radovljica so sklenili, da se lokal »Restavracija Bled« na ljubljanski cesti na Bledu, ki že več mesecev samuje prazen, odda v najem hotesko turističnemu podjetju Bled in se z njim dogovori o morebitnem nakupu tega lokala.

Do konca maja je tovarna UKO Kropa izvozila v ZR Nemčijo za 260.000 DM svojih, doma in na tujem priznanih izdelkov. Na domačem trgu je v tem času prodala že za 2.710.000 din izdelkov in se že vztrajno približuje letošnjemu proizvodnemu planu, ki predvideva 150.000 din prodajne vrednosti proizvodnje na vsakega zaposlenega, vključno z režijskim osebjem.

Od lanskega decembra, ko so odprli galerijske prostore v obnovljeni Sivčevi hiši v Radovljici, so doslej priredili že šest razstav. Do 1. julija je pet razstav ogledalo nad 4.500 obiskovalcev, ali v povprečju 900 na eno razstavo, kar že opravičuje pričakovanja kulturnih delavcev, ki so dali pobudo za obnovo tega objekta.

DPD Svoboda Rudija Jedretiča Ribno je od januarja do začetka maja organizirala 15 kulturnih prireditev. Dramska sekcija je nastopila z igro »Lumpacij Vagabund ali Zanikrna trojka« na domačem odru ter gostovala na Lancovem, Lešah, Primskovem, v Ljubnem, Mošnjah in v Podbrezjah. Recitatorji in pevci so šestkrat nastopili na proslavah, pripravili pa so tudi razstavo slikovnih in ročnih del v Ribnem.

V počastitev dneva vstaje je 22. in 23. julija odšlo 52 članov radovljiškega kluba zadovoljnih abstinentov z družinami na izlet v Avstrijo, Nemčijo in Liechtenstein. V nekdanjem nacističnem taborišču Dachau so se poklonili spominu žrtvam in položili venec. Na poti so si ogledali več znanih kulturno zgodovinskih spomenikov.

SLAVNOSTNA SEJA ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Čop, Miroslav Skube, Tone Tomazin, Jože Vidic in Železar, glasilo delovnega kolektiva Železarne ter Gregorčičeve plakete: Janezu Brojanu, Vinku Kozjeku, Stanku Pulcu in planišnemu komiteju (obrazložitev na 10. oziroma 12. strani).

GOVOR PREDSEDNIKA OBČINSKE SKUPŠČINE

BITKA NA OBRANCI – PLAMEN UPORA

Občani jeseniške občine smo se dogovorili, da vsako leto praznujemo 1. avgusta svoj občinski praznik. S to odločitvijo želimo poudariti pomen bitke na Obranci, katero je na ta dan, leta 1941. četa jeseniških partizanov, imenovana Cankarjeva četa, bila z Nemci. Ta bitka je bila velikega moralno političnega pomena, saj se je vršila v času, ko je Hitler osvajal cele dežele Evrope bliskovito in neustavljivo. In v tem obdobju podivjane nacistične moči, ko so bili nacisti prepričani o nepremagljivosti svoje vojske, se je nekje v Sloveniji spojila s silo tehnike, z nadutim nemškim nadčlovekom majhna, vojaško neizkušena, slabo oborožena četa partizanov, pa ne samo, da se je spoprijela, ona je celo pogoltna nemškega vojaka v beg. To je bilo tedaj nekaj nezasižanega za nemškega vojaka, za jeseniško prebivalstvo, za ljudstvo, ki je bilo obsojeno, da preneha živeti kot človek in ki naj bi v bodoče le živalitilo kot suženj v nekem rajhu, je ta bitka učinkovala navdušujoče in ohrabrujoče.

Ta bitka je kot plamenica upora tukajšnjega prebivalstva osvetlila pot, katero je začrtala Komunistična partija Jugoslavije, ki je pozvala vse ljudstvo Slovenije, da strnjeno z vsemi narodi Jugoslavije izbojuje svojo svobodo. In temu pozivu se je tukajšnje prebivalstvo tudi odzvalo. Polni vere v moč ljudstva in zaupanja v Komunistično partijo Jugoslavije, so začeli odhajati v gozdove prvi borci, jeseniški proletarci komunisti, svobodoljubni mladinci in mladinke pa so povezani z organizirano mrežo aktivistov OF začeli z akcijami. Te akcije, ki so bile sicer sprva manjše, so dovolj jasno in glasno izražale, da je okupator tudi v tem delu Slovenije naletel na odločen odpor. Okupator se je vedno pogostejše lahko prepiral, da se je večina tukajšnjega prebivalstva, tako kot v vsej Sloveniji in v vsej Jugoslaviji, odločila za boj na življenje in smrt, toda s trdno vero, da gre v boj za boljše, človeka vredno življenje.

Bitka na Obranci je zahtevala dvoje življenj, življenj dveh borcev, dveh bojnih tovarišev. Toda njuna smrt, kot tudi ne smrt kasnejše padlih in ubitih borcev in aktivistov OF ni demoralizirala preživelih borcev in tudi ne aktivistov OF. Nasprotno, prelita kri jih je celo spodbudila k še odločnejšemu boju, rojevala je nove in nove borce in aktiviste OF, ki so se bojevali, trpeli, umirali, krvaveli, toda končno izbojevali nacionalno in socialno svobodo.

Obranska bitka je le del mozaika, sestavljenega iz številnih spopadov z okupatorjem in z domačimi izdajalci, je del mozaika NOB. Zato 1. avgust – praznik občine Jesenice ni samo poklonitev bitki na Obranci, ampak je hkrati poklonitev vseh NOB, naši revoluciji. To je dan, ki je hkrati posvečen: slavni preteklosti, naši sedanjosti in naši prihodnosti, kajti dogodki pred petintridesetimi leti niso le preteklost, njihove ideje so čvrsto vtakne v našo sedanjost in trajni temelj ter vzornik jutrišnjega dne.

Izkušnje NOB in v njej izvedene socialne revolucije so in morajo biti prisotne tako danes kot jutri, seveda obogatene z novimi spoznanji in z novimi dosežki človekovega združenega dela. Izkušnje NOB pa so tudi v življenju napisana praktična študijska knjiga za utrjevanje našega sistema SLO, varnosti in družbene samozasčite. To je tistega sistema, ki dejansko pomeni podružbljanje obrambnih priprav na podlagi celovitega uveljavljanja ustavnih, socialističnih samoupravnih družbenih odnosov.

SREDNJEROČNI RAZVOJ IN ZAKON O ZDRUŽENEM DELU

Letošnji občinski praznik sovpada v družbeno razvojni trenutek, katerega karakterizira predvsem dvojje:

1. prizadevanje za kar najbolj realno in na samoupraven način dogovorjeno programiranje ekonomskega in sploh družbenega razvoja Jugoslavije, Slovenije in seveda tudi naše občine za obdobje 1976 do leta 1980.

2. snovanje izredno pomembnega zakona Zakona o združenem delu, o katerem osnutku delovni ljudje pravkar razpravljajo in ga soočajo z

dosedanjo prakso, ki bo verjetno sprejet že v letošnjem letu.

Tako planski dokumenti, kot pričakovani zakon, so za naš nadaljnji družbeni razvoj tako pomembni, da lahko rečemo, da je letošnje leto, leto proslavljanja 35-letnice vstaje slovenskega naroda in hkrati začetno leto novega planskega in tudi sicer družbeno razvojnega razdobja nov mejnik v našem razvoju. Nov mejnik zaradi tega, ker že letos pričenjamo novo revolucionarno akcijo za praktično vsakodnevno uveljavljanje vsebine pričakovanega zakona o združenem delu, kot izpeljanke naše ustave – ustave socialistične samoupravne družbe. Ta akcija gotovo ne bo enostavna, v njej se bomo spoprijemali z raznimi zastarelimi mišljenji, pa tudi s poskusi vsiljevanja ponudb rešitev za marsikatero probleme in vprašanja, ki bodo na videz demokratične in v interesu delovnega človeka, v resnici pa le tako prikrita tehnokratska in birokratska hotenja. Zato se bodo v tej akciji morale vršiti tudi politične diferenciacije tistih, ki so deklarativno za samoupravi socializem, s svojim vsakodnevnim ponašanjem pa razkrivajo čisto nekaj drugega.

Občinska skupščina Jesenice je pred kratkim, to je pred dobrimi štirinajstimi dnevi, sprejela razvojni program občine za naslednje petletno obdobje. Ta program je bil sprejet po več kot leto dni trajajočem snovanju in usklajevanjem postopku, v katerem bi lahko vsi delovni ljudje – občani, večina od njih pa dejansko tudi je, sodelovala v kreiranju skupnih interesov in skupnih ciljev.

Program je zasnovan na temeljiti analizi dosedanjega stanja, na analizi naših razvojnih gibanj, upošteva tudi strateške usmeritve družbenoekonomskega razvoja v SR Sloveniji. Seveda pa je bil sprejet tudi naš program na predpostavki zavestnega prizadevanja nas vseh in na spoštovanju dogovorjenega ter ne nazadnje tudi na pričakovani organizirani akciji družbenopolitičnih organizacij v primerih kolebanj, odklonov ter negativnih pojavov, kot so na primer grupolastiška pojmovanja znotraj združenega dela.

Tudi za prihodnje obdobje načrtujemo dvig življenjskega standarda prebivalstva, pri tem pa se zavedamo, da je to realno mogoče le ob hkratnem načrtovanju hitrejšega in stabilnejšega gospodarstva, ki bo zasnovan na porastu produktivnosti dela in učinkovitosti gospodarjenja sploh. Programiramo tudi učinkovit nadaljnji razvoj družbenih služb, kot so zdravstvo, šolstvo, otroško varstvo, kultura itd. Toda ta razvoj mora temeljiti na principih svobodne menjave dela in solidarnosti ter seveda tudi na nenehnem izboljševanju kvalitete in uvajanju sodobnejše organizacije dela znotraj teh dejavnosti. Razen tega načrtujemo še celo vrsto ciljev, med njimi gotovo zelo pomembne kot je krepitev SLO, varnosti in družbene samozasčite, in še druge, katere ne bom našteval, saj so bili ob sprejemanju načrta natančno navedeni in temeljito obrazloženi.

Temeljno izhodišče vsega načrtovanega pa predstavlja nadaljnje razvijanje in krepitev socialističnega samoupravljanja. Prizadevati se za uresničevanje samoupravnega sistema ne pomeni samo prizadevati se za naš dogovor, za naš srednjeročni program, ampak pomeni biti tudi zvest naši socialistični revoluciji, naši partizanski borbi, pomeni biti zvest idealom bitke na Obranci, pomeni, da žrtve NOB, naše revolucije, niso bile zaman.

KREPITEV DELEGATSKIH ODNOSOV

Ko danes govorimo o samoupravljanju, seveda mislimo na sedanjo razvojno stopnjo samoupravljanja, to je na popolno vsebinsko uresničitev samoupravljanja delovnih ljudi samih in ne več na samoupravljanje v imenu delavcev. Za resnično praktično uveljavitev takšnega samoupravnega sistema pa je vitalnega pomena vzpostavitev delegatskih odnosov kot oblike neposrednega upravljanja. Zato ni odveč, da še in še posvečamo temu vprašanju posebno pozornost, zlasti še zato, ker je predsedstvo občinske konference SZDL s posebno analizo ugotovilo, da so delegatski odnosi v naši občini še vedno osenčeni z znaki dejanskih in tudi še možnih deformacij samoupravnega bistva delegatskih odnosov. V občini imamo primere, da so delegacije sicer izvoljene, da so delegacije v začetku tudi zaživele s pravičnostjo delegatov, da opravljajo svojo dolžnost kar najbolj vestno. Toda prepuščena sama sebi, brez tesnejše povezanosti z delovnim kolektivom ali delavskim svetom, brez vključitve strokovnih služb v sistem delovanja delegacije v posameznih TOZD, je delegacija marsikje izgubila svoj pravi pomen, delegati pa voljo za opravljanje svojih delegatskih dolžnosti. Posledica tega je, da se posamezne dele-

gacije ne sestajajo redno in da delovni ljudje, ki so delegacije izvolili, niso seznanjeni z delom delegacije. Taki pojavi ne samo, da praktično onemogočajo določenemu številu delovnih ljudi, da sodelujejo o skupnih interesih in ciljih v delovni organizaciji, v samoupravnih interesih skupnosti, v občinski skupščini, ampak hkrati predstavljajo tudi nevarnost, da razvrednotijo celoten delegatski sistem in ga zreducirajo na nivo čistega formalizma. Delovanje delegatskega sistema pa je seveda vse prej kot gola formalnost, ona je in mora biti realna pot za neposredno odločanje delavcev, delovnih ljudi, vseh občanov.

SOLIDARNOST – MORALNA PRVINA SOCIALIZMA

Ena od moralnih prvin brez katere si ni mogoče zamisliti samoupravnega socializma in tudi ne samoupravnega odločanja je solidarnost. Ta prvina je vzgajena v naši celotni družbeni sistem, v zakonodajo, v samoupravne sporazume in kar je najpomembnejše v zavest večine delovnih ljudi. To že davno ni več samo deklaracija, ona je v naši družbeni praksi nešteto krat preverjena in potrjena. Solidarnost je bila prisotna v času NOB, prisotna je bila v času obnove porušene domovine, prisotna je danes ob pospešenem razvijanju takimenovanih nerazvitih področij, ob zagotavljanju socialne in zdravstvene varnosti itd. Najbolj spontano pa se solidarnost izrazi ob elementarni nesreči, kot je bil primer letošnji potres, ki je najmočnejše prizadel Posočje. Občani jeseniške občine so se lahko rečem spontano in hkrati organizirano izrekli za pomoč in to pomoč tudi dejansko dali.

Menim, da je današnja svečana seja priložnost za to, da še posebej poudarimo razvito solidarnostno zavest pri mladi generaciji in njen delež v solidarnostni akciji za obnovo Posočja. Poleg drugih oblik solidarnostnega izraza naj omenim delovno brigado, v kateri so mladi jeseniški občani odšli na delo v Posočje z namenom, da dajo svoj prispevek pri odpravi posledic potresa. Današnja priložnost izkoriščam za to, da zaželim brigadirjem in brigadirkam v tej in tudi v drugih delovnih akcijah, v katerih letos sodelujejo, v svojem in če dovolite tudi v vašem imenu kar največ delovnih uspehov in prijetne brigadirske dneve.

Letošnje praznovanje občinskega praznika sovpada tudi v čas, ko se v vsej Sloveniji vrši še ena zelo pomembna akcija – vpisovanje ljudskega posojila za modernizacijo cestnega omrežja v SR Sloveniji. Do danes je večina delovnih ljudi naše občine že vpisala posojilo za ceste in moralno obvezujoči znesek naše občine v okviru celotne 900 milijonske vsote razpisane posojila v Sloveniji je že presežen. Menim, da je tudi to odraz stopnje solidarnostne zavesti, zavesti o družbeni priпадnosti in ne nazadnje tudi spoznanja o pomenu dobrega cestnega omrežja za celotno gospodarstvo Slovenije, katere del je tudi vsaka posamezna delovna organizacija v naši občini in od spoznanja, da je dobra cesta slej ko prej tudi nujnost življenjskega standarda vseh nas in vsakega posameznika od nas. Z akcijo vpisovanja posojila nadaljujemo in pričram sem da se bodo do konca akcije priključili občanom, ki so posojilo že vpisali, tudi tisti, ki bi glede na materialne možnosti posojilo lahko vpisali, pa sedaj iz kakršnegakoli razloga še pomišljajo.

PODPIRAMO BOJ NAŠE MANJŠINE V AVSTRIJI

Ko letos praznujemo občinski praznik in kritično ugotavljamo uspehe našega poveljnega ustvarjanja, ko proslavljamo 35-letnico vstaje slovenskega naroda in 31-letnico zmage nad fašizmom, ne moremo mimo položaja naše slovenske manjšine v sosednji Avstriji. Čeprav so delovni ljudje naše občine že obsidili ravnanje avstrijskih oblasti glede pravic koroških Slovencev in gradščanskih Hrvatov v Avstriji, moramo tudi danes izraziti protest zoper njihove zadnje ukrepe. Ti ukrepi ne samo, da niso v skladu z državno pogodbo, ampak tudi resnično pomenijo raznarodovalni ukrep, ki objektivno omogoča potujevanje našega življa. Mi kot občani občine, ki neposredno meji z Avstrijo in imamo zato raznovrstne stike z Avstrijo, smo zainteresirani in tudi želimo imeti prijateljske odnose s sosednjo deželo. Toda tako prijateljstvo ne bo nikoli moglo biti iskreno, če bodo koroški Slovenci, to je del našega naroda, podvrženi raznarodovalnim hotenjem tistih, ki so nosilci veliko nemških teženj. Zato podpiramo našo manjšino v Avstriji v njihovem boju za svoje pravice in se ponovno pridružujemo zahtevi, da Avstrija razveljavi oba raznarodovalna zakona in izpolni obveznosti iz državne pogodbe.

Ob koncu mi dovolite, da zaželim vam in vsem delovnim ljudem, vsem občanom naše občine ob našem prazniku veliko delovnih in drugih življenjskih uspehov.

ČUFARJEVE PLAKETE 1976

Letos so na Jesenicah ob občinskem prazniku že sedmič podelili Čufarjeve plakete, kot najvišje občinsko priznanje za kulturno ustvarjalno in kulturno animatorsko delovanje. Priznanje, ki nosi naziv po velikem revolucionarju-komunistu, pesniku, pisatelju in publicistu Tonetu Čufarju, ki bi, če bi preživel velik boj naših narodov z nami praznoval lanskega novembra svojo sedemdesetletnico, tako pa bo 11. avgusta letos preteklo 34 let, odkar je pod gestapovskimi krogli obležal v Šentvidu pri Ljubljani.

Čufarjevo ime je tesno povezano z naprednim delavskim gibanjem na Jesenicah med obema vojnoma. Že leta 1931 je postal član Komunistične partije Jugoslavije, bil med vodilnimi komunisti, kakor tudi v najtežjih dneh naše zgodovine med organizatorji osvobodilne fronte slovenskega naroda.

Kot pisatelj, pesnik, dramatik in publicist je s svojo pisano besedo pospeševal delavsko gibanje in prispeval k njegovi enotnosti ter družbeni in kulturnoprosvetni osveščenosti delavskega razreda. Pomembno mesto pa ima Čufar tudi v naši literarni zgodovini s svojimi dragoceni prispevki v zakladnico socialne, delavske književnosti.

Petčlanska žirija, ki jo je imenoval izvršni svet skupščine občine Jesenice, je izmed šestih predlogov, ki so jih poslali občinski odbor Zveze združenj borcev NOV Jesenice, kulturna skupnost Jesenice in Zveza kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice, izbrala naslednje kandidate, ki so prejeli letošnjo Čufarjevo plaketo:

STANKO ČOP za dvajsetletno neprekinjeno organizacijsko vodstveno delovanje v amaterski kulturi. Stanko Čop, ki je bil rojen 14. novembra 1925 v Žirovnici in ki je zaposlen kot direktor temeljne organizacije združenega dela Talilnice v železnari, aktivno deluje v DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica-Breznica od njegove ustanovitve, to je od 7. aprila 1956. Razen tega je več let odgovorno deloval v predsedstvu Zveze kulturno prosvetnih organizacij in bil nekaj časa tudi podpredsednik. Od delegatskega konstituiranja občinske kulturne skupnosti pa opravlja dolžnost predsednika zbora izvajalcev.

Pri delu v kulturi se odlikuje kot dober organizator in odgovoren vodilni delavec, kot pobudnik številnih kulturnih akcij in kot zavzet pospeševalec kulturnih interesov in potreb med delavci. Bil je med soustanovitelji pevskega zbora Jeklar, pobudnik za preureditev in modernizacijo knjižnice v Žirovnici, razen tega pa ima precej zaslug, da njegovo matično društvo sodi med najaktivnejše v občini.

MIROSLAV SKUBE za dvajsetletno delo na glasbenem področju. Nagradenec je bil rojen 24. maja 1940 na Jesenicah, zaposlen pa je na sektorju za ekonomiko in organizacijo v železnari. Že od leta 1951 je aktivno vključen v glasbeno dejavnost in sicer najprej kot učenec treh instrumentov, kasneje pa kot aktiven godbenik v gubdi na pihala DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice oziroma današnjemu pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev. Od združitve jeseniške in javniške godbe na pihala leta 1968 – vseskozi deluje v odboru pihalnega orkestra, od leta 1972 dalje pa je predsednik odbora. Razen tega od leta 1973 aktivno deluje v predsedstvu Zveze kulturno prosvetnih organizacij kot podpredsednik, od konstituiranja kulturne skupnosti pa odgovorno deluje tudi v njenem izvršnem odboru. Po ponovni oživitvi delovanja združenja pihalnih orkestrorov SR Slovenije je aktiven tudi v sekretariatu združenja kot predsednik. Od leta 1954 deluje tudi v odboru foto kluba Andrej Prešeren Jesenice, uspešno pa se je uveljavil tudi kot razstavljalec umetniške fotografije. Nagradenec večino svojega prostega časa razdaja za kulturno ustvarjanje in organizacije kulturnega življenja. Pihalni orkester je pod njegovim vodstvom precej napredoval, k čemur je zelo veliko prispeval tudi novi dirigent. Nagradenec sodi med zavzete kulturne animatorje in ustvarjalce v naši občini, saj je vse njegovo življenje razpeto med delom v železnari in kulturo, pri čemer ima še posebno zaslugo približevanje glasbene kulture našemu delovnemu človeku.

TOŠNJH TOMAZIN za izredne zasluge za razvoj likovne kulture v jeseniški občini. Nagradenec je bil rojen 11. marca 1920 na Jesenicah, zaposlen pa je v železnari na sektorju za ekonomiko in organizacijo. Tone Tomazin je eden izmed tistih, ki je februarja pred tridesetimi leti sodeloval pri ustanovitvi likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice in ki v njem vseh trideset let izredno aktivno deluje, kot eden najproduktivnejših in najkvalitetnejših slikarjev in organizatorjev likovnega življenja ter mentor številnim začetnikom pri likovnem izražanju. Njegova neutrudljiva delavnost in predanost čopiču ga uvršča med najbolj vidne slikarje gorenjske krajine, kar nam potrjujejo tudi številne skupinske in samostojne razstave na Jesenicah,

v okolici in v različnih krajih Slovenije in Jugoslavije. Njegova izpolnjena likovna govorica nam v njegovih najboljših delih predstavlja slikarja, ki se v skupini realističnih slikarjev krajine lahko pomeri s slikarji z akademsko izobrazbo. Njegove kvalitetne slike krasijo številne domove naših delavcev, pisarne, delovna mesta in ustanove.

Poleg slikanja ob redni zaposlitvi v železnari, nagradenec vseh trideset let aktivno deluje v odboru Dolika kot član ali tajnik ali kot predsednik. Njegov velik prispevek pa je tudi v tem, da imamo na Jesenicah že skoraj dvajset let razvito kontinuirno likovno razstavno dejavnost, kar je nedvomno velik prispevek h kulturni estetski vzgoji in razgledanosti delovnih ljudi in občanov. Nesebično pa tudi svoje slikarsko znanje razdaja mlajšim slikarjem oziroma slikarjem začetnikom, v svojem delovnem okolju pa deluje kot vnet pobornik likovne kulture.

JOŽE VIDIC za izredno uspešno literarno in publicistično delo ter raziskovanje in ohranjanje zgodovine NOB. Nagradenec je bil rojen 20. oktobra 1926 v Žirovnici, sicer pa je upokojeni oficir JLA. Jože Vidic je avtor izredno dragocenih, kvalitetnih dokumentarno-reportažnih knjig: Beg z morišča, Zločin pri Lenartu in Po sledovih črne roke, v pravi pa ima svojo četrto knjigo z delovnim naslovom Raztrganci in Vosovci. V svojih knjigah je odkril vrsto novih zgodovinskih dejstev iz časa naše narodnoosvobodilne borbe in otel pozabi številna pričevanja o trpljenju in heroizmu naših ljudi v tem najstrašnejšem obdobju naše zgodovine. Tako delo pa je od avtorja zahtevalo izredno in nepriemerljivo vztrajnost, delavnost in raziskovalno delo. Avtor je s svojo pronicljivostjo in razgledanostjo znal nekatere zgodovinske podatke pravilno ovrednotiti ter oceniti in razglati narodne izdajalce, razkrinkati vlogo klera in emigrantske londonske vlade. Že samo to, da so bile knjige v zelo kratkem času razprodane in ponatisnjene, dokazuje na eni strani zgodovinsko-dokumentarno pomembnost knjig, kakor tudi nagradencu svojstven stil pisanja, ki je angažiran, prepričljiv in razumljiv. Nagradenec se je uveljavil tudi kot publicist in pisec številnih zgodovinskih reportaž, več let pa je tudi uspešno deloval kot urednik nedeljske oddaje radia Triglav-Jesenice Mi pa nismo se uklopili.

ŽELEZAR – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE ob 25-letnici za njegovo izredno pomembno vlogo pri spodbujanju kulturnih potreb in interesov med delovnimi ljudmi in občani ter kritičnost pri uveljavljanju kulture v samoupravni socialistični družbi.

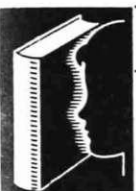
Železar je začel izhajati 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 izhaja kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 pa kot tednik. Pot glasila je pot razvoja samoupravljanja v železnari, kajti kakor se je razvijalo in razširjalo samoupravljanje tako se je izpopolnjevalo glasilu, ki je v teh letih izhajanja, predvsem v zadnjem desetletju, dobilo vsebinsko zasnovo, ki je zelo blizu tistega, kar zahteva samoupravno-delegatsko obveščanje in ki zajema vsa področja, kamor segajo interesi delavca in občana-samoupravljalca. Izredno dragocen pa je prispevek glasila pri spodbujanju kulturnih potreb in interesov med delavci in občani, ki se odraža v redni rubriki romanov in spominov domačih avtorjev z vsebino naprednega delavskega gibanja in NOB, kar je obenem zelo pomemben prispevek pri negovanju in razširjanju tradicij in etičnih izročil naše revolucije. Glasilu tekoče seznanja bralce o kulturnem dogajanju v občini in s kritično mislijo spremlja kulturna snovanja in se zavzema za resnično angažirano socialistično kulturo.

Posebno kulturno bogastvo pa predstavlja posebna priloga glasila LISTI, ki izhaja petkrat do šestkrat letno. Priloga na eni strani nudi izredno široko možnost literarnim in likovnim ustvarjalcem, zapisovalcem zgodovine in kronistom ter znanstvenikom na drugi strani pa s svojo množičnostjo, saj izhaja v 9.700 izvodih, in s svojo napredno usmerjenostjo odigrava izredno vlogo pri kulturnem osveščanju in spodbujanju kulturnih potreb in interesov med delavci in občani. Glasilu Železar po svoji široki, samoupravni vsebinski zasnovi sodi v sam slovenski vrh glasil organizacij združenega dela.

VSEM PREJEMNIKOM LETOŠNJIH ČUFARJEVIH PLAKET ISKRENE ČESTITKE.

Prizadevni člani pihalnega orkestra Jeseniških železarjev so za občinski praznik imeli 31. julija promenadni koncert v spominskem parku na Plavžu. To pot so znova prijetno presenetili poslušalce, saj so se prvič predstavili v novih poletnih oblekah. Žal so zaradi dežja odigrali le del svojega programa.

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Leslie Poles HARTLEY: Najemnik. Prešernova družba 1976. (Zbirka Ljudska knjiga.)

Doslej sta v slovenščini izšli že dve knjigi tega angleškega pisatelja: Popolna ženska in Volčje češnje. O slednji smo v tej rubriki že nekoč poročali. Glavni junak Volčje češnje je bil deček, ki je prenašal pošto med žensko, v katero je bil zaljubljen in med njenim ljubimcem — ne da bi se zavedal svoje vloge in ne da bi bil kos čustvu, ki se ga je polastilo. Najemnik je taksist, ki se zaljubi v bogato vdovo, v žensko iz visoke družbe; ta ga najema iz dolgega časa in potem z njim klepeta. Taksist se ji kdove zakaj zlaže, da ima družino — v resnici je samotni človek, na čigar življenju leži senca preteklih vojn. Roman torej raste iz teh dvojnosti ljubezni in neenakosti. Taksist je do ljubljene ženske v pravitko podrejen položaju, kakor je bil deček v Volčji češnji: prvič zaradi socialne neenakosti, drugič zato, ker je njen odnos do njega neobvezen.

Vendar se neke stvari zasujejo: vdova govori taksistu resnico svojemu pokojnemu možu, on ji pripoveduje laži in sam postane suženj svoje izmišljotine. Ta druga dvojnost — svet resničnih dejstev proti svetu izmišljotine, domišljije in sanj je še bolj pomenljiva. Za realista Hartleyevega kova je značilno, da sicer priznava to drugo — sanje, hrepenenje, ljubezen, — vendar vidi svet trdno zakoličen z realnostjo. Vendar bi morda rekli preveč, če bi trdili, da hoče podati pisatelj neko dokončno — »resnično« — podobo sveta. Konec koncev nam pripoveduje le neko izmišljeno zgodbo, gradi pa jo s tako resnostjo in poznavanjem tega, kako stvari gredo, da mora zadovoljiti tudi bolj zahtevnega bralca.

Mihail KOLESNIKOV: Atomsko mesto. Prešernova družba 1976, zbirka Ljudska knjiga.

Pri nas izhajajo zadnje čase bolj malo znanstveno fantastičnih romanov, vsekakor jih je dosti premalo, da bi bile potešene potrebe vseh tistih, ki jim je tako branje pri srcu: takih bralcev je vedno več, knjig pa vedno manj. Naslov Atomsko mesto bi lahko koga zavedel, da bi pričakoval znanstveno fantastiko, slika na ščitnem ovitku pa je tudi taka — človek bi si mislil, da se ta zgodba dogaja v prihodnjem tisočletju, pa se ne. No, tej zmoti botruje vsaj deloma tudi to, da se danes uresničuje marsikaj, kar se nam zdi kot utopija. Zgodba naj bi se namreč dogajala dandanes v enem izmed sovjetskih centrov za pridobivanje atomske energije. Gre torej za socialistično realistični roman o življenju tehnične inteligence v Sovjetski zvezi.

Roman je napisan v dokaj živahnem slogu in bolj ali manj posrečeno združuje različne sestavine. Osebe govore in razmišljajo, kot naj bi to počeli ljudje z najvišjo izobrazbo; so zavedni partiji, na drugi strani pa spet le ljudje, ki so obremenjeni z nekaterimi, resda takimi bolj sprejemljivimi človeškimi slabostmi. Na splošno dobi občutek, da se gibljejo v tistem razredčenem ozračju, ki je

značilno za znanstveno fantastiko, čeprav, kot rečeno, gre za zgodbo, ki opisuje sodobnost. Zdi se, ko da žive znanstveniki v Sovjetski zvezi dokaj odmaknjeno življenje.

Romain GARY: Prva ljubezen — in zadnja. Prešernova družba 1976 — Ljudska knjiga.

Beseda »ljubezen« se v naslovih knjig pojavi navadno iz komercialnih razlogov, zlasti, če je takoj, kot v tem primeru, ko se je izvirni naslov glasil drugače. No, povedati je treba, da ne gre za ljubezensko zgodbo v navadnem pomenu besede. Roman je namreč avtobiografski, skan je iz avtorjevih spominov na mater. V spremni besedi — verjetno jo je napisala prevajalka Katja Spurova — je zapisano, da je »v svetovni literaturi malo tako čudovitih spomenikov materi...«.

O tem pa bi se dalo razpravljati. Garyjeva mati ni bila le čudovita, ampak tudi precej slikovita in čudaška, včasih so temu rekli »ekscentrična« osebnost. V marsičem spominja na nekatere junakinje iz romanov Dostojevskega, prav tako muhasta, samoljubna in histerična se kaže. Do zadnjega vlakna je predana svojemu idolu, ta idol pa je kajpak njen sin. Vse njeno dejanje in nehanje je posvečeno nemu

samemu cilju: spraviti sina — ne mogoče h kruhu, — ampak, narediti iz njega slavno osebnost. To se ji konec koncev posreči.

Povedati je treba, da je bil Gary sin ruske emigrantke — sicer pa propadle igralka — vendar se mu je posrečilo, da je postal francoski pisatelj, razen tega pa še pilot, visok diplomatski uslužbenec, športnik... Torej človek, ki se mu je posrečilo marsikaj, v ozadju teh uspehov pa naj bi bila mati. Med drugim je tik pred smrtjo napisala nekaj sto pisem, ki jih je potem njena prijateljica pošiljala sinu — tako, da je pisatelj sprejemal od nje spodbudo še tri leta po materini smrti, — ne da bi vedel, da je dejansko že mrtva.

Vendar knjiga ni napisana sentimentalno in sladkobno, kot bi se dalo sklepati iz te anekdote. Kdor je bral Garyjevo knjigo Lady L, ki je tudi prevedena v slovenščino, ve, da je temu pisatelju več do humornih, kot do sentimentalnih učinkov. Še bolj prav bi bilo morda reči, da mu je življenje vselej kot gledališki oder, na katerem se vrstijo zdaj grozljive, zdaj smešne, zdaj ganljive prigode, ki pa so, če že ne vedno nenavadne, pa vsaj izjemno slikovite. Toliko boljše, če se mu jih ni bilo treba izmišljati.

OSNUTEK ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU IN KRAJEVNA SKUPNOST

Krajevna skupnost v osnutku zakona o združenem delu — bi lahko rekli razmišljanje o tem kje se lahko najde krajevna skupnost v bodočem zakonu in kaj ter koliko imata skupnega. Seveda se ob tem nujno vprašamo, ali je osnutek zakona o združenem delu zaobsega vse tiste življenjske interese krajevne skupnosti, ki jih mora nujno zaobsega. In nemara je resnično prav pri vprašanjih krajevnih skupnosti osnutek zakona o združenem delu nekoliko preohlapen. Poglejmo si nekaj primerov, ki podpirajo izrečeno trditev.

V tistih členih, ki govorijo o delovnih skupnostih, ki opravljajo delo za samoupravne interesne skupnosti in organizacije, ni razvidno, da gre tudi za delovne skupnosti, ki opravljajo administrativna, računovodska in druga strokovna opravila za krajevne skupnosti. Zato bi v členih, ki govorijo o delovnih skupnostih, ki opravljajo administrativna in druga opravila, morali poleg ostalega navesti tudi krajevno skupnost, ker se bodo pri krajevni skupnosti ali pa ob več krajevnih skupnostih takšne delovne skupnosti nujno morale osnovati.

Tam, kjer zakon govori o celovitem samoupravnem položaju delavca v združenem delu, bi nemara moral poudariti tudi njegov samoupravni položaj in vlogo pri zagotavljanju življenjskih pogojev v krajevni skupnosti, kjer delavec živi.

Na splošno v celotnem besedilu osnutka zakona o združenem delu krajevna skupnost posebej skoraj nikjer ni omenjena, prevladuje pa mnenje, da ima krajevna skupnost za življenjski položaj delavca in občana enak pomen kot temeljna organizacija združenega dela. To sta (vsaj tako opredeljuje krajevno skupnost in temeljno organizacijo združenega dela, ustava) torej dve

temeljni celici, v katerih delavec uresničuje vse svoje delovne in življenjske interese in zato bi naj bila krajevna skupnost v zakonskem besedilu natanko opredeljena, ne pa da se običajno pojmuje pod splošnim pojmom kot druge skupnosti. Mnogo skupnega imata krajevna skupnost in delavčevi interesi na takšnih področjih, kot je organiziranje potrošnikov zaradi zadovoljevanja njihovih potreb ter združevanja sredstev za zadovoljevanje komunalnih, sanitarnih, urbanističnih, varstvenih, izobražbenih, prometno varnostnih, kulturnih, športnih, rekreativnih in drugih potreb delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti. Zaradi tega bi bilo treba celotno besedilo zakona o združenem delu, ki govori o teh področjih, prežeti z vlogo, mestom in dejavnostjo krajevne skupnosti.

Krajevne skupnosti bodo morale prav tako kakor druge organizacije uskladiti svoje samoupravne splošne akte z določbami zakona o združenem delu, zato naj bi bilo tudi to vprašanje v zakonu natanko obdelano. Vidimo, da je vprašanje, ki zadeva v osnutku zakona tako pomembno vprašanje kot je krajevna skupnost, kar dovolj in da bodo imeli usklajevalci besedila osnutka v prihodnje dovolj dela, če bodo hoteli uskladiti to pomembno področje.

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata valjarne 2400 se najlepše zahvaljujem za izrečeno sožalje in denarni prispevek, ki sem ga prejela namesto venca na grob mojemu pokojnemu možu FRANCU MLEKUŽU

Zena in hčerka z družino

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

7. in 8. avgusta amer. barvni film MOŽ Z VZHODA, režija E. B. Clucher, v gl. vlogi Terence Hill, ob 19. uri.

9. in 10. avgusta amer. barvni film AKCIJA ZA ATENTAT, režija David Miller, v gl. vlogi Burt Lancaster, ob 19. uri.

11. avgusta amer. barvni film PANIKA V PARKU MAMIL, režija Jerry Sacberg, v gl. vlogi Al Pacino, ob 19. uri.

12. avgusta zaprto!
13. avgusta angl. barvni film UBOJ LAW PROCKEGA, režija Joseph Losey, v gl. vlogi Richard Burton, ob 19. uri.

14. in 15. avgusta amer. barvni film MISTER MAJESTY, režija Richard Fleischer, v gl. vlogi Charles Bronson, ob 19. uri.

Kino PLAVŽ

7. in 8. avgusta amer. barvni film AKCIJA ZA ATENTAT, ob 20. uri.

9. in 10. avgusta amer. barvni film MOŽ Z VZHODA, ob 20. uri.

11. avgusta zaprto!

12. avgusta amer. barvni film POVAMPIRJENI MILES, ob 20. uri.

13. avgusta amer. barvni film PANIKA V PARKU MAMIL, ob 20. uri.

14. in 15. avgusta amer. barvni film LACOMB LUCIEN, ob 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

7. avgusta amer. barvni film LOS CAZADORES, ob 20. uri.

8. avgusta amer. barvni film POVAMPIRJENI MILES, ob 20. uri.

11. avgusta amer. barvni film AKCIJA ZA ATENTAT, ob 20. uri.

14. avgusta amer. barvni film MOŽ Z VZHODA, ob 20. uri.

Kino DOVJE MOJSTRANA

7. avgusta italij. barvni film LJUBEZEN V FIRENCI, ob 19.30.

8. avgusta amer. barvni film LOS CAZADORES, ob 19.30.

14. avgusta amer. barvni film AKCIJA ZA ATENTAT, ob 19.30.

RAZPIS PROSTIH DELOVNIH MEST

TOZD Osnovna šola Prežihov Voranc Jesenice razpisuje prosta delovna mesta:

— učitelja matematike in fizike za nedoločen čas s polno zaposlitvijo

Pogoj: PRU ali P

— učitelja za zgodovino in DMV za nedoločen čas s polno zaposlitvijo

Pogoj: PRU ali P

— učitelja v oddelku podaljšanega bivanja za nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu za določen čas od 1. 9. 1976 do 13. 1. 1977, s polno zaposlitvijo

Pogoj: U ali PRU

Rok, do katerega sprejemamo prijave, je 15 dni po objavi razpisa. Kandidati naj pošljejo pismene prijave na naslov: TOZD Osnovna šola Prežihov Voranc Jesenice, Tomšičeva 5.

TOVARIŠKO SREČANJE BORCEV IN OBČANOV PLAVŽA

Krajevni odbor združenja borcev NOV Jesenice Plavž obvešča svoje člane, kakor tudi vse občane, da bo zaradi izredno slabega vremena minulo nedeljo tovariško srečanje na Žvagnovem vrtu na Spodnjem Plavžu (preko Save) v nedeljo, 8. avgusta z istim sporedom.

Vabljeni.

KO ZB NOV

BIJELO DUGME NA JESENICAH

Ljubitelji zabavne glasbe bo verjetno zelo razveselila novica, da bo v nedeljo, 15. avgusta ob 20.30 v športno-kulturni hali v športnem parku v Podmežaklju glasbena prireditev skupine BIJELO DUGME.

Več o prireditvi v prihodnji številki Železarja.

OBJAVA PROSTIH DELOVNIH MEST

Osnovna šola Žirovnica objavlja naslednja prosta delovna mesta za določen čas:

1. delovno mesto vzgojiteljice od septembra 1976 do aprila 1977 pogoj — vzgojiteljska šola ali tudi nepopolna srednja šola

2. delovno mesto kuharice od septembra 1976 do marca 1977 pogoj — KV kuharica ali praksa na podobnem delovnem mestu

Kandidati naj oddajo pismene vloge na upravo osnovne šole Žirovnica. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta

CVETKA PRAPROTNKA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste ga pospremlili na njegovi zadnji poti in nam izrekli sožalje ter darovali cvetje. Posebno se zahvaljujem Francetu Trevnu za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Se posebej pa smo dolžni iskrene zahvale dr. Markežu, dr. Vidaliu in dr. Mencingerju ter strežnemu osebju internega oddelka jeseniške bolnice za skrbno nego v času hude bolezni.

ZALUJOČI: zena Ivica, hčerki z družinami in ostalo sorodstvo

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 7. avgusta bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta

SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA SPECERIJA BLED, SUPERMARKET UNION, Titova 22,

V Kranjski gori bo v soboto, 7. avgusta od 15. do 19. ure in nedeljo, 8. avgusta od 7. do 10.30 odprta ŽIVILA KRANJ Trgovina SKRLATICA

V Gozd Martuljku je odprta samopostrežna trgovina v času od 1. 7. do 15. 9. vsako soboto od 7. do 19. ure in vsako nedeljo od 7. do 11. ure.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi ljubljene očeta in starega očeta

ŠTEFANA RAZINGERJA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so se poslovlili od njega in nam izrekli sožalje.

Lepa hvala vsem gasilskim društvom in čebelarim društvom za pozornost in poslovilne besede ob odprtem grobu.

Lepa hvala vsem darovalcem cvetja in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

ZALUJOČI: hčere in sinovi z družinami, sestra in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob prerani izgubi sina in brata

ANDREJA KAVALARJA

se vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani in sočustvovali z nami iskreno zahvaljujem.

Posebno se zahvaljujem PGD — Hrušica za organizacijo pogreba in ostalim gasilskim društvom, biroju za urbanizem in stanovanjsko poslovanje za materialno pomoč, govornikom Valentinu Kežarju, Cirilu Šoberlu in Mirku Novaku za lepe besede ob odprtem grobu, pevcem, sosedom, prijateljem, znancem in sorodnikom za izkazano pomoč, darovalcem cvetja, mladini Hrušice in vsem, ki ste ga pospremlili na njegovi zadnji poti.

ZALUJOČI: mama Vera, ata Zdravko in brat Zdravko

ZAHVALA

Vsem sodelavcem dnine Vinko Poklukar se najlepše zahvaljujem za darilo, ki mi ga je izročil Anton Salika ob odhodu v pokoj. Vsem sodelavcem želim mnogo zdravja in sreče pri delu.

Se enkrat hvala.

Franc Lindič

GREGORČIČEVE PLAKETE ZA LETO 1976

Gregorčičeve plakete, kot najvišje občinsko priznanje športnim delavcem, ki nosijo naziv po predvojnem športnem in kulturnem delavcu, komunistu in revolucionarju, španskemu borcu, organizatorju vstaje, komandantu prve grupe odredov in narodnem heroju Jožu Gregorčiču-Gorenjcu, so v letu 1976 prejeli:

JANEZ BROJAN kot dolgoletni aktivni planinec-alpinist, gorski reševalec, instruktor in organizator planinstva.

Nagrajenec, ki je bil rojen 16. julija 1906 v Mojstrani, to je pred sedemdesetimi leti, je v predvojnem času sodil v sam slovenski in jugoslovanski vrh alpinistike. Njegovo ime je povezano s številnimi prvenstvenimi vzponi in smerni, od katerih so nekatere še danes trd oreh alpinistov. Kar pol stoletja je bil aktiven alpinist in gorski reševalec.

Po osvoboditvi je bil med prvimi obnovitelji planinske organizacije pri nas. Kot republiški, zvezni in vojaški instruktor, je uspešno vzgajal povojno alpinistično generacijo. V svojem matičnem planinskem društvu Dovje-Mojstrana je imel vedno najbolj odgovorne zadolžitve. Več let je vodil mladinski odsek in vzgajal planinski naraščaj, bil je med soustanovitelji in načelnik zelo uspešne in aktivne gorske reševalne službe Dovje-Mojstrana. Pod njegovim strokovnim vodstvom je v domačem alpinističnem odseku zrasla generacija alpinistov, ki se je povzpela v sam vrh svetovne alpinistike. Še danes, v svojih sedemdesetih letih je aktiven član upravnega odbora društva in še vedno priroten pri vseh reševalnih akcijah v Julijcih. Uspešno tudi zapisuje svoje alpinistične spomine in jih objavlja v Planinskem vestniku, Železarni in drugje.

Janez Brojan je za svoje uspehe in strokovno delo že prejel zlati častni znak Planinske zveze Slovenije in Jugoslavije, je pa tudi nosilec zveznega odlikovanja, ki ga je dobil za zasluge pri vzgoji vodilnih vojaških-planinskih kadrov.

VINKO KOZJEK kot dolgoletni aktivni športnik in športni delavec.

Vinko Kozjek, ki je bil rojen 20. februarja 1911 na Jesenicah, sodi v vrste jesijskih športnih veteranov predvojne dobe, ki se je predvsem uveljavil v nogometu in smučanju. Po osvoboditvi je bil nekaj časa aktiven hokejist in kasneje hokejski sodnik. Kot aktivni kegljač na ledu, je deloval v letih 1957 do 1959 in je sodeloval na številnih klubskih in mednarodnih tekmovanjih ter kot član jugoslovanske

reprezentance tudi na evropskih prvenstvih. Še danes pa aktivno deluje v klubu kegljačev na ledu. Od svoje mladosti dalje deluje kot aktivni športnik in tekmovalce ter kasneje kot športni delavec ter mu je to tudi lepo priznanje ob njegovem 65. življenjskem jubileju.

STANKO PULEC za dolgoletno delo v balinarskem klubu kot tekmovalce in funkcionar.

Nagrajenec je aktivno povezan z balinarskim klubom pri športnem društvu Jesenice vse od njegove ustanovitve, leta 1955. Bil je med ustanovitelji kluba, ves ta čas pa sodeloval kot tekmovalce, član odbora, tajnik odbora, tehnični vodja kluba, mentor mladih balinarjev, s prekinitvijo pa je že drugi predsednik kluba. V letih 1962-1967, ko je bil prvi predsednik, sta bili zgrajeni prva in druga balinarska steza, stekle pa so tudi že priprave za gradnjo malega doma balinarjev. Pri izgradnji tretje in četrte steze ter doma balinarjev in pomožne steze, je bil predsednik gradbenega odbora. Tako je nagrajenec polnih 21 let aktivno povezan z balinarskim klubom, z izgradnjo navedenih objektov, kakot tudi z zavidičnimi športnimi uspehi kluba. Največji uspeh kot tekmovalce pa je dosegel leta 1969, ko je na evropskem prvenstvu v kegljanju na ledu med posamezniki osvojil bronasto kolajno.

PLANICA KOMITE za zasluge pri razvoju smučarskega skakalnega

športa v Jugoslaviji in popularizacije Planice kot svetovno znanega centra smučarskih poletov in skokov.

Člani komiteja so nadaljevali zamisel inž. Stanka Bloudka, ki je prvi afirmiral Planico. Z izgradnjo smučarskih skakalnic v Kulmu in Oberstdorfu, je Planica že izgubljala svoj pomen kot svetovno prizorišče smučarskih skokov. Planica komite pa je pripravil nov obširen načrt in z veliko angažiranostjo posameznih članov uspel, da se je že leta 1967 pričela izgradnja nove velikanske, katere otvoritev je bila leta 1969. Komite je tudi uspel, da je smučarske polete uveljavil kot novo disciplino pri mednarodni smučarski organizaciji in Planica je bila prvo prizorišče svetovnega prvenstva v smučarskih poletih. Komite je tudi stalni organizator skakalnega tekmovanja za Poldov memorial, ki jih je bilo doslej že osem.

Za prireditve in izgradnjo, adaptacijo in vzdrževanje vseh skakalnic v Planici je bilo vloženega veliko truda in denarja. Komite je s široko zasnovano akcijo uspel angažirati vso slovensko smučarsko občinstvo in pridobiti potreben denar za planiške skakalnice. Komite je prevzel tudi skrb za novo povečanje velikanske, na kateri pravkar tečejo zemeljska in ostala dela.

Planiški komite ima tako pomembne zasluge pri izgradnji skakalnic v Planici in afirmaciji skakalnega športa in Planice doma in v svetu.

VSEM PREJEMNIKOM LETOSNIH GREGORČIČEVIH PLAKET ISKRENE ČESTITKE.

Kljub temu, da je bil v nedeljo, 1. avgusta, nekaj časa dež, je balinarsko društvo Jesenice v sodelovanju s KO ZB NOV Plavž in drugimi družbeno-političnimi organizacijami, izvedlo v počastitev občinskega praznika tradicionalni mednarodni balinarski turnir. Na balinišču v Logu Ivana Krivca je nastopilo 12 ekip. Prvo mesto so osvojili člani balinarskega kluba Radovljica, drugi so bili balinarji iz Ljubljane-Polje, tretja pa je bila prva ekipa Jesenic.

PADALSKI ŠPORT NA GORENJSKEM

Med letalskimi športi so padalske discipline zagotovo ena mlajših tekmovalnih vrst, ki so se v svetu in pri nas začele uveljavljati šele po letu 1945.

To obdobje, v katerem smo se Slovenci prvič srečali s športnim padalstvom, je imelo v svojem začetku, ki seže v leto 1947, predvsem informativni značaj. Na Gorenjskem so aeroklubi pripravljali velike skupine začetnikov, ki so potem praktično svoja znanja preizkušali na letališču v Lescah. Velika masovnost v obdobju pred letom 1950 pa je pogojevala dvig kvalitete ravni.

Tako je bilo v letu 1949 v Lescah prvo republiško padalsko prvenstvo. To prvo pomembnejše tekmovanje je aeroklube še bolj spodbudilo v delu in slovensko padalstvo je po tem tekmovanju že krenilo v smeri kvalitetnega usposabljanja. Razumljivo, oprema, s kakršno so v tistih časih razpolagali padalci je bila skromna in v mnogem nezanesljiva. Skoki na cilj so se merili v desetinah metrov.

Toda razmah slovenskega padalstva je bil opazen in delegati v skupščini mednarodne letalske federacije so Lesce predlagali za prizorišče prvega svetovnega padalskega prvenstva.

To svetovno tekmovanje pa je bilo za center in športnike padalce Gorenjskega pomembna prelomnica. Rast kvalitete padalcev je bila še hitrejša in v centru so se pojavili prvi učitelji padalstva. Tako je mentor gorenjskih padalcev Jože Celar med mnogimi izšolal dva naša člana, Ivana Jelenc in Rudija Škofica, ki sta kot prva slovenska padalca zastopala v državni reprezentanci tudi slovensko padalstvo.

Tudi tehnična oprema, ki se je ves čas izpopolnjevala je postala dostopna članom centra. Vse to predvsem pa tradicija in ukoreninjenost padalstva kot zelo pomembne športne panoge, po drugi strani pa organizacijska uspešnost Alpskega letalstva centra Lesce, so pogojevali, da je bilo Lescam ponovno zaupano deseto jubilejno svetovno padalstvo prvenstva v letu 1970.

Po tem tekmovanju ugotavljamo v nekem smislu podoben polet, kot po prvem svetovnem prvenstvu.

Alpski letalski center, ki je priredil pet republiških prvenstev in dve svetovni prvenstvi je postal v jugoslovanskem merilu vodilni v vseh padalskih disciplinah. Ekipa centra, ki se je sistematično udeleževala vseh državnih prvenstev, beleži v letu 1971 z rezultati Pesjaka prvo mesto med posamezniki v generalnem plasmaju, v naslednjem letu na državnem prvenstvu je Pesjak svoj uspeh skoraj ponovil z drugim mestom, pridružil pa se mu je v sedmim mestom še Branko Hrast. V naslednjih letih, to je leta 1974 in 1975 slavita zmago Drago Bunčič, oziroma Branko Hrast.

Še pomembnejši kot rezultati posameznikov, so uspehi ekipe ALC. V letih 1970 do 1972 se je ekipa uvrščala na odlično drugo mesto, po letu 1973 pa ekipa ALC osvaja absolutni državni primat.

Prav zaradi bogate tradicije padalstva na Gorenjskem in v skrb, da se padalski šport še nadalje kvalitetno razvija, je tudi letošnje državno padalsko prvenstvo v konkurenci članov, članic, mladink in mladincev zaupano Alpskemu letalskemu centru Lesce.

Sah

TURNIR V ŠOBCU

V počastitev občinskega praznika Radovljice šahovsko društvo Lesce vsako leto organizira hitropotezni moštveni turnir pri Šobcu. Letošnji turnir je bil že tretji po vrsti, udeležilo pa se ga je 55 ekip iz Slovenije, Italije in Nizozemske. Turnir je bil letos zelo močan, saj so nastopili igralci z najvišjimi naslovi mednarodni mojstri: Musil, Puc, Barle; mojstra Osterman in Šiška, kar 20 mojstrskih kandidatov, 38 prvokategorikov, 46 drugokategorikov, ostalo pa so bili igralci z nižjimi kategorijami. Ekipa so bile razdeljene v pet jakostnih skupin.

Jesenjani so nastopili s tremi ekipami. Ekipa Javornika je v četrti jakostni skupini zasedla peto mesto. Ekipa SD Jesenice pa je v drugi jakostni skupini zasedla osmo mesto. Največji uspeh pa je dosegla ekipa Železarne, ki je v prvi jakostni skupini zasedla odlično 4.-5. mesto.

PLANINSKO SREČANJE Z ZAMEJCI

Planinsko društvo Jesenice skupaj z ostalimi planinskimi društvii v naši občini, organizira srečanje z zamejskimi planinci-Slovenci.

Pobudo za to srečanje je dalo planinsko društvo Jesenice, ki je prvo srečanje tudi organiziralo na Golici v letu 1972. Naslednje leto je organiziralo srečanje SPD Trst na Ojstrniku, v letu 1974 je bilo ob otvoritvi slovenske planinske koče na Blešči planini srečanje v organizaciji SPD Celovec. V letu 1975 je bilo srečanje pri Gorici v organizaciji SPD Stara Gorica, kjer je bilo dogovorjeno, da bo naslednje leto srečanje organiziralo novo ustanovljeno slovensko planinsko društvo Čedad. Zaradi potresa v mesecu maju pa nas je SPD Čedad zaprosil, naj to leto organiziramo srečanje pod okriljem PD Jesenice.

Peto srečanje planincev z zamejskimi Slovenci bo v nedeljo, 8. avgusta na Vršču pri Erjavčevi koči. Slavnostni del srečanja bo ob 11. uri, nato izlet na Sleme in demonstracija službe GRS.

Vabimo vse planince, da se v čimvečjem številu udeležijo tega srečanja in s tem dokažejo solidarnost boju za narodnostne pravice Slovencev v zamejstvu.

Vabi upravni odbor PD Jesenice

Nogomet

JESENICE : BLED 2:2

V soboto, 31. julija so jesijski nogometaši odigrali prijateljsko tekmo z moštvo Bleda, ki se je končala z neodločenim rezultatom 2:2 (1:1).

Tekma, ki se popestrila spored športnih prireditev organiziranih v počastitev praznika občine Jesenice, je kljub temu, da sta obe moštvi nastopili pomlajeni, prinesla številnim gledalcem, ki so se zbrali ob igrišču, obilo športnega užitka, saj sta obe moštvi prikazali za to obdobje priprav na bližajočo se prvenstveno sezono dober nogomet. Jeseničani so sicer imeli rahlo terensko premoč, vendar so bili gostje zelo nevarni v nasprotnih napadih tako, da sta obrambi imeli dovolj dela in obenem bili boljši del moštva.

Mladi igralci, katerih je v jesijskem moštvu nastopilo kar šest, so pokazali veliko veselja in pozhrtvalnosti, za uspešno nastopanje v članskem moštvu pa jim manjka še precej nogometnega znanja. Trener bo zato moral s pomočjo starejših igralcev, na treningih nameniti največ pozornosti prav njim, če hočemo, da bo naše moštvo uspešno nastopalo v prihodnji prvenstveni sezoni v enotni gorenjski ligi, ki bo letos, zaradi spremembe tekmovalnega sistema, najmočnejša v zadnjih tridesetih letih. V njej bodo igrali: Korotan, Sava, Triglav, Bled, Lesce, LTH, Bohinj, Jesenice, Tržič, Alps, Senčur in Naklo, torej pet moštev, ki so v zadnjih letih uspešno nastopala v ZCNL.

PIONIRJEM NOGOMETAŠEM

Člane pionirskega moštva obveščamo, da redni treningi pričnejo v ponedeljek, 9. avgusta ob 15.30 na nogometnem igrišču v Podmežakliji. Ističasno vabimo dečke letnikov 1963 do 1965, ki imajo veselje do nogometa, da pridejo na igrišče.

NOGOMETNI KLUB JESENICE

USPEL TURNIR OB OBČINSKEM PRAZNIKU

V počastitev občinskega praznika je odbojarski klub Jesenice organiziral turnir moških ekip z naslednjo udeležbo: TVD Partizan Žirovnica, Železarna Jesenice, Gradis - reprez. Slovenije in OK Jesenice. Kljub temu, da je turnir padel v obdobje največjih letnih dopustov, je OK Jesenice uspel izvesti turnir, ki je po borbenosti in v nekaterih igrah tudi po kvaliteta zadovoljil.

REZULTATI:
OK Jesenice : Železarna 2:1, Žirovnica : Gradis 2:0, Železarna : Gradis 2:0, Žirovnica : Jesenice 2:1, Žirovnica : Železarna 2:0, OK Jesenice : Gradis 2:1.

Končni vrstni red: 1. TVD Partizan Žirovnica, 2. OK Jesenice, 3. Železarna, 4. Gradis.

Zmagovalec turnirja je torej ekipa Žirovnica, ki je imela enakovrednega nasprotnika le v pomlajeni ekipi Jesenic. Tekma med tema dvema nasprotnikoma je bila najlepša, čeprav tudi ostale tekme po razburljivih dogodkih niso zaostajale. Tako je Železarna presenetljivo vodila proti Jesenicam, v odločilnem setu z 14:11 pa je bila vseeno poražena. Ravno tako je vodila ekipa Gradis proti Jesenicam, pa vendar je na

Odbojka

koncu morala priznati premoč mlajših.

Turnir je po športni strani organizacijsko uspel. Ob zaključni pogostitvi vseh ekip je zmagovalna ekipa prejela lep pokal, ki ga je podelila občinska zveza za telesno kulturo Jesenice.

Zuro

TE
JES
Zel
1. j
SZ
tisl

nos
bclj
hod
nan
klju
V
ju
pri
nje
na